

312056

వ త్రి ది న ము వ్ర క టి ం వ ం బ డు ను

Post Box No. 212.

Telephone No. 2544.

సంపుటము ౧౬
Vol. 16

చెన్న పట్టణము 1928-వ సం॥ ఆగస్టు 24-వ తేది శుక్ర వారము
శ్రీ విభవసామ సంవత్సర నిజత్రావణమాస శుద్ధ సవతి

No 104
సంచిక ౧౨౪

అమృతాంజనము అన్ని నొవ్వులకు మంచిమందు

గొప్పగొప్పచారిత్రే వేలకువేలు
యోగ్యతాపత్రములు పొందియున్నది
తలనొవ్వుల మాన్పును. వాయువు పోట్ల
కాపును. పార్శ్వపునొవ్వుల కారదోలును.
పోట్ల పోగొట్టును. బెణుకుల భేదించును.
వాపుల రూపుమాపును. దగ్గును తగ్గించును.
దురదను తొలగించును.

ఈ మందును రుద్దగానే చెమట పట్టుట
వంశ శరీరమందలి దుష్పదార్థములను తొ
లగించును. నొవ్వులు తగ్గించును. విచేతము
లలో గూడ వాడుచున్నారు.

అమృతాంజనము అన్నివిధములకు
నొవ్వులకు నంజీవివంతిది.
పంచభావ చీటీ చూచి కొనిన
మోసము గలుగదు.
చక్కని డబ్బితో నహా నీవ 1-కి ౪-౦
డబ్బితో 1-కి ౪-౦
ప్రతియింట ముఖ్యముగా ముడికాని
అమృతాంజనం డిపో
6, 7 తంబు కెట్టిపిథి, ముద్దాన
తే
109, ఫ్రేరీరోడ్డు, భాద్రి, బాన్సువాడ

ఇ ం డి యా గ వ ర్న మె ం టు వా రి

పో స్టు ఆ ఫీ సు క్యాష్ సర్టి ఫి కే ట్టు

యిపుడు రు 8. యిచ్చినవారికి 5 వత్సరములతరువాత

రు 10. యివ్వబడును.

అనగా 100 కి రు 4-8-0 వంతున కాంపాండువడ్డీ దొరకును.

దీనిపైన ఆదాయముపన్ను చెల్లించనవసరములేదు. కొరినవారికి ఒకవత్సరమైనపిమ్మట వడ్డీతో
సహారూపాయలు తిరిగి యిచ్చివేయబడును.

ఒక్కొక్కరు రు 10,000. లకు వించకుండ

సర్టిఫికేట్లను కొనవచ్చును

క్యాష్ సర్టిఫికేట్ పద్ధతి నవలంబింపుడు. ప్రతిమాసమును కొంతడబ్బును నిలువచేసుకొనుడు.

1926 సం॥ ఏప్రిల్ 1 వ తేదిలోగా మీరు క్యాష్ సర్టిఫికేట్ ను కొనినయెడల, 5 వత్సరముల అనంతరము మీరు దానిని చూర్ణము
లేదు. మరి 5 వత్సరములవరకు నుంచినచో రు 10. కు బదులు రు 13. మీకు యివ్వబడును, ఈ లోపుగా రొక్కము కావలయునని నిబంధన
నహా రూపాయలు తిరిగి యిచ్చివేయబడును. వివరములకు యేపొస్తుఆఫీసునందైనను అడిగి తెలుసుకొనవచ్చును.

సప్తమీ నోట్లు

17వ తేదీని సారంగపాణి పెట్టి, సాహుకీర్తి, కృష్ణ వేణువు అను ముద్రలను కాకినాడ పోలీసువారు అరెస్టు చేసిరి. వారిపై పదిరూపాయల ఫౌన్డ్రి కరెన్సీనోట్లు రూ 1500 లు లేక రూ 1400 లు విలువగలవి కట్టుకొనబడినట్లు చెప్పబడెను. రిమోడు చేయబడిన, తన సీల్ వారు మేజిస్ట్రేటుయొడుగు ముద్రా యిల తరపున వకటి బాహుదర కృష్ణమూర్తిగారు బాహుదర విడుదల దరఖాస్తు చేసిరి. ఇంకా మూడు రోజులలో పర్యవసానము లేకుండునో నోట్లు చేయబడు, పదిపెట్టుట యా విషయముల నుగుంచి పోలీసువారు దర్యాప్తు చేయుచున్నారు.

బ్రహ్మమిత బహిరంగనభ

నేటిసాయంత్రం 5 గంటలకు కాకినాడ బ్రాహ్మ సమాజమండలమున బహిరంగనభ జరుపబడెను. విశేషముగ విద్యార్థులతో హాజరయినట్లుండెను. ప్రార్థన జరిగినపిమ్మట, సంయుక్తకార్యదర్శియగు శ్రీ పెద్దాడ రామస్వామిగారు లేవబడి నంది 24 వ తేదీవరకు ఆంధ్రదేశకేంద్ర ఉత్సవసంఘ యాజమాన్యమున కాకినాడలో జడపబడు బ్రాహ్మసమాజ కళవాన్ని కోత్తవముల వివరములనుగురించి ప్రసంగించిరి. అందులకు ముందగ 19, 20 తేదీల సభలు కార్యక్రమమును ముచ్చటించిరి.

త. న. శర్మగారు

శ్రీ తల్లావరద నరసింహశర్మగారు విక్రీలి నిపుణులుగా ఆకర్షణీయముగా తెలుగున భర్తమును నిర్వర్తించుటకు గురించి విద్యార్థులకు ప్రబోధము గావించిరి. పుస్తకములకు పరిశులకు దానులై పాటబోవలెకై ఏఉద్యోగములోనో ప్రవేశించుటకై దీనమనస్కులై యుండుట విద్యార్థుల భర్తము కావనియ్య, నేటి విద్యార్థులు భావికాల నిరూపణమునకు భావికాలి పరిణామమునకు దేశోద్ధారణమునకు కారకులగుదురనియ్య, యిప్పుడేమియున్నదని విగతమునకులై నిరీవముతో నిరత్యాచాములో ప్రవర్తించుట విద్యార్థియొక్కని లక్షణముకావడనియ్య ఎప్పుడును ఉత్సాహవంతులయి దేశమునందు గల రాజకీయ, సాంఘిక, విద్యావిషయక, ఆర్థికాంధ్ర, బ్రాహ్మణ బ్రాహ్మణేశక శ్రీ మున్నగు అన్ని ఉద్యమములందును తమయొక్కదృష్టిని ప్రజేతబెట్టి దేశసమస్యలనుగురించి ఆలోచించుచుండ వలెననియ్య, ఉత్సాహకేతకములతో క్రిమింతుడై ప్రవర్తించవలసినదనియ్య హెచ్చరించిరి. ఇందులకు తార్కాణముగా సవార్కారు, స్వామిమహారానంద్, మహాత్మాగాంధీ మున్నగు త్యాగపురుషుల జీవితములు వారిజీవితార్థములు, మహాత్ముని యాదర్శములు సుబంధపూర్వకముగా తెలియజేసిరి. 20-8-1928 ఆధ్యాత్మిక న్యాయశాస్త్రమునందలి దినమనియ్య అట్టి న్యాయశాస్త్ర శిక్షనమును మరువాటినుండి జరుపుదుమనియ్య రామస్వామిగారు ఘోషింపగా తాళిబొందననియ్య ఒక్క ఆధ్యాత్మిక న్యాయశాస్త్రముకాక రాజకీయాది సంపూర్ణ న్యాయశాస్త్రము బడసినపని త్రవనముగా భావించవలసినదనియ్య ఉపన్యాసకుడు నిరూపించెను. ఆధ్యాత్మికముగాని, సాంఘిక దురాచారములు మాన్పుటయందుగాని, రాజకీయమునగాని, ఏ వ్యవహారమునందైనను సరే భర్తమును నిరూపించుటకు కంకణము కట్టుకొని కడుయొక్కట్టులపాలై త్యాగభక్తులైన రామమోహనరాయలు, అరవిందభగవాను మహాత్మా గాంధీ మున్నగు మహానుభావుల యాదర్శముల గైకొని అందలి యంతరార్థమును గ్రహించవలసినదని కోరిరి. ఒక భర్తమును నిర్వర్తించుటకు, మనస్సును ఉత్సాహ దిట్టమగుచుంచి కేవల భక్తిప్రధానమైన భగవంతుని పాదావనిదముల స్మరించి దాసుడను అనుగ్రహింపుమని వేడుకొన్నప్పుడే ఆత్మకాంతియొ, ప్రజాసేవ చేయగలిగినవాడను, అనుకొన్న భర్తమును నిర్వర్తించగలవాడను అగుదురని హెచ్చరికతో ను మారొకగంటకాలము శ్రద్ధగారు ఉపన్యసించిరి.

చిట్టిన్ గారు

బొంబాయి వాసులు విదేశ విశ్వవిద్యాలయముల ఉన్నతవిద్యార్థులగుట సంపదనాదును అగు డాక్టర్ జి. వై. చిట్టిన్ గారు ఉపన్యసించిరి. కాలనీయము లేకుండ బహుకాలము ఒక్కరోక్కరు చూట్లాడుచు గంటలకొలది సభజరిగినచో సభ్యులమనస్సు కేంద్రమై లగ్నముగలుగు ప్రరమనియ్య, యిట్టి అచారములొగించి కాలనీయముతో ఉపన్యాసములజరిపినచో సభలయొక్క ప్రయోజనము కానవగునని తలచిచ్చిరి. తామాయ దయపుటపొసంతో బ్రాహ్మసమాజముయొక్క సువార్త ముఖ్యముగా యువకులమతముని చెప్పియుంటిమనియ్య, కాని యిప్పుడు వేదవేదమునగా, యువకులే వారంతటవారే గ్రహించుకొని తరిష్కరించుకొనవలసిన సమస్యలు కొన్ని కలవనెయ్య, అని వారినిమిత్రము యి లే టులు పెద్దలు చేత పరిష్కరింపవలసినవి కావనియ్య, బొంబాయిలో తనకు గలిగిన ఆనుగ్రహమును కట్టి బ్రాహ్మసమాజమునకు కాబడిన ప్రయత్నములు నిష్ఫలమైనవియ్య, యువకుల సమస్యలు కొన్ని బ్రాహ్మసమాజమునకు ఉచితరీతిని పరిష్కరింపవలెకై పోయిననియ్య, ఉచితంగా యి యువకుల ఉద్యమముయొక్క లోపముగా

మేలైన ఆనలు పుష్ప రాగములు

వీటిచే నాణ్యముగా కట్టబడిన జడవిల్లలు, తోడులు, ముక్కుపుడుకలు, బేనరీలు, మోపులు, ఉంగరములువగైరా సమృద్ధముగా దొరకునట్టివలయు.

పరిశ్రమశాల:— జలగం సుబ్రహ్మణ్యం నాయుడు అందు కో, 96. వరదాముత్తయప్ప వీధి, మద్రాసు. పోరాం:—చైనాబజారురోడ్డు (పూల అంగడికి ఎదురు) మద్రాసు

కామినియా ఆయిల్

నీటి నుండియే వాడుటారంభించుడు.

తలవెంట్రుకల బాధలన్నింటికీ దివ్యామృతము

వెంట్రుకలను కాంతిహీనముగాను, చిట్టిపోవుట విరుగుగానుండుటనుండి రక్షించి వట్టుచున్నవలె, తుమ్మెద వెళ్లించలె నిగనిగలాడించును. ఈనులభవదనిని నేడే తరిక్షింపుడు. యావెంట్రుకలంత త్వరలో అందముగా పెరుగునో, లెంతు చల్లదనమును గలిగించునో గమనింపుడు. కామినియా ఆయిల్ మీ వెంట్రుకలకు నెట్లు అధిక కృతగలుగజేయునో గుర్తించుడు. ప్రతిపట్టణములోను, కర్ణాటక, మళాళా, కర్ణాటక, తమిళనాడు, కరిమనగర్, ముమ్బాయి, బెంగళూరు, పూణె, మద్రాసు, కామినియా ఆయిల్ యి అని చూచి మరికొనుడు.

సీసా 1-కి నెం రు 1-0-0 పోస్తే 0-6-0 క్రత్యేకం, సీసా 3:కి రు 2-12-0 పోస్తే 0-0-12-0

ఓ తొ ది ల్ బ హా రు (రిజిస్టరు)

కానుట మరువకుడు.

మీదుకువలెమీదగాని, తేలు రుమాంమీదగాని రెండుమాడు చుక్కలు ఆటోమోటోలలో చల్లిన వెంటనే విక్రీలి మనోహరమైనట్టి మల్లె, దైత్యపుష్పం తరిమకములను, పెదజల్లి నట్టినదన్ను. పెండ్లిసమయములందు అంధపులందరిని సంతోషపరచుటకు, ఆటోమోటోలలో తప్ప నురెద్దియు కానరాదు. నేడే ఒకసీసాకొని, కాని అద్భుతతరిమకము అనుభవించుడు.

1/2 కొన్ను పీట్లీజిల్ అహారం	రు.	2-0-0
1/2 " "	"	1-4-0
1 గ్రాము " "	"	0-12-0

నమూనా సీసారెండుకాల పోస్టు స్టాంపులు పంపిన పంపబడును.

నువాసన కాడ్లు 1-కి అణా 1

ఆంగ్లో ఇండియన్ డ్రగ్స్ అండు కెమికలు కంపెనీ. 285, జమ్మామకీదు మార్కెటు, బొంబాయి. నెం 2

ఎంబబడినను ఎంచవచ్చుననియ్య, పెద్దలు యువకులమీద నిరూపించునేరము వారికి మతములే నిర్వక్త్యమనియ్య, యిదేకాకం డ కొన్ని యితరసమస్యలను యీదేశమునందును విదేశములందును మతముచేత తరిష్కరింపబడక యుండినవియ్య చెప్పిరి. బొంబాయిలో యువక సమితి (యూత్ లీగ్) అని యు, మహారాష్ట్ర యువకులసభ (మహారాష్ట్ర యూత్ కాన్ ఫరెన్స్) అనియ్య రెండు సంస్థలు గలవు. వాటిలో 30 లేక 35 సంలకు మించిన యువకులు చేర్చుకొనబడరు. అట్టి సంస్థలన్ని వారిసమస్యలు వారు పరిష్కరించుకొనుచున్నాడు. ఆవిధముగా యువకులను ప్రోత్సహించిన సమస్యలు పరిష్కరింపగుగాని పెద్దల ప్రయత్నములవల్ల కొనసాగవు. యువకులు విప్లవకారులనియ్య, ఎదుర్కొను వారనియ్య, పెద్దలు అత్యేనింతురు. అట్టివారు పూర్వార్చార పరాయణులను సంకుచితులను కాని నేడు అతివాదులు ముందంజ వేయువారు లేవు పూర్వార్చార పరాయణులను సంకుచితులను అగుటగలదు. మరియు, మనయువకులు తగినంత నిర్దుష్ట మనస్కులాయనియ్య, వారంతట వారు సమస్యలను పరిష్కరింతురా, పరిష్కరించుకొన గలరాదుని అడుగుదురు. అయితే ఒకటి అలోచించవలెను, యూరపునందు, అమెరికాయందు, జర్మనీయందు అనేక యువక సమితులు కలవు. కాని అవి ఒకమత విశ్వాసము వాదారముచేసికొని బయటైన దీనినివి కావు. యావనమునందుగల తిరుగబాటు విప్లవకార కర్తవ్యము దీనిని పురస్కరించుకొని బయటైనది నని.

మరియు చిట్టిన్ గారు ఉపన్యసించుచు, సాంప్రదాయములు అచారములు యిట్టివానితో సంబంధము లేకుండ యువకులను విడువవలయును. వారి యిచ్చమువచ్చిన రీతిని సమస్యల పరిష్కరించుకొనవలసినవలెను. అప్పుడే న్యాయశాస్త్రభర్త

ము ఆధ్యాత్మికముగాని ఏదీగాని అంతయు ఆందులోనే యుండును. పెద్దలైన వారు నడిపించుమునుట సాధ్యముగా గనపడదు. యువకులైనవారే పెద్దవాండ్రకు నాయకులు కాగోరుచున్నారు. వృద్ధులు మార్గములో పెట్టవలెనని అక్కడ లేకుండ యువకులు వారి సమస్యలను వారే పరిష్కరించుకొనవలసినదని చెప్పుదును. ఏ సాంప్రదాయములతో నిమిత్తము లేకుండా వారట్లుచేయుట వారిహక్కు. కాబట్టి యువకులు స్వేచ్ఛగా, విప్లవముగా, తిరుగబాటుగా, ఎట్లు ఉన్నచు సరేకాని వారి హృదయమునకు వారు సమృద్ధముగానుండి చేరిచేసిన ముక్తి చెందుదురు. ఉత్సాహపూరితులై మిలిమిరినను వారికర్తవ్యం వారే సవరించుకొనగల్గుదురు అని చెప్పిరి.

జడంతి వెంకటవారాయణగారు, బ్రాహ్మసమాజము, వర్ణపద్ధతిపై నెట్లు దాడువెసెనదియ్య మున్నగువిషయములను ఇంగ్లీషున చెప్పిరి.

బొంబాయి లైఫ్ అమ్మ్యారెన్ను కంపెనీ లిమిటెడ్ (స్థాపితము 1908)

సభాధ్యక్షుడు, సర్ లాలూభాయ్ నమోచాన్ Kt. C 1 E., J.P. మేనేజరు యక. వి. కాడ్మూస్టర్ ఇండియా దేశపు భీమాకంపెనీలలోకెల్ల అన్నివిధముల పాలసీసాకర్తవ్యముల నివ్వగలిగియ్య. క్రత్యేక సమూహములు 4845 తక్కువ ప్రీమియములు. ఎక్కువ పోననోల. స్వల్పపరతులు. మంచి మేనేజిమెంటు

ఆటోమోటో నాన్ ఫరో ఫీచరు. బాలనీవారు హక్కులకువెంటనే చెల్లించుట. వివరములకు వ్రాయుడు.

K. PADMANABHAPAI B. A. Secretary
Madras Branch, P. B. No. 337,
Mount Road MADRAS.

కాలమానము

కలరా

సివిలు కోర్టు

రామాయణము - హరికథ

దివ్యజ్ఞానసమాజము

చెల్లని గుండపోల్లి అగు అలిగ్ యెక్కుపోల్లి అగు కంపెనీ
1925 సంవత్సరమున పాలకొల్లున స్థాపితమగు
1927 సంవత్సరమున మా పట్టణమున నొక కాపు ప్ర
తిష్ఠించినది. ఈ సంస్థయొక్క వృద్ధి కృషి అదర్శములను
జ్ఞాపనము చేసి గాని విదేశములనుండి దిగుమతి చేయబడు బట్టలు,
నూలు వగయిరాల్తో వ్యాపారము సాగించుచుండినయెడల దేశ
మునకుగాని, ప్రపంచముగాని యెట్టిలాభమును చేకూర్చవలదు.

ముద్రణాయత్నము 8 వ సారి జపుచేయబడుట

శ్రీయూర జి. రామచంద్రరావు (కనియూర్ పత్రికాధి
పతి) గారు మైసూరునుండి 20.8-28 తేదీన యిట్లు వాయు
చున్నారు:—నా యొక్క నిశ్చయము ప్రకారము
నేటి దినమున ముద్రణచట్ట
సత్యాగ్రహ ప్రకరమును పరిపీఠిని. ఎప్పటివలెనే నేటి యుదయ
మున 8 గంటలకు నా గృహమునుండి బయలుదేరి నూతనముగా
నవ్వొత్తింపబడిన కనియూర్ పత్రికను, పంచితెట్టుమంటి
ని. ఒక ఫర్లాంగురము బోవక పూర్వము ఒక పోలీసుదళ
ము, యి న స్పెక్టర్లు, సబ్బులు న స్పెక్టర్లు, ద ఫె దార్లు
సార్జంట్లు, క ని స్టే బు లు మున్నగు పదు న యిదు గురు
నా కడ్డముపట్టి, నా కాగితముల దీసికొని, నా ముద్రణశాల
ను ముట్టించిరి. తాము స్వాధీనకరుమకొనిన ముద్రణా
యంత్రమునకును, కాగితములకును, నే నొక ర నీ దు ను గో
రగా, పోలీసు యి న స్పెక్టరు నాకొక ర నీ దు నొసగెను.

ఈ యన్యాయపు ముద్రాపట్టమనకు నేను బలియొస
గిన ముద్రాపట్టములలో నొకటియని వివరించినది. గత
మాన్యులలో నే యీ పట్టము రద్దుగావించబడవలసియుండెను.
మహారాజాగారి పట్టమును రద్దుచేయుట కంగీకరించియుండిరి.
కాని, ప్రస్తుత పరిపాలకవర్గము, మహారాజాగారి శోభ్యులను
గూడ మన్నించుటలేదు. ఈ దుష్టపట్టమును సాధ్యమగునంత
త్వరలో నిర్మూలించుటకు నాకుగల సాధనములన్నిటిని
ప్రయోగించుచున్నాను. ప్రజాసా
మాన్యముయొక్క నైతికబలమంతయు నా పక్షముననే
యున్నదని నాకు దెలియును. సంస్థానముయొక్క నిరంకుశ వ
ర్గము నాయెడల జూపిన భావము పగనాధింపుతో గూడియు
న్నది. వార్తాపత్రికను అన్వేషించి ప్రకటించుటకు నాకుండు
కు హక్కులేదో నిరంకుశవర్గము ప్రపంచమునకు రుజువుచేయ
గలరా? తమ శ్రమయిన కారణములన్నియో వానిని దెలిపెద
రా? ఈయక్రమ చర్యను వెలుపనే నిజపు గావించవలెనని
మహారాజాగారికి విన్నవించుచున్నాను.

వృత్తాంతలేఖలు

చీరాల

బెజవాడ శ్రీకృష్ణలింగ సభవారు మాపురమున 2-8-28 గురువారము చింతామణిశాటకమును 5-8-28 ఆదివారము రోజున లతాంగి శాటకమును ప్రదర్శించిరి. అందులో చింతామణి, పీరాభాయి పాత్రలు ధరించిన ఇందుపల్లి గోవిందరావు నాయుడుగారి అభినయాలను గురించి మేము ఎక్కువగా వ్రాయ నవసరములేదు. వారు చింతామణి యందు చూపిన శృంగారశ్రేష్టత, చివర భక్తివార్ధమన చూపించిన భక్తియు ప్రేక్షకుల శాసనాబ్ధి నోలబడించెను. లతాంగియందు పీరాభాయిపాత్ర ధరించి అతడుచూపిన రాద్రము, ప్రేక్షకుల భయకంపితులను జేసెను. బిల్వహంగళ, నర్మద పాత్రలు ధరించిన గోపాలరావుగారు సంగీతమధుర్యములచేతను, అభినయములచేతను ప్రేక్షకుల నోలబడించెను. భవానీ శంకర, ప్రతాప పాత్రలు ధరించిన శుక్రాద్వానీగారు భవానీశంకరపాత్రయందు మొదట చూపిన శృంగార శ్రేష్టతను, చివరకు కావడితో నీళ్లుమోయుచు చివరకు తనకింతగతి వట్టినదని చింతింపుచు తాను జూపిన అభినయములు ప్రేక్షకులను నిర్భీతులం జేసి మానసము కరగులాగున అప్పజేసినారు. పీరు లతాంగి శాటకమునందు ప్రతాపునిపాత్ర ధరించి పీరు చూపిన నటనాకాశల్యము నేటివరకు మరపురాకుండ నున్నది. పీరు మొదట తండ్రిని బలవంతపెట్టి యుద్ధమునకు తీసికొని వెళ్లుటయు, తండ్రి మొగలలకు జిక్కినపుడు చూపినబాలియొక్క తల్లి కొంచినపుడు చూపిన మాతృప్రేమయు, తల్లి ఖడ్గము లాగుకొనినయపుడు చూపిన రాద్రము మిగుల వర్ణనీయును జయచంద్రుని పట్టునపుడు చూపిన యభరణితోనందమును, చివర లతాంగి వివాహవిషయమున జూపిన ప్రేమయు, తొందరయు చాలా ఆనందముగ నుండెను. చింతామణియందు రాధయు, లతాంగియందు లతాంగిపాత్ర ధరించిన మువాలక్ష్మీరావు కూడా వారిపాత్రలను బహునిపుణతతో అప్పజేసినారు. ఎవరికివారు తమపాత్రలను బహునిపుణతతో అప్పజేసి చీరాల పాటలను సంతోషపరిచినందులకు మాపురమున గల తెలగపంఠమువారు వీరికి 4-8-28 తేది శనివారమురోజున అల్పాహార విందుజేసి వీరి కృతజ్ఞతకు బాతులైరి. కాని ఈమఃజనులవారు మిగుల మాపురమునకు వచ్చి కొన్ని ప్రదర్శనములు ఆడి మమ్ముల మరల సంతోషింపిని ముంచగలందులకు ఈసమాజపు మేనేజరు గారిని కోరుచున్నాము.

వీరికి పరమేశ్వరుడు నిరంతరము తోడ్పడుచు సమాజము అభివృద్ధిలోనికి తీసుకురాగలందులకు దేవుని ప్రార్థించుచున్నాము.

(పురవాసి)

బెజవాడ

(స్వకీయవిలేఖరి)

గోపూజాసమితి

అగస్టు 22:—20-8-28 తేదీన బెజవాడ రామమోహన పుస్తక భాండాగారమునందు జరిగిన ఆంధ్రదేశ గోరక్షణ మహాసభలో నియమించబడిన స్థాయిసంఘమునందు ఆంధ్రదేశ గోపూజాసమితి ఆసేపేక్షతో ఒక వికాలకేంద్రసంఘము స్థాపించుటకు తీర్మానించబడినది. ఇందుకు కాఖిల ఆయాజిల్లాలలో ఇదివరకే పనిచేయుచున్న గోరక్షకసంఘములను చేర్చుకొనుటకును, లేనిచోట్ల సంఘములను స్థాపించుటకు తీర్మానించబడినది. ఆంధ్రదేశ గోపూజా సమితియందు యాదగువారు సభ్యులగు నుండులాగున తీర్మానించబడినది.

ఆయాజిల్లాసంఘములలోని కార్యనిర్వాహక వర్గములు

- 1 అయ్యంకి వెంకటరమణయ్యగారు
- 2 నుండు వెంకయ్యగారు ఎమ్. ఎల్. సి.
- 3 పండిత కేశవరావుగారు
- 4 వామన శాయక్ గారు

ఈసభ్యులగు నున్నవారు కనీసము ఒక గోవునైనను పోషించువారుగ నుండవలెను.

అఖిలభారత సహకారుల మహాసభ

ఈమహాసభను బెజవాడయందు ఈసంవత్సరమున నవంబరు అఖిలవారమునందు గాని, డిసెంబరు మొదటివారమున గాని జరుపుటకై ఆంధ్రసహకారసమైక్యసమవారు తీర్మానిం

బంగారు చెడులు పూరకములు అప్పటమైన సవరముబంగారుతో

తగిన రకములలో తమరుచేయించియున్నాము. యంత్రపహాయముతో పాలిమిచ్చేబడుచున్నది. కూలీలు చాలా తక్కువ. వ్యాపారములకు ప్రత్యేక వెలులు యిచ్చెదము. ఈ విషయమై హెచ్చుబివరములు తెలియగోరువారు తక్షణము వ్రాసినయెడల తప్పకలాభము పొందెదరు. నవరం బంగారుకు పూచీ నిచ్చెదము

ఇండియన్ జ్యూయలరీ మార్ట్, నగర్ పేట,

పోస్టుబాక్సు నెంబరు 40, బెంగుళూరు సిటీ.

I.J. MART.

మెసూరు అగ్రికల్చరల్ డైరీఫారమ్ కంపెనీ లిమిటెడ్

జుతుబాలము నవ్వరివారము నిప్పించు సంస్థ. మోడ్ ఆఫీసు:—బెంగళూరు బనవన్ గుడి. డాక్టర్ యా యందంతలను యాక్రింద కనువరిచినచోట్లనేజెన్సులు కలవు. రైతులుగాని తదేతరుగాని వివరములు గోరువారు వ్రాసిన బడయగలరు.

ప్రశ్నోత్తరములకు తగుకేంద్ర వహించి వెంటనే పదు తరము లివ్వబడును. ఒకవారు పరీక్షించి చూడగోరెదము.

అనులాపురం	నెలూరు	కొప్ప (కాడూరు); రాణిపేట
బరంపురము (గంగాం)	కొట్టాయం (తిరువాన్కూరు)	తంజావూరు
మచిలీపట్నం (కృష్ణాజిల్లా)	కలకత్తా	మర్కెరా (కూర్నూ), విరుధాచలం
జోర్ హాట్ (ఆస్సాం)	నంద్యాల (కర్నూలుజిల్లా)	విజయనగరం.

సహకారపద్ధతులమీద పనిచేయుటకు శక్తివంతమైనవారు కావలెను. జీతముగాని కమిషన్ గాని యివ్వబడును.

చియండిరి. అన్ని రాష్ట్ర ప్రభుత్వములకును, రాష్ట్ర సహకార సంస్థలకును ఈసంగతి తెలుపబడినది. చాలమంది తమ సంతోషమును వెల్లెచివున్నది తెలియుచున్నది. సహకారోద్యమమునందు ప్రాముఖ్యస్థానము వహించినవారిలో నొకరిని అధ్యక్షులుగ ఎన్నుకొనుటకు ప్రయత్నము జరుగుచున్నది. సభ్యులైనట్లు లన్నియు ఆ సహకారసమైక్యసమవారు చేయుచును.

కాకినాడ

(స్వకీయశేఖరి)

మృత్యువు

అగస్టు 20:—గత శనివారమునాడు కాకినాడలో ధర్మబుద్ధిగల యొక వర్తకుడు పులవరీ కామరాజుగారు మృతిజేరినందున బుల్లలవర్తకులు తమ విచారమును నూచించుచు దుకాణముల గట్టికేసిరి. గత ఆదివారము ఉదయము ఎ. ఎస్. ఆర్. మూర్తి అండ్ సన్స్ (కాకినాడ, మద్రాసు) కంపెనీలో భాగస్వామియైన ఆకెళ్ల సీతారామమూర్తిగారు అయిదాడ మాసములనుండి జబ్బుగానుండి కాలముచేసిరి.

అఖిలభారత పోస్టల్ అండ్ రైల్వే మెయిల్ సర్వీస్ యూనియనుయొక్క కాకినాడ బ్రాంచి యూనియన్ యొక్క 7 వ సంవత్సరదినము జూబ్రీముగా కాకినాడ పోస్టల్ ఫీసులో జనపబడెను. ఆదివారము రిగంబలకు అల్పాహారము లాసగబడి సభ్యులను యితర ఆతిథ్యులను పాల్గొనిరి. పిమ్మట 4 గంటలకు సభ జరిగెను. ప్రారాజానంతరమున యూనియను ప్రెసిడెంటును పోస్టుమాస్టరును అను ఎస్. కృష్ణస్వామిఅయ్యరు గారు ఆహ్వానపత్రమును ఇంగీషున జదివరి. అందు కొన్ని మఖ్యాతము నీక్రింద సంతకముగా తెలుపబడెను.

స్వాగతోపన్యాసము

స్వాగతమిచ్చుచు నీట్లుచెప్పిరి. నేను కేవలము తమిళ దేశముడను. కాలకేమున ఆంధ్రదేశమున ప్రవేశించితిని. నువారు 15 రోజులై యిక్కడి పోస్టుమాస్టరుపదవిని స్వీకరించితిని. కావున నాకు యిక్కడ వ్యవహారములను గురించి అంతగా తెలియవు. కాని చాల జనసంఖ్య గలిగి ఆపూటకు తిండికై కూలిచేసికొనువారిని చాలమందిని వర్తకమున కేంద్రస్థానమైన యీపట్టణమునందు యీస్వల్పకాలమునందు చూచుచుండటచేత తగిన ఆర్థికకాన్త్రజ్ఞుడు ఒక లేబరుయూనియనును యిక్కడ పెట్టి పనిచేయదగిన స్థలముని నిరూపించెదను. నవీనకాలపరిస్థితులనుసరించి నాగరికతలను యంత్రముల ప్రవేశముచేత ధనమునకును కూడికిరి సమస్యయును సంగ్రురణమును కలిగినది. కూలివారికి గల అంతరాయములు బాధలు తొలగించుటకు సంఘము నిమిత్తము యూనియనులు బలముదేరినవి. పనిచేయువారు యిప్పుడు తమయొక్కవర్తకుల నిర్ణయించుకొని పనిచేయుచుకొని వారిపై ఒత్తిడితెచ్చి కొంతవరకు జయము

గాంచుచున్నారు ఈకూలిసంఘములు బాలియొక్కపారిశ్రామిక జీవనమునందు మిగుల బలవంతమైన సంస్థలైనవి. పోస్టు ఆఫీసు డిపార్టుమెంటుకూడ వర్తకపు పునాదిమీద బయల్పడినది. వర్తకపుపద్ధతులందే యిది నడపింపబడుచున్నది. అయితే లేదాయేమనిన యిక్కడ కామందు ప్రభుత్వము కొంతకాలము క్రిందటి వరకు యీపోస్టులు సర్వీసుకూడ నానా అధ్యాపకముగా నుండేది. కాని సర్ తొరపాదముఖ్యమన్నన వారియొక్కప్రయత్నములవల్ల నానాభూతిగల ఉద్యోగస్థులవల్లను కొంతవరకు బాధలుతప్పినవి. యిప్పటికిని తిగతులు ఆదర్శమునకుచూరముగనే యున్నవి. పోస్టల్ వ్యవహారము అనగా బాహుళ్య పరిపాలనము. అభివృద్ధులు చేయవలెనంటేకొట్టకొలదిరూపాయలు వెచ్చించబడవలెను. కాబట్టి మనము ప్రభుత్వమునకు ఒత్తిడి కలుగజేసినగాని తొందరగా ప్రభుత్వము జోక్యము తీసికొని, జీతము తక్కువనుగుంచియు, మితిమీరినపని యచ్చుటను గురించియు, తగినన్ని కలపుదినములు లేకపోవుటయు యీ మోస్తరుకొరిక లన్నియు త్వరగా అనుకూలముగా పరిష్కరింతురని అనుకొనబాలము. అందునిమిత్తము మన సంఘములు బలముగానుండవలెను. ధన ముండవలెను. క్రజాసానుభూతిని సంపాదించవలెను. మనపద్ధతులు సక్రమముగా నుండవలెను. ఇందులకై మిరందరు కృషిచేసి వైర్యముతో అధికావలయెడల వినయ విధేయతలతో నుండుచు మనవిన్నపములు చేసికొనుచుండవలెను.

పిమ్మట శ్రీదుర్గిరాల నూర్యవకాశరావుగారిని సభాధ్యక్షునిగా నెన్నుకొనిరి. విశేష ఉపహాసము లేకుండనే కార్యక్రమమును ప్రారంభించిరి.

యూనియన్ కార్యదర్శిగారు సాంవత్సరికవివేదికను జదివరి. అది చక్కగా పనిచేయుచున్నట్లు తెలుపబడినది. తిరిగి సంవత్సరముకన్న వివేదిక సంవత్సరమునందు సభ్యులెక్కువ కలరు. సర్వీసులోనున్నవారి నందరను చేరవలసినదనియు దానియొక్క ఆర్థికస్థితిని బాగా పెంపుచేయవలసినదనియు అందులకు తగు తోడ్పాటు నొసంగవలసినదని కార్యదర్శిగారు కోరిరి. 1926-27 సంవత్సరములో అత్యుత్సాహముతో ఎం. గవరయ్యగారు సంచారము ప్రచారము చేసిరియు అయనకృషికి వందనీయులనియు తెలుపబడినది.

కాలేజీలో జీవరైన అద్దంకి శేషగిరిరావుగారును పోస్టల్ సర్వీస్లోనున్న కె. శ్రీనివాసరావుగారును లేబరు సంఘముల గురించి ఉపన్యసించిరి. పేక్స్ పీయరునుండి కొంత వినిపింపబడినది.

బెజవాడ

15-8-28 వ తేదీ సాయంకాలం 6 గంటలకు బెజవాడ గాంధీపార్కులో మ.రా.రా. శ్రీ మహమ్మద్ ఆలీ జేగ్ సాహెబ్ బి. ఎ. బి. యల్. గారి ఆధిపత్యమున జరుపబడిన బెజవాడ పౌరసహజనసభయందు తీర్మానింపబడిన తీర్మానము 1924 వ సంవత్సరములో, బెజవాడ మ్యునిసిపల్ యేరియాను, 21 వార్డులక్రింద, విభజింపబడినదని, గవర్నరు మెంటు వారు తీర్మానించుచున్నందుననున్న, ప్రస్తుతపు మ్యునిసిపల్ కవున్సిలు నిర్ణయించి, మ్యునిసిపల్ యేరియాను 21 వార్డులక్రింద, విభజించి, ఆ ప్రకారము ఎలక్షన్లు పెర్రాలు జరుపుటకు, వెంటనే పుత్తెరవులు జారీచేయవలసినవిని, గవర్నరు మెంటువారిని కోరవలసినది

ప్రజాజిల్ గుం వెని హనుమంతరావు నాయుడుగారు
శ్రీకాంధర్ కాకమాను లక్ష్మయ్యచౌదరిగారు
కిజ:—ఏకగ్రీవముగా అంగీకరించడమైనది.

(న) మహమ్మద్ ఆలీ జేగ్

ప్రివైడింగు ప్రెజిడెంటు

12-8-28 వ తేదీ ఆదివారం సాయంకాలం 6 గంటలకు విజయవాడ రేలుపేజ్లో సభయ (రిజిస్టర్డు) యొక్క మేనేజింగు కమిటీ మీటింగునందు ఈ దిగువ తీర్మానము ఏకగ్రీవముగా అంగీకరింపబడినది.

29 బెజవాడ మ్యునిసిపాలిటీలో జరిగిన డిస్ట్రీక్షను ల విషయములోనున్న, తదితరములైన విషయములగురించి స్పీ, నిర్ణయించేయుటకుగాను, ఒక గవర్నరు మెంటు ఉద్యోగస్థుని, ప్రత్యేకముగా, స్పెషల్ ఆఫీసరుగా ఆహ్వానించుచేయుటకు గవర్నరు మెంటువారిని కోరడమైనది.

[డ] సి. రాజగోపాలాచారి,
ప్రివైడింగు.

నంద్యాల

(ఒకవిలేఖరి)

కలరా

ఆగస్టు, 17:—కొన్ని గ్రామాదులలో కొద్దిమాత్రము కలరా, శిశురామాపురం గ్రామంలో చాలావరకు తగ్గిపోయినది.

బొల్లవరం గ్రామంలో రెండురోజుల క్రిందట నొక్కరికిమాత్రం వ్యాధిచివరి. యీ దినం ఒకరికి తగిలినది. సాయంత్రం 4 ఘం. నుంచి శ్రీ. గా. హరిసర్వోత్తమరావుగారు డాక్టర్ రాబర్టుగారును అయ్యుర్యవములతో రామభద్రయ్యగారును భిషగ్వర కై పశుబ్రహ్మ్యశ్రీగారును వెల్లి బొవధారులు నొసంగి ప్రతివారికిని ఆందుకు తగినసలహా ఇచ్చి సాయం త్రం 6 ఘం. నుంచి, మ్యాజిక్ లాంతరు విద్యుచ్ఛక్తిదీపముల న కలరా ఎట్టు వ్యాపించునదియు తన్నివారణాపాయములను ఎట్టు సంగతులను రాత్రి 8 ఘం ఉపన్యసించి మరల రాత్రికి నంద్యాల చేరినారు. ఇతర గ్రామాదులందు తీవ్రత లేదు.

నంద్యాలలో కలరా విజృంభణయు తగ్గినది. దినం 1 కి 10-15 తగులుచున్నది, 8-9 ఖర్చు అగుచున్నది. గ్రామంలో మానవ సంచారమే తగ్గినది. గ్రామమంతయు కళావిహీనమైనది.

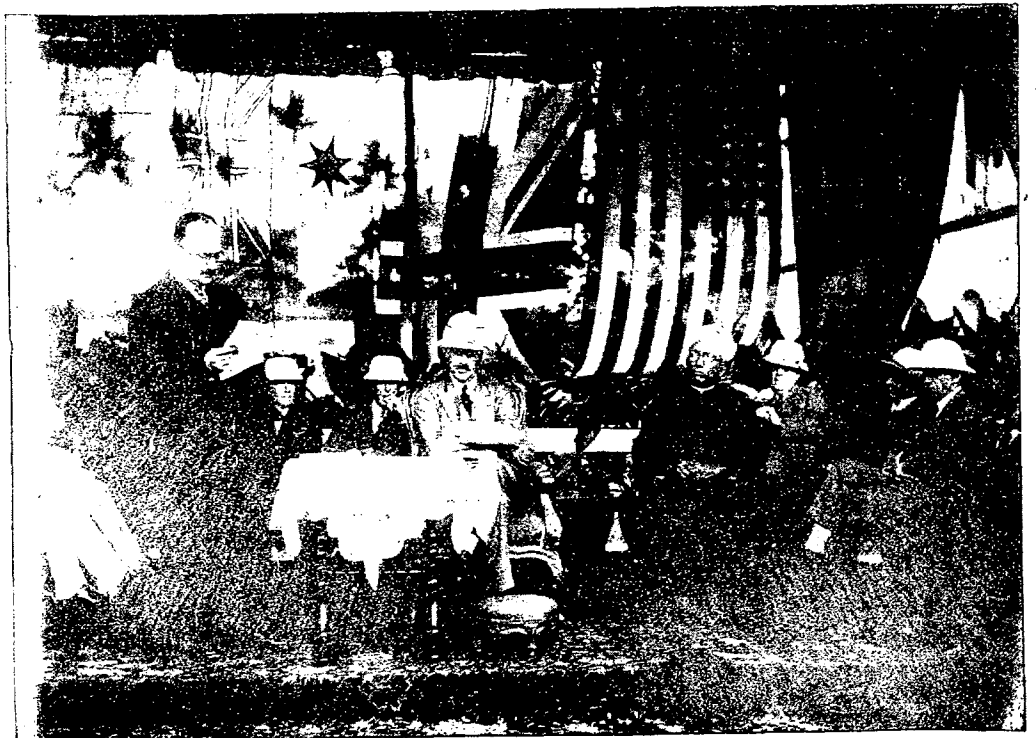
అనిగండ్లపాడు గ్రామములో శ్రీపరమహంస నచ్చిదానంద యోగీశ్వరులవారి మహోత్సవము ఆదిగండ్లపాడు గ్రామము శ్రీపరమహంస సచ్చిదానంద యోగీశ్వరులవారి ఉపశ్వాసమును రెండురోజులు విని విక్రీలి ఆనందభరితులై మూడవరోజురాత్రి 8 గంటలు మొదల 12 గంటలవరకు భజనలు, మేళవాద్యములతో వై యోగీశ్వరులవారిని అలంకరించియుండు పల్లకిలో సూర్యుండజేసి గ్రామమంతయు ప్రదక్షిణముగా గొప్ప పూరేసింపు చేసిరి. వై యోగీశ్వరులవారు మరుటిరోజున 18-8-28 వ తేదీన అనిగండ్ల పాడునుంచి వెనుగొచ్చిపోయిన వెల్లిపోయిరి. అచటినుంచి మగట్టు, రెంజిగూడు, ఇగ్గయ్యపేట, మక్తూల వెళ్లబోవుచున్నార.

(ఒకవిలేఖరి)

అన్నపూర్ణాదేవి బాలికాపాఠశాల. యేలూరు

కీ॥ శే॥ మాగంటి అన్నపూర్ణాదేవి స్మారకసంఘమువారిచే నడపబడుచున్నది. సామాన్యవిద్య గాక, చేతిపనులు, రాటములు నేర్పుదురు. ఈ మధ్యనే వార్షికోత్సవము జరిగినది.

గవర్నరు గోపను ప్రభువుగారు జనరలు ఆస్పత్రికి శంఖస్థాపన మొనర్చుట. సర్జను జనరలు బ్రాదుఫీల్డుగారు స్టేటుమెంటు చదువుచున్నారు. (వై. భో. బి.)

రామభద్రయ్య ధర్మాయుర్జేద వైద్యశాల, నంద్యాల

రామభద్రయ్యగారు నంద్యాలలో కలరా వ్యాపించిన సందర్భమున గ్రామంలో వైద్యశాలకు ఏర్పాటుచేసి ఉచితరీతి చికిత్సింపుచున్నారు. గ్రామాదులందు ఇద్దరు వైద్యులను బొవధారులను ఇచ్చి వైద్యసహాయము చేయుచున్నారు. వీరి ప్రచారమునకు సహాయ మొనర్చుచున్న డాక్టర్ రాబర్టు గారికిని, గా. హరిసర్వోత్తమరావుగారికిని సర్వేశ్వరుని కృప చే ఆయురారోగ్య అయిశ్వర్యము లొసంగుగాక యని ప్రార్థించెద, ఆయుర్జేద వైద్యులను భిషగ్వర కై పశు బ్రహ్మ్యశ్రీగారును అయ్యుర్యభిషక్ ఆి వెంకటకృష్ణయ్యగారును విక్రీలి ప్రకంపనీయముగా ప్రజాసేవ గావించుచున్నారు.

(ఒక విలేఖరి)

శ్రీభగవద్గీత

శ్రీ బెల్లంకొండ రామరాయకృత భాష్యార్క ప్రకాశ వ్యాఖ్యానిలసిత కాంకరభావ్యము గలది.

(సంస్కృతము)

అతు. త్కృష్టమయిన గ్రంథము.

ప్రథమవట్కము (1-6 అధ్యాయములు)

రూ 2-0-0

ద్వితీయవట్కము (7-12 అధ్యాయములు)

రూ 2-0-0

తృతీయవట్కము అచ్చుగుచున్నది.

ఆంధ్రగ్రంథమాల,

17, తిలకబెట్టిపేట, వాదాను.

ది సాత్ ఇండియన్ మ్యూజిక్ సింపతైజర్సు

వైవారి యాజమాన్యమున తిరువల్లి క్లబ్బి కు శ్రీ సిం గ పెరుమాళ్ పేరి 4 నెంబరు కీ॥ శే॥ కల వల కల్లకాశెట్టిగారి ధర్మాయుర్జేద వైద్యశాలాధిపతయన 18-8-28 తేదీ శనివారం సాయంత్రం 4 గంటలకు శ్రీమత్ బైగరు వరదాచారియారు గారి గాత్రపాలయము, శ్రీమత్ మధుర సుబ్రహ్మణ్యం అయ్యరుగారి ఫీజింగుపాద్యమును, పీతాంబరదేవాయిగారి మృదంగ వాయిద్యమును శ్రోతలకానందదాయకముగా జరుపబడినది. అందు బైగరు వరదాచారియరుగారు సుమారు 70 పంలిరములు వయస్సు గడచిన వారైనను వారికుండు అపారసంగీతల యజ్ఞా శాదులతోపాడి సభికుల శాసందిపజేసిరి. వీరిపాటగాంభీర్యము ననుసరించి గాబోలు మైసూరు మహారాజుగారి సంతానములో (బైగరు) అను బిరుద మొనంగిరి. వీరి గంభీరగానము విని చూచితిరసలయునగాని చెక్కబలికెయోక్తి యనపించును. వీరు కాంతి స్వభావులు, గంభీరులు, వీరిగానమునకు సంకసించి పై సభివారు రాధాకృష్ణుని విగ్రహముచెక్కబడిన ఒక స్వర్ణపతక బహుమాన మేర్పాటుగావించిరి. ఈబహుమానము డెయిలీ ఎక్స్ప్రెసును ఎడిటరుగారు శ్రీమత్ పి. రామశేషయ్యగారు సమర్పించిరి. వతీయు మధుర సుబ్రహ్మణ్యం అయ్యరుగారి పిడేజను పీతాంబరదేవాయిగారి మృదంగవాద్యములకు సంత సింది వీరకుదెంక జరికంకువాలును బహుమాన మొసంగిరి. వైద్యకు కన్వీనరుగానుండి సంగీతవిద్యాంశుల శాసరించుట యందే నిమగ్నులగు శ్రీ. యస్. రామస్వామి అయ్యంగారు కడు వందనీయులగుటకు సంతోషములేదు.

డాక్టరు వెంకటేశ్వరరావు,

మాండలిక.

మదరాసువార్తలు

జగన్నాథ భక్తసభ (ఎగ్జ్యూరు):—శ్రీ జయంతి ఉత్సవముల సందర్భమున 26-8-28 తేదీ ఆదివారం సాయంత్రం 4-15 గంటలకు ఎగ్జ్యూరు హోటల్, "వేదవిలాసు" వద్ద బ్రహ్మశ్రీ శ్రీమాన్ శ్రీరంగం శంకర్ పాలాచారిగారు "కృష్ణజన నమస్కార" హరికథాకాలక్షేపము జరిపెదరు.

భగవత్కథా ప్రసంగనభ:—యాజమాన్యమున 26-8-28 తేదీ ఆదివారం సాయంత్రం 4-30 గంటలకు తొండగుండలం మల్లులూరు (గుంటుపేట) వద్ద పండిత శాలిధర్ బ్రాహ్మణగారు "భక్తసభ" అంశరీయ ప్రధానము" గూర్చి కాలక్షేపము జరిపెదరు.

మద్రాసు ఆంధ్రవిద్యార్థి సంఘము నూతన ఆంధ్ర పట్టభద్రులకు విందుసగుట:—25-8-28 తేదీ శనివారం సాయంత్రం 4-30 గంటలకు పచ్చయ్యప్ప కాలేజి హాలువద్ద యీ సంవత్సరపు నూతన ఆంధ్ర పట్టభద్రులకు మద్రాసు ఆంధ్ర విద్యార్థిసంఘమువారు విందుసగెదరు. గా|| వ్యా|| వి. రామేశ్వరం రధ్యక్షుని పరిపాలన.

బాల్య నిర్మాణముందు హిందీయొక్క స్థానము:—గూర్చి యొక బహిరంగోపన్యాసము, 25-8-28 తేదీ శనివారం సాయంత్రం 5-30 గంటలకు సెంట్రల్ జి. కె. జేవధరు (సర్వేంటు ఆఫ్ ఇండియా పరిపాలన) గారిచే నొసగబడును. గా|| రామదాసుపంతులుగారు రధ్యక్షుని పరిపాలన.

ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయమునకు విశాఖపట్నమునిసిపలు సంఘముయొక్క విరాళము:—విశాఖ పట్నమునిసిపలు సంఘము 28-9-1927 తేదీ సమావేశమున ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయమునకు ఆభివృద్ధికార్యము నిమిత్తము 100 రూపముల సాంఘిక విరాళము నొసగుటకు తీర్మానించి యుండెను. సభకు తీర్మానానుసారముగ మునిసిపలు చైర్మనుగారు 1927-28 సం॥నకు 100 రూపముల మొత్తము సమీరి. ఈ మొత్తము వైసు ఛాన్సెల్లరు గారిచే పంపనపూర్వకముగా నందుకొనబడిరి. అది రిజిస్ట్రారుగారు ప్రకటించుచున్నారు.

ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయ ఇంటర్మీడియేటుపరీక్ష: 1928 సం॥ సెప్టెంబరు మాసములో జరుగు "లాజిక్" పరీక్ష 13-9-28 తేదీ మంగళవారమున జరుగును. ఇదివరకు ఫోర్మసెంటుబాద్ గెజటుయొక్క 19-6-28 తేదీ సంచికయందును ఆరువారము పంచికలు రెండింటియందును ప్రకటించబడిన 17-9-28 తేదీ పబ్లిక్ కలవుకినను గావున ఆసనముందు "లాజిక్" పరీక్ష జరుగదు అని రిజిస్ట్రారుగారు ప్రకటించుచున్నారు.

తూర్పు కృష్ణాజిల్లా తాలూకా గ్రామ కాలగ్రెసు సంఘముల కార్యదర్శులకు

నోటీసు

18-8-28 తేదీని బెజవాడలో జరిగిన ఆంధ్రరాష్ట్ర కాలగ్రెసు సంఘసభలో తూర్పు కృష్ణాజిల్లా కాలగ్రెసుసంఘమునకు సమావేశపెట్టి అధికారసభ్యుల ఎన్నికలు శ్రీ బేకోద్దారక కాశీవాధుని నాగేశ్వరరావు పంతులుగారు జరుపునట్లు తీర్మానించియున్నారు. అందుకుగాను సెప్టెంబరు 15 తారీఖున గుడివాడలోగాని బుదరులోగాని యీ ఎన్నికలు జరుగుటకు నిశ్చయించినారు. కనుక సెప్టెంబరు 15 తారీఖులోగా కాలగ్రెసు సంఘసభ్యులను చేర్చి ఆ తూర్పు గ్రామ సంఘములయొక్క యా, తాలూకా కాలగ్రెసు సంఘములయొక్క కార్యదర్శులు కాలగ్రెసు సభ్యులయొక్క జాబితాలను ఆంధ్రరాష్ట్ర కాలగ్రెసు కార్యస్థానమునకు సెప్టెంబరు 12 వ తేదీలోగా అందునట్లు పంపగోరుచున్నారు.

7 రింబుకెట్టిపేటి మదరాసు } టం. ప్రకాశం
24-8-1928 } అధ్యక్షుడు, ఆంధ్రరాష్ట్ర కాలగ్రెసుసంఘము.

మూడు దినములు మాత్రమే

ఇదివరకు ప్రదర్శించబడని నూతన ప్రదర్శనములు
ఇతర మైనవిచేర్చి కొత్తప్రొగ్రాము యేర్పాటు చేయబడియున్నది
శని, ఆదివారములందు 2 ప్రదర్శనములు

సాయంత్రము 5 గం॥ రాత్రి 9-30 గం॥
ఆశాభంగము కాకుండుటకు ముందుగనే సీట్లను రిజర్వు చేసుకొనుడు.

కోటమైదానములో అమచ్చియుండు విశాలమైన డేరాలో
ప్రాఫెసర్ శంకర్ రావుగారి
కార్నేకరు గ్రాండు సర్క్యుసువారు
ప్రదర్శించెదరు

ప్రవేశకట్నములు:—4 గురికి బాక్సు రు 15, సిగిల్ సీట్ రు 4, డ్రస్ సర్కిల్ రు 3-0
మొదటితరగతి రు 2, రెండవతరగతి రు 1, గ్యాలరీ రు 8.
ప్రాఫెసర్ శంకర్ రావు, జే. జె. కె. ను, బి. ఐ. వేణుగోపాలాచార్యుడు,
(ప్రాప్రైటరు. హసరి మేనేజరు. జనరలు మేనేజరు & ప్రాఫెసర్ గారికి ప్రైవేటు సెక్రటరీ)

మగనలాలు గాంధీనిధి:—ఈనిధి కిప్పటికి 18482 రూపాయలు చేరినవని యీ నెల 16 వ తేదీని వెలువడిన ఎంగు యిండియాలో ప్రకటించబడినది.

తిరువల్లిక్కేణి సహకార సంఘముయొక్క మొలాపూరు 1 వ 2 బ్రాంచీలవారి కోల్తవము:—26-8-28 తేదీ ఆదివారం సాయంత్రం 4 గంటలకు మొలాపూరు బ్రాడీస్ హోటల్, పి. ఎస్. హెచ్. స్కూలు నూతన భవనములవద్ద, జరుగును. గా|| వి. రామదాసు పంతులుగారు "కో-ఆపరేటివు ప్రొడ్యుయొక్క ఉపయోగము" గూర్చి యావస్థనింతురు. శ్రీయత టి. ఆర్. వెంకట్రామకృష్ణుని రధ్యక్షుని పరిపాలన.

రాకపోకలు:—గవర్నరుగారు గతరాత్రి మద్రాసు విడిచి ఉదకమండలమున కేగిరి.
ఏ. రంగస్వామయ్యగారు, పర్ సి. శంకరమనాయకు గార్లు గతరాత్రి మద్రాసువిడిచి సర్వపత్తమహాసభకు లక్ష్మీ నగరమున కేగిరి.
ఏ. రంగనాథముదలియ్యగారు గతరాత్రి మద్రాసువిడిచి బళ్లారికేగిరి. అచ్చటినుండి లక్ష్మీకేగెదరు.
శ్రీయత రాఘవాచారిగారి ఇంట్లాడునుండి శేటి యుదయం మద్రాసువచ్చిరి.
టి. ప్రకాశంగారు రాజమండ్రినుండి శేడు మద్రాసు వచ్చిరి.
బెంకటగిరి కుమారరాజుగారు బెంకటగిరినుండి శేటియుదయం మద్రాసువచ్చిరి. శేటిరాత్రి మద్రాసు విడిచి లక్ష్మీకేగెదరు.
మాస్టరు మాన్ గారు గతరాత్రి మద్రాసువిడిచి నాపడా కేగిరి.

కప్తాను ఉబ్బయ్య (పబ్లిక్ హెల్త్ డైరెక్టరు) గారు గతరాత్రి మద్రాసు విడిచి గుంటూరున కేగిరి.
ఖా|| బి|| మహమ్మదు బజ్జా సాహెబు (పరిశ్రమల డైరెక్టరు) గారు గతరాత్రి మద్రాసువిడిచి బెంగళూరున కేగిరి.
కర్నూలు పెర్సోన్ డెరా (ఎస్. ఐ. కైల్వే యేజెంటు) గారు ఆడ్రెస్ జరి కమిటీ సభా సందర్శనమున శేటి యుదయం మద్రాసు వచ్చిరి.

స్వామిస్థానవార్తలు

[మద్రాసు హైకోర్టు, 25-8-28]

(స్వామిమూర్తు జి. జి. వాల్సు, బీజ్జిగార్లు యెదుట)

బ్రాహ్మణ తండ్రి, బ్రాహ్మణేశ్వర తల్లి పుణ్యకోటి అమ్మగారు నొక బ్రాహ్మణేశ్వర శ్రీ తన యిరువురు పుత్రులను వారి తండ్రియగు శ్రీ రాములు అయ్యరు అను నొక బ్రాహ్మణపురోహితుని యధీనమునండి తనయధీనమునకు జేబడవలెనని వాదనా తేచ్చెను. తండ్రి బ్రాహ్మణుడుగావున, తన పుత్రులను తన యధీనమునకుంచుకొనుటకు బ్రాహ్మణేశ్వరతల్లికి హక్కుగలదని వాదించబడినది. ప్రతి వాదితరపున బలమును వాదములనొనగన, ప్రతివాడి వారము రోజులలో పుత్రులను తల్లియధీనమున నొప్పగింపవలెనని స్వామిమూర్తులు తీర్పుగావించిరి.

చెన్నపురి విశ్వకళాపరిషత్తు ప్రధానసభ

సభ్యుల సభ్యత్వము

1992 మండికి పట్టములొనంగబడుట

125 మంది స్త్రీలు పట్టములనందుట

చెన్నపురి విశ్వకళాపరిషత్తు ప్రధానసభ నిన్నటిసాయం...

యా సంవత్సరము మొదటిసంవత్సరములందు కంటె...

సంఖ్య 4-80 గంటలకు ఛాన్సలరు ప్రాధాన్యము (డాక్టర్...

పట్టముల వివరము

Table with 2 columns: Name and Rank/Status. Includes names like యం. యల్., డి. యల్., etc.

Table with 2 columns: Name and Rank/Status. Includes names like చెన్నప్పన్ కళాశాల, మొదటి తరగతి, etc.

ప్రాచ్యురీతములు

Table with 2 columns: Name and Rank/Status. Includes names like రెండునెలలకంటె, విద్యార్థి, etc.

భారత శాసనసభ

సభానాయకత్వము తిరిగి హోముమెంబరున కొనంగుట

ఉపసంఘ తీర్మానము నెగ్గించుటకు ప్రభుత్వమువారి యత్నములు

సిద్ధా, ఆగష్టు 28: జరగ నన్న భారత శాసనసభ...

నైమను ఉపసంఘము

శ్రీ ప్రేమ రాజకీయ విలేజ్ లి యిట్లు వ్రాయుచు...

నోటీసు

యం. యల్. కామత్ అనునాడు శా వీశేంట్లు నని...

జి. టి. మాణిక్యనాయకర్

స్టీల్ అండ్ బ్రంక్ మర్చెంటుస్ 852, యస్సినేడ్, మద్రాసు.

బీహారు నైమను ఉపసంఘము

ఏడుగురుసభ్యులు ఎన్నుకొనబడుట

రాంచి, ఆగ 28: బీహారు శాసనసభకు నైమను...

శ్రీయుత ఏ. రంగనాథమొదలి యారుగారు-నర్సారావుపేటవద్ద

ప్రచారము

(ఒక విలేజ్)

మద్రాసు ప్రభుత్వపూర్వపు మంత్రియగు శ్రీయుత...

మద్రాసు రాజధానితో విద్య

సంస్కరణకాలమునుండి యభివృద్ధి

హార్టన్ కమిటీవారికి ప్రభుత్వ మెమోరాండము

హార్టన్ కమిటీవారికి మద్రాసు ప్రభుత్వమువారు మెమోరాండమును దాఖలుచేసిరి. 1919 వ సంవత్సరపు సంస్కరణకాలమునుండి మద్రాసు రాజధానిలో గలిగిన విద్యాభివృద్ధిని గురించి యీ మెమోరాండమునందు తెలుపబడినది.

గత కొలది సంవత్సరములలో ప్రభుత్వమువారు ధనపరాధమును జేయుచు ననేక బాలర ప్రాథమిక పాఠశాలలను నెలకొల్పిరి. ఇకయు అధికారము క్రిందను నూతన పాఠశాలలను నెలకొల్పబడుటకు తగిన ప్రోత్సాహమును ప్రభుత్వమువారు కలుగజేసిరి.

సెకండరీ ఎడ్యుకేషను

సెకండరీ ఎడ్యుకేషను సమస్త అనేక సంఘములచే నిర్వహింపబడుచున్నది. సెకండరీ పాఠశాలలసంఖ్య అధికమైనది. 1920 సం॥ రపు మద్రాసు ప్రాథమిక విద్యాచట్టము 1921 సంవత్సరమునుండియు అమలులోనుంచుబడినది. ఈ చట్టమువలన స్థానిక సంస్థల సంబంధములేక స్వతంత్రముగ మండల విద్యాసంఘములు ప్రతిమండలమునందు నెలకొల్పబడుట కవకాశము కలిగెను. ఈ సంఘమునందు అల్పసంఖ్యగల గవర్నరుగారిచే నామినేటుకాబడిన సభ్యులును, ఎక్కువసంఖ్యగల సభ్యులును ఉండురు. ఇందు అధికసంఖ్యగల ప్రతిమండలములోను స్థానికాధికారులవలననే ఎక్కువసంఖ్యగల సభ్యులును ఉండురు.

ప్రాథమికవిద్య నభివృద్ధిచేసి క్రమేపి దానిని పర్యవర్తకముపైవేయుటకు నేర్పాటుచేయుట, అన్నివిద్యాసంస్థలకు ప్రాథమిక విద్యాపాఠశాలలను నెలకొల్పి విద్యను తీర్చిదిద్దుట, అమోదింపబడిన ప్రాథమిక పాఠశాలల నన్నిటియందు దొక్కపద్ధతినే నెలకొల్పి దానిని, తమ స్వాధీనముననుంచుబడిన రాష్ట్రీయసామ్రాజ్య సాహాయమును పొందుచున్న పాఠశాలలకు పంచిపెట్టుట, విద్యాభ్యాసానికి ప్రాథమిక విద్యాసంబంధములగు విషయమున సలహానిచ్చుట, మున్నగునవి మండల (జిల్లా) విద్యాసంఘముల విధులలో ముఖ్యమైనవి.

ఏర్పడబడిన కొన్ని పద్ధతుల ప్రకారము గవర్నరుగారి యజ్ఞములను బడసి విద్యావత్తును వసూలుచేసి యీ సామ్యము పాఠశాలలోని విద్యార్థుల విషయముననే వినియోగించుటకు ఏర్పాటుచేయబడినది. విద్యావత్తులవలన ఎచ్చట వచ్చునది ధనమును అచ్చటనే విద్యాభివృద్ధి కొరకు వినియోగపరచుటకు స్థానికాధికారులకు అధికార మొసగబడినది.

మతబోధ

అమోదింపబడిన పాఠశాలలందు మతబోధను గురించి ఇష్టములేని విద్యార్థుల యా మతబోధ క్షామమును హాజరు కావలెనను నిర్బంధమును తొలగజేయుటకును, అవసర మగునెడల మతబోధ నిర్బంధముగా లేని నూతన పాఠశాలలను నెలకొల్పి యీ మండలసంఘముల కధికారము గలదు.

లోకలుబోధల చట్టమును జిల్లా పురపాలక చట్టమును పునర్విమర్శ గావించబడినది. ఈ నూతన చట్టము ప్రకారము జిల్లాబోధల యధికారమునుండి ప్రాథమిక విద్య తొలగింపబడి తాలూకాబోధలకును పురపాలక సంఘములకును ఈ విషయమున సధికార మొసగబడినది.

బాలికలవిద్య

బాలికలకును నిమ్మజాతులకును మహమ్మదీయులకును గల విద్యాసౌకర్యములు కూడ పురస్కారము గావించబడినది. ఇది వర్షపు లేని స్థలములందు క్రొత్తగా పాఠశాలలను నెలకొల్పి ప్రభుత్వమువారు తీర్చిదిద్దుచున్నాడు. గత కొలదిసంవత్సరములలో అనేక నూతనపాఠశాలలను నెలకొల్పబడినది. 1924-25 సంవత్సరమున 839 బోధ పాఠశాలలను నెలకొల్పబడినది. 1925-26 సం॥ మున 1469 బోధపాఠశాలలు, 569 ఎయిడెడు పాఠశాలలు, 1926-27 సం॥ మున 566 బోధ పాఠశాలలు, 642 ఎయిడెడు, 800 పంచాయతీ పాఠశాలలు, 1927-28 సం॥ మున 409 బోధ పాఠశాలలు, 145 ఎయిడెడు, 500 పంచాయతీ పాఠశాలలు నెలకొల్పబడినది.

1926-27 సంవత్సరమున గ్రామపంచాయతీలకు పాఠశాలలను నెలకొల్ప సధికార మొసగబడినది. బోధపాఠశాలలకు గుర్తుకంటే పంచాయతీ పాఠశాలల కగుర్తుబహుస్వల్పముగా నుండుటచే నిట్టియేర్పాటు చేయబడినది.

1920 సం॥ రపు చట్టము ప్రకారము పాఠశాలలందు నిర్బంధవిద్యావిధానమును ప్రవేశపెట్టుటకును, విద్యావత్తును జేయుటకును కలిగింపబడిన యవకాశములను అవరణతోబెట్టుట లేదు.

ఈచట్టమునందు కొన్ని విషయములందు లోపములు కలవని అనుభవమువలన దెలియుచున్నది. ప్రాథమికవిద్యాభివృద్ధి కొరకు యీమండల సంఘములవారు తమవిధులను సరిగా నెరవేర్చుటలేదు. ఈవిషయమై విచారణమునలిపి నివేదికను తయారుచేయుట కొక ప్రత్యేకోద్దేశి 1926 ఫిబ్రవరి మాసమున నియమింపబడినది. అతడు నివేదికను దాఖలుచేసి యొక క్రొత్త బిల్లును తయారుచేసెను. పిదప ఈబిల్లు జిల్లా విద్యాసంఘములకును తమ యభిప్రాయములకొరకు బంపబడినది.

నూతనపాఠశాలలను నెలకొల్పి ప్రోత్సాహములగజేయు నుద్దేశ్యముతో ప్రభుత్వమువారు పాఠశాల గ్రాంటుల సధికము చేసిరి. ఈపాఠశాలల జీతములు ప్రభుత్వ పాఠశాలలందు అధికము చేయబడినది. అతిగానే తమ పాఠశాలలందుగా వింపవలెనని స్థానిక సంస్థలకు సలహా యొసగబడినది.

గ్రామ పాఠశాలలందును ఆంగ్లభాష గలుగజేయవలెనను ప్రజాకాయము పెంపొందుచున్నది. ఆంగ్ల భాషను నేర్పడి పాఠశాలలు వృద్ధిచేయుచున్నది.

రాత్రిపాఠశాలలు

నిరక్షరకుటుంబలకు యువకులకు విద్యగలభుటకు రాత్రి పాఠశాలలు నెలకొల్పబడినవి. వగలు వారివనుల కధ్యంతరములే కుండ నీ పాఠశాలలందు రాత్రియే వారికి విద్యగలుగబడును. ఈ పాఠశాలలకు ప్రభుత్వమువారు ధనసహాయమును చేయుచున్నాడు.

సెకండరీ ఎడ్యుకేషన్ బోర్డులు

1919 సం॥ ర సంస్కరణములు ప్రవేశపెట్టబడినకొలది కాలములోనే ప్రాథమిక విద్యను సెకండరీ విద్యకును, కాలేజీ విద్యకును ఉపయోగపడునట్లు జేయుట కవసరము గుర్తించబడినది. 1923 జనవరిలో ఏలూరు, జిల్లాలోను, ఏలూరు ప్రదేశములలోను తప్ప ఈ రాజధానిలో గల తక్కిన జిల్లా లన్నిటిలోను జిల్లా సెకండరీ విద్యాబోర్డులను నెలకొల్పి ప్రభుత్వమునకు యొసగబడినది. సెకండరీ విద్యను గురించి సలహా నొసగబడు యీ బోర్డుల ముఖ్యకర్తవ్యము.

జిల్లా సెకండరీ ఎడ్యుకేషన్ బోర్డులు 1923 సంవత్సరమున నెలకొల్పబడినవి. కాని అనుకొన్న ప్రకారము సెకండరీ విద్యాభివృద్ధికి ఈబోర్డులు అంత యుపయోగముగా పనిచేయుటలేదు.

సెకండరీ విద్య సమస్త అనేక సంఘములచే విచారింపబడినది. అనేక సెకండరీ స్కూళ్ళలోని విద్యార్థులు స్వల్పముగ నుభయ లభికముగ నుండుటచే అట్టిస్కూళ్ళను తీసివేయుట కాని లేక మరికొన్ని స్కూళ్ళతో కలిపివేయుటగాని చేయవలెనని యీ వింశకలపడినది. ఈవిషయమై పట్టిక ఇచ్చి క్షుణ్ణుడైతప్పుగా రాలోచించి వివిధస్కూళ్ళనుగురించి నివేదికను పంపగా పిదప వానిపై ఉత్తరవులు గావించబడినవి.

1921-22 సంవత్సరమున 478 సెకండరీ స్కూళ్ళు గలవు. 1926-27 సంవత్సరమున కిది 528 వరకు వృద్ధిచెయ్యెను.

మద్రాసు విశ్వవిద్యాలయము

1857 సం॥ రమున స్థాపించబడిన వాటినుండియు మద్రాసు విశ్వవిద్యాలయము ముఖ్యముగా అభివృద్ధిచెంది (చేర్చుకొనుచున్న) యూనివర్సిటీగానే యున్నది. పరీక్షలు గావించుట ద్వారా నొసగబడు తరగతి పుస్తకములను విద్యా ప్రబోధమును నియమించుచుండుట దీని ముఖ్యముగ కార్యములు. 1918 సం॥ ర భారత ప్రభుత్వమువారి యుత్తరవు ప్రకారము మద్రాసు విశ్వవిద్యాలయమునకు ఇంజీనియర్ గ్రాంటు లొసంగబడుచుండుటచే వీరియందు విద్యాప్రబోధ పద్ధతు లభివృద్ధిచేసినది.

1. హిందూజాతి పరిశ్రమ అర్హియులకి 2. కంపెనీటిపులైలాలకి 3. ఇండియన్ ఎకనమిక్సులను మూడింటికిని మూడు యూనివర్సిటీ థాయిడ్లు నెలకొల్పబడినవి.

కలకత్తా విశ్వవిద్యాలయ సంఘమువారు నూచించిన ప్రకారము నూతన విద్యాధర్మముల ననుసరించి మద్రాసు విశ్వవిద్యాలయమునందును సాధ్యమైనంతవరకు మార్పులుగ జేయుటవసరముగలిగెను. ఈవిషయమై మద్రాసు శాసనసభలో నొకచట్టము గావించబడినది. అచట్టము 1928 నుండి అమలులో బెట్టబడినది. ఇందుముఖ్యముగ అంశములు ఎకడమిక్ కాన్సిలు, అభివృద్ధి టెడ్ కా లేజీల సంఘముల సేర్పరచుట, సిండికేటు నందును, సెనేటునందును ప్రతివారికిని తగినంత ప్రాతినిధ్యమును కలుగజేయుట, జీతముచ్చి యొక వైస్ ఛాన్సలర్ గాని నియమించుట.

ప్రత్యేక గ్రాంటులు

ఈ విశ్వవిద్యాలయ గ్రంథాలయాభివృద్ధికి రూ 820000 ప్రత్యేకముగ నొసగబడినది. స్థానికవిద్యార్థుల సలహాసంఘమునకు మార్గగా విశ్వవిద్యాలయ బ్యూరో నెలకొల్పబడినది. ఈ విశ్వవిద్యాలయమున జాలరీ, బయోకెమిస్ట్రీ పరిశోధనలకు లే బరేటరీలను నెలకొల్పి ప్రభుత్వమువారు రూ 1,80,000 ఇచ్చుటకు నిశ్చయించిరి. బాటనీ లేబరేటరీకి విశ్వవిద్యాలయమువారి తమ వ్యవసాయమువినియోగపరచుటకు అంగీకరించిరి.

కొన్ని విషయములలో నివిశ్వవిద్యాలయ చట్టము మార్పుచేయవలెనని అనుభవమువలన దెలియుచున్నది. ఈవిషయమున నొకక్రొత్తసవరణబిల్లు తయారుచేయబడి ఇచ్చి టెరె ప్రకటించి యభిప్రాయముకొరకు పంపబడినది.

ఆంగ్ల విశ్వవిద్యాలయము

ఆంగ్లజిల్లాలకు ప్రత్యేక విశ్వవిద్యాలయము విషయమై మద్రాసు శాసనసభలో నొకబిల్లు అంగీకరింపబడినది. ఈచట్టము 1926 సంవత్సరమున అమలులో పెట్టబడినది. సెనేటు, సిండికేటు, ఎకడమిక్ కాన్సిలులను మూడుసభలు యీవిశ్వవిద్యాలయ పరిపాలనమున పాల్గొనుచుండును.

తమిళరాష్ట్ర ప్రత్యేక విశ్వవిద్యాలయ ప్రశ్నను ప్రభుత్వముచే నియమింపబడిన సంఘమువారు విచారించుచున్నాడు.

బాలికావిద్య

1920-21 సంవత్సరమునుండి అన్నితరగతులలోను బాలికల సంఖ్య పెరుగుచున్నది. కాని తగినంత యభివృద్ధి యీవిషయమునను జరుగుటలేదు. ఇందుకు దుర్మనుషులు, తరీఖుకాబడిన స్త్రీయపాఠశాలలు లేకుండుటయును కారణములగుచున్నవి. ఈ యాటంకములను తొలగింపజేయుటకు ప్రయత్నములు జరుగుచున్నవి.

287 నుండి 488 వరకు ఆర్ట్స్ కాలేజీలలో చదువువిద్యారీతులసంఖ్య పెంచును. బాలరకాలేజీలలో విద్యాభ్యాసము చేయు విద్యార్థినులసంఖ్యయు 85 నుండి 72 వరకు పెంచెను.

సెకండరీ స్కూళ్ళలో బాలికల సంఖ్య 10,881 నుండి 15,601 వరకు పెరిగెను. ప్రాథమిక పాఠశాలలందు 889,456 నుండి 500,834 వరకు బాలికలసంఖ్య పెరిగెను.

యూరపియనుల విద్య

యూరపియనులు, ఆంగ్లీ ఇండియనుల విద్యావిధానము నందు 1921 సం॥ మునుండి అనేకమార్పులు జరిగెను. విశ్వవిద్యాలయ పరీక్షలకనుకూలముగ రీతిని క్రింది తరగతుల విద్యావిధానము మార్చబడినది. వర్తకవిద్యపాఠవిద్యలకధికముగ ప్రోత్సాహము కలుగజేయబడినది.

మహమ్మదీయులకు సౌకర్యములు

మహమ్మదీయ విద్య క్రమక్రమముగా నభివృద్ధి చెందుచున్నది. ఆర్ట్స్ కాలేజీలలోను ప్రాథమిక కాలేజీలలోనును చదువు విద్యార్థుల సంఖ్య పెంచుచున్నది.

మహమ్మదీయ పాఠశాలలసంఖ్య 1921 సం॥ మునుండి యెక్కువకి 1991 నుండి 4086 వరకును, విద్యార్థులసంఖ్య 114014 నుండి 221,408 వరకును పెరిగెను.

మాపిలలో విద్యాభివృద్ధి కలుగుచున్నది.

నిమ్మజాతులందు విద్యాభివృద్ధి కలుగజేయుటకు ప్రయత్నములు గావించబడుచుండును. 1919 సం॥ నుండి నిమ్మజాతులవిద్య లేబరు కమిషనరు స్వాధీనము దుంచబడినది. ఈ కాళి యభివృద్ధి గాంచుచున్నది. ఇప్పుడు 17 గు జిల్లాలేబరు అఫీసర్లు గలరు. నిమ్మజాతుల పాఠశాలలు 994 గలవు. ఇవి కాక యింక ననేక పాఠశాలలు స్థానిక సంస్థలచేతను పిదపనరీ సంఘములచేతను పోషించబడుచున్నవి.

దంతచూర

డబ్బీ 1-3 నె 0-2-0; 12-3 1-4-1

ఈ దంతచూరముతో వండుతోముటవలన విద్యార్థులకు కడుగు. ఇగుళ్లనుండి రక్తముకావకుండును. బాలికులకును తోయుండును. వండ్లు ముఖమువలన తెల్లగా నుండును. అమ్మకొంజనం దిహి, బొంబాయి-మదరాసు.

భాషాప్రయుక్త రాష్ట్ర విభాగము

శ్రీ శ్రీ శ్రీ

నెహ్రూ కమిటీ రిపోర్టుగూర్చి గాంధీమహాత్ముని సగౌరవహితవు అమూల్యమయినది. ఈసమయమున పరస్పరసహనము, పరస్పరవిశ్వాసము, పరస్పర గౌరవము చూపుట యవసరమగుచున్నది. జాతీయ దృక్పథముతో నీ సమస్యను పీక్షించి, ఎల్లరును ఏకమై స్వరాజ్యశయమును ప్రపంచమునకు వెల్లడి చేయవలయును. తాము గోరినది రాలేదని మహాత్మునియులును, తామేమాత్రము లొంగమని హిందువులును, పోరాడుచో నెహ్రూ కమిటీవారు స్పించిన సాధము నేల గూలునని, మహాత్ముడు సూచించు చున్నాడు. రంధ్రాన్వేషణము జేయ మొదలిడుచో, ఎట్టి స్వరాజ్యవిధానములలో నయినను, లోపములను కనిపెట్ట వీలగును. కాని ఇందరు వివిధపక్షనాయకులమధ్య ఏకీభావ మికమిద గుడు రజాలదు. అందుచే నర్వక్షణమునమా చేతమునకు వెడలు చూచు, నెహ్రూ కమిటీ రిపోర్టును విచ్చిన్నపరుప చూడక, తమకు గావలసిన మార్పులను నహేతుకముగ సూచించి, ఎటులయినను ఏకీభావము గుడురు గలుగు చూచుట యవసరము. అంతియగాని, ప్రతిచారును తమతమ పట్టుదలలు నెగ్గి తీరవలయునని పంతముపట్టుట పాడిగాజాలదు. నెహ్రూ కమిటీ రిపోర్టుపట్ల ఉదయించిన భేదభావముల నిదివరకు కొంతవరకు సూచించియుంటిమి. ఆంధ్రుల కత్యంత ప్రయమగు భాషాప్రయుక్త రాష్ట్ర విభాగము గూర్చి ఇంచుక దెలిపెదము.

ఆంధ్ర ప్రతినిధులు భాషాప్రయుక్త విభాగపు ఏర్పాటునందు ఆంధ్రులకు ప్రత్యేక రాష్ట్ర ముండుట అవసరమని నిరూపింపవలయును. రాష్ట్రములను భాషాప్రయుక్తముగ విభజించుట యవసరమని నెహ్రూకమిటీవారు అంగీకరించి, స్వరాజ్యనిర్మాణమునకు తగిన పునాదులను సూచించినందుల కెంతయు సంతసింపవచ్చును. కమిటీవారు దెలిపినటుల ప్రస్తుత రాష్ట్ర నిర్మాణమున కొక తల తోక లేకయున్నది. బ్రిటిషు అధికారము విస్తరించిన కొలదియు, రాష్ట్రము తేర్చడుచుండెను. అంతియ గాని, రాష్ట్ర నిర్మాణము చారిత్రక, ఆర్థిక, భాషా, బంధముల ననుసరించి ఏర్పడియుండ లేదు. నెహ్రూకమిటీవారు నూతన రాష్ట్ర నిర్మాణమునకు రెండు ఆధారములను సూచించిరి. భాషాబంధ ఘోషక ఆధారము. రెండవ ఆధారము ప్రజేచ్ఛ. ఈ రెండును గూడ ఆంధ్ర రాష్ట్రమునకు వర్తించినటులుగ, మరయొక రాష్ట్రమునకు వర్తించనరవు. ఆంధ్రులు పదునైదు సంవత్సరముల ప్రైకాలమునుండియు ప్రత్యేకాంధ్ర రాష్ట్రమును కోరుచున్నారు. ఆంధ్రభాషను మాటాడు ప్రజలందరును ఒక్క ప్రదేశమునందు కలసియున్నారు. ఈభాగము మేజరు రాష్ట్రముగ నేర్ప

రచుటకు తగియున్నది. ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయము ఇదివరకే ఏర్పడియున్నది. ఆంధ్రరాష్ట్రము నేర్పరచుట యత్యవసరమగుచున్నది.

ఇతరభాగములకును వేసికొని, యితర యనుకూలపరిస్థితు లేర్పడియుండలేదు. ఆంధ్రరాష్ట్రమును నిర్మించుటకు విశేష ప్రయత్నంతో బనిలేదు. సరిహద్దులను సులభముగ నిర్ణయింపవచ్చును. ఆంధ్ర సభలు రాష్ట్రమువిషయమై తీర్మానించుటయగాక, కాంగ్రెసు మహాసభగూడ భాషాప్రయుక్తముగ రాష్ట్రములను విభజించి, ఆంధ్రులకు ప్రత్యేక కాంగ్రెసురాష్ట్రము నొసగెను. పార్లమెంటరీ జాయింటుకమిటీవారి యెదుట, డి. బి. మోచర్ల రామచంద్రరావు పంతులుగారు ఆంధ్రులకు ప్రత్యేక రాష్ట్ర మవసరమని నహేతుకముగ నిరూపించిరి. అంతకుపూర్వము జరిగిన సామ్రాజ్యశాసనసభలో, బి. యల్. శర్మగారు భాషాప్రయుక్తవిభాగావశ్యకతను, ఆంధ్రరాష్ట్ర నిర్మాణావశ్యకతను నిరూపించుచు తీర్మానమును ప్రతిపాదించిరి. మాంటాగు గారి తీర్మానముపై జరిగిన చర్చను సావధానముగ నాలకించియుండిరి. ఆంధ్రుల కోర్కెపై ననే, నూతన రాష్ట్ర నిర్మాణమునకు మాంటుఫర్డు సంస్కరణములలో ఏర్పాటు గావించబడెను. ఈ ఏర్పాటు ననుసరించి, మదరాసు శాసనసభలో ఆంధ్రరాష్ట్ర తీర్మాన మంగీకరింపబడెను. అంతకుముందు ప్లేటు కౌన్సిలుసభలో, తీర్మానము చర్చింపబడెను. అఖిల భారత కాంగ్రెసుసంఘమువారు సింధురాష్ట్రముతో బాటు, ఆంధ్రరాష్ట్రమునుగూడ నేర్పాటుజేయవలయునని, తీర్మానించియుండిరి. ఇంత వ్యవహారము జరిగియుండ, కర్నాట, సింధు రాష్ట్రముల గూర్చి మాత్రమే తమకు విజ్ఞాపనలు చేరెననియు, మిగిలిన రాష్ట్రములగూర్చి యభిప్రాయమిచ్చుటకు తమ కెట్టి ఆధారములు లేవనియు, నెహ్రూకమిటీవారు సూచించుట వింతగ నున్నది.

ఆంధ్రప్రముఖుల నెవరినయినను విచారించిన, నిజస్థితి దెలిసియుండెడిది. అయినను, కమిటీవారి తో నిపుడు తగాదాపెట్టుకొని ప్రయోజనములేదు. ఆంధ్రప్రతినిధులు ఆంధ్రరాష్ట్ర నిర్మాణ మెంత సులభసాధ్యమో నహేతుకముగ నిరూపించి, దానిని స్వరాజ్యవిధానమునందు పొందుపరప జేయవలయును. ఉత్కళుల కోర్కెలగూర్చిగూడ నెహ్రూ కమిటీవారు తిన్నగ నర్థముజేసికొనలేదని, బి.దాసు గారు ప్రకటించుచున్నారు. సింధురాష్ట్రముపై ననే వీరు తమదృష్టిసంతను కేంద్రీకరించిరి. కర్నాట రాష్ట్ర నిర్మాణావశ్యకత వీరికి గోచరించినపుడు, ఆంధ్రరాష్ట్ర నిర్మాణావశ్యకత గోచరింపకుండుట, మిగుల శోచనీయము. భాషాప్రయుక్తవిభాగమునకు వీరు దెలిపిన హేతువులు సమంజసముగ నున్నవి. విదేశభాషలో పరిపాలనవ్యవహారములు జరుగుచో, ప్రజాపరిపాలన మసంభవ మగునని, కమిటీవారు స్పష్టపరచిరి. గ్రామమును పరిపాలనమునకు బునాదిగ గైకొని ప్రజాపరిపాలనమును గ్రామమునుండి రాష్ట్రమువరకు వ్యాపింపజేయుచో, స్వరాజ్యము సుస్థిరముగ వెలయగలదు. పాశ్చాత్య దేశములలో గ్రామము పునాదిగ నుండదు. హిందూదేశమునందటగాక అనాదినుండియు గ్రామమే మూలాధారముగ నుండెను. గ్రామములలో పంచాయతీలద్వారా స్వపరిపాలనమును సాగించుట సుక

రము. గ్రామము నందుచే ముఖ్యాధారముగ దీసికొని, దేశభాషలద్వారా పరిపాలనముజరుగుట కేర్పాటుజేయుచో, హిందూదేశము సత్వరాభివృద్ధి గాంచు ననుటకు సందియములేదు. నెహ్రూకమిటీవిధానమునందు, సర్వపక్ష సమావేశమువారు అనుకూలమగు సవరణల సంగీకరించి, దేశక్షేయమునకు తోడ్పడెదరు గాక!

స్నేహితు : ఇండియా

ఫిలిప్ స్నేహితుగారు బ్రిటిషు లేబరు పక్షమునందు ముఖ్యులు. లేబరుపక్షము అధికారమునందున్నపుడు, వీరు కోశాధికారిగ నుండిరి. ఇట్టివారు హిందూదేశము గూర్చి దెలుపునంగతులు, లేబరు పక్షమువారిలో సామాన్యముగ వ్యాపించియున్న వని నమ్మవచ్చును. హిందూదేశప్రజల ఆర్థికస్థితిని చక్కబరచుటకు ఇంగ్లండు ప్రయత్నింపవలయునని వీరు గోరుచున్నారు. ఎందులకు? బ్రిటిషువారు తయారుజేసిన వస్తువులను ఇండియా అధికముగ గొనుటకే. ఇటులనే హైందవవ్యవసాయాభివృద్ధికి ఇంగ్లండు తోడ్పడవలయునని వీరి యభిమతము. ఎందులకు? వ్యవసాయయంత్రములను ఇంగ్లండు లో తయారుచేసి హిందూ దేశమున కధికముగ పంపుటకు. అందువలన బ్రిటిషువారి ఉక్కుపరిశ్రమ యభివృద్ధిజెందనట. ఇంతియగాక బ్రిటిషువారి నౌకాపరిశ్రమకు ప్రోత్సాహ మేర్పడునట. లేబరుపక్షమువారయినను, హిందూ దేశపు టార్జికస్థితిని భారతీయుల యభ్యుదయముకొరకు పెంపుజేయుట కిష్టపడుటలేదు. బ్రిటిషువర్తకమును వ్యాపింపజేసి, ఇండియానుండి ఎక్కువలాభమును రాబట్టుటకే, బ్రిటిషు ప్రముఖులు భారతదేశములో స్వల్పాభివృద్ధి గలుగవలయునని కోరుచున్నారు. ఇంగ్లండులో, నేపక్షమువారి అధికారమునకు వచ్చినను, హిందూదేశ శ్రేయోభివృద్ధిని ప్రధానముగ నెంచెదరని తోచదు. హిందూదేశము స్వరాజ్యము బడసినగాని, దేశపుటార్జికస్థితి చక్కబడజాలదు. హాజీగారు ప్రవేశపెట్టిన హైందవనౌకారక్షణచట్టముపట్ల యూరపియను లెంత ప్రాతికూల్యము జూపుచున్నారో, దెలుపనక్కరలేదు. భారతీయులలో నన్ని పక్షములవారును హాజీగారి చట్టమును మనఃస్ఫూర్తిగ నామోదించుచుండ, యూరపియనులు విముఖులచూపుటకు, స్వార్థరత్యమే ముఖ్యకాణమని ఎంచవచ్చును. ఇంగ్లండులో నీచట్టము అలజడిని కలిగించినది. యూరపియను వాణిజ్యలాభములకు భంగము కలిగించుచట్టమును ఎన్నటికిని నిర్మింప వీలులేకుండ, భావిరాజ్యాంగవిధానమునందు కట్టుదిట్టముల నేర్పవలయునని, యూరపియను సంఘమువారు కోరుచున్నారు. ఇంగ్లండులోని బ్రిటిషు ప్రముఖులు కొంద రిటులనే సూచించిరి. తనవాణిజ్యవిధానమును తాను నిర్ణయించుకొనుకొని హిందూదేశమునకు ప్రసాదించుటకు వీరి కేమాత్రము ఇష్టములేదు. హాజీచట్టము గోరుచున్నదేమి? హిందూదేశపు కోస్తావ్యాపారమును హిందూదేశ నౌకలకు ప్రత్యేకింపవలయుననియే. ఇట్టిరక్షణము అన్ని దేశములలోను ఏర్పడియున్నదేగాని, వేరుగాదు. వాణిజ్య నౌకల రక్షణమున కేర్పాటు జేసినగాని, యుద్ధ నౌకల నేర్పాటు జేసి ప్రయో

జనముండదు. యూరపియనువాణిజ్య ప్రాబల్యము సర్వకాల సర్వావస్థల యందును హిందూదేశమున నిలిచియుండవలెనని, యూరపియనువర్తకులు గోరుచున్నారు. హిందూదేశ మెట్టి దుస్థితియందున్నదో గ్రహింపవచ్చును. సర్వోచాచార్యగూడ, యూరపియనుల విమర్శనములకు జవాబియవలసివచ్చెను. ఈస్తుతియొకంపెనీ కాలమునుండియు బ్రిటీషు నౌకలు హిందూదేశ వర్తకము నంతను స్వాధీనపరచికొనెను. భారతీయ నౌకలడుగంటెను. తిరిగి భారతీయనౌకలను పునరుద్ధరించుటకు, హాజీగారు కొంతరక్షణ గోరిరి. ఇది పనికిరాదనియు, తమలాభముల కేమాత్రము భంగము కలుగగూడదనియు, యూరపియనులు వాదించుచున్నారని, ఏమాత్రము విశాలహృదయులయినను హాజీగారి చట్టము కడున్యాయమయినదని గ్రహింపగల్గుదురు. భారతీయులు అభివృద్ధి జెందుట కెట్టిమార్గము నుపయోగింప వీలులేదు. ఒకవేళ నుపయోగించినను, అది ఇంగ్లండుకు లాభించునదిగ నుండవలయునని, స్పృహగారి సిద్ధాంతము తెలుపకనే తెలుపుచున్నది. ఇట్టి సిద్ధాంతమును భారతీయు లెన్నటికిని ఆమోదింపజాలరని మాత్రము, వీరు గ్రహించుట మేలు.

అమెరికా : స్మిత్తుగారి యూహలు

అమెరికా సంయుక్తరాష్ట్రములకు డిమొక్రటిక్కు పక్షమువారు, స్మిత్తుగారిని అభ్యర్థిగ నిలువజెట్టిరి. వీరు ప్రెసిడెంటు కూలిడ్జిగారి వైఖరి నెటుల నిరసిచిరో ఇంచుక గమనింప వచ్చును. నికరాగ్యువాలోను, మెక్సికోలోను, అమెరికా ప్రభుత్వమువారు అనవసరముగ జోక్యము కలిగించికొని, తమ అధికారమును పలుకుబడిని వ్యాపింపజేసికొన ప్రయత్నించిరి. ఇట్టిప్రయత్నమును స్మిత్తుగారు నిరసించుచున్నారు. అమెరికా చెప్పచున్న శ్రీరంగసీతుల నధిక్షేపించుటకు, ఛేంబర్లెనుగారి కిట్టిసంఘటనలు అవకాశమునిచ్చెను. వీనివలన, కెల్లాగు ఒడంబడిక సంకుచితరూపము దాల్చెను. యుద్ధబహిష్కారము కొనసాగునను నమ్మకము దొలగెను. కూలిడ్జిగారి వలంబించినపద్ధతులను తామవలంబింపక, యుద్ధబహిష్కారమును సఫలపరుచుటకు నిజముగ కృషి సలిపెదమని, స్మిత్తుగారు వాగ్దానము జేయుచున్నారు. పురాణవైరాగ్యమునలె, స్మిత్తుగారి వాగ్దానములు ఎన్నికలలో జయము గాంచువరకు నిలిచియుండును. ఆపివృత్తి వీరును వెనుకటిమార్గమునే ద్రొక్కెదరు. తామే మార్గము నవలంబించి, యుద్ధబహిష్కారమును సాధింపదలచిరో, స్మిత్తుగారు దెలుపరయిరి. స్వరక్షణవ్యాజమున యుద్ధములను సలుపవచ్చునని మినహాయింపు జేర్చుటచే, యుద్ధబహిష్కారపు టొడంబడికల విలువ అసలే యంతరించెనని, స్మిత్తుగారు నమ్ముచున్నారు. ప్రజ్ఞులెల్లరును స్మిత్తుగారిలో నేకీభవింపకబోరు. ఏదేశముతోను రాజకీయపు ఒడంబడికల జేసికొనకుండ ప్రపంచక్షేమమునకు అమెరికా పాలుపడునటుల జేయవలయునని, స్మిత్తుగారు సంకల్పించిరి. యుద్ధకారణములను పూర్తిగ తొలగించి, సమాధానము, మధ్యస్థపరిష్కారము, న్యాయ నిర్ణయముల ద్వారా, యుద్ధముల సంతరింపజేసెదమని, వీరు

చాటుచున్నారు. వీరి నుడవులు ఉత్తరకుమార ప్రజ్ఞలో, లేక యథార్థములో జెప్ప వీలు లేదు. ఎన్నికలకొరకెట్టి వాగ్దానముల నయినను సలుపవచ్చును. ఎన్నికలకు పిమ్మట, అవి ఏమగునో తెలియదు. స్మిత్తుగారు యునను, స్వయంనిర్ణయసూత్రమును ప్రతిపాదించరయిరి. ప్రెసిడెంటు విచ్చినుగారి తోనే అది యంతరించుటల దోచును. ఫిలిప్పైను దీవులలో అమెరికా మొగుగున్న విభము అవమానకరముగ నున్నది. ఫిలిప్పైనులకు స్వాతంత్ర్యమిచ్చెదనని అమెరికాచేసిన వాగ్దానము ఇంతవరకు సఫలముగాలేదు. ప్రెసిడెంటు హార్డిజి, ప్రెసిడెంటు కూలిడ్జిగార్లు విచ్చినుగారి వాగ్దానమును మూలదోసిరి. తామేమి చేయదలచిరో స్మిత్తుగారు చెప్పరయిరి. మొత్తముమీద, అమెరికా వైఖరి, ఇప్పీరియలినముపంకకు మరలుచున్నటు, విదతమైనది.

పైమనుగారి సంకల్పము

తమ నియోజకవర్గమువారయెనుట ముచ్చటించుచు, తాము హిందూదేశమునందు ముఖ్యవిధిని నెరవేర్చుటకు వెడలుచున్నారమనియు, శాంతితో గూడిన యభివృద్ధికి తాము తోడ్పడదలచితిమనియు, పైమనుగారు సూచించిరి. తాము మరల మే నెలలో రాగలమనియు, ఎన్నికలలోపల తప్పక వచ్చెదమనియు, పైమనుగారి భయమిచ్చిరి. పైమనుగారు హిందూదేశమునకు నిజముగ మేలుజేయదలచుచో, ఇండియాకు అసలు బయలుదేరకుండుటయే మేలు. వీరు వెనుకవచ్చి, లేనిపోని అలజడి కలిగించిరి. వీరికముందు జరుపబోవు విచారణవలన ఉపయోగముండునని దేశము తలంపకున్నది. పైమనుకమిషనువారి కెట్టికష్టము లేకుండ, నెహ్రూ కమిటీ వారు స్వరాజ్యవిధానమును తయారుజేసిరి. అందలిముఖ్య సూత్రములు ఎల్లర యామోదము బడయుచున్నవి. లక్నోలో జరుగు సర్వపక్షసమావేశమునకు వివిధ పక్షముల ప్రతినిధులును జాయలుదేరిపోవుచున్నారు. అక్కడ స్వరాజ్యవిధానమును సాకల్యముగ చర్చించి, అనుకూలపు ఏర్పాటులను సూచించెదరు. పైమను కమిషనువారు హిందూదేశమునకు క్రొత్తవారు. నెహ్రూ కమిటీ వారికన్న, హిందూదేశ ప్రజల మనోభావములను వీరు ఎక్కువ బాగుగ గుర్తింపగలుగుట దుర్లభము. ఇంతియగాక పైమను కమిషనువారిని, హిందూదేశమునందు పలువురు బహిష్కరించిరి. ప్రధాననాయకుల యభిప్రాయములను గ్రహింపకుండ, పైమను కమిషనువారు తయారుజేసెడి రిపోర్టు కెట్టివిలువ యుండునో జెప్పనక్కరలేదు. పైమను కమిషను వారి మారువచ్చుటవలన డబ్బు దండుగ దప్ప వేరు ప్రయోజనము సిద్ధింపదు. లేబరుపక్షమువారు నెహ్రూ కమిటీ వారి సలహాలపట్ల సుముఖులవము జూపుచున్నారు. ఇట్టిస్థితిలో రాండుచేబిలు సమావేశమును సమకూర్చి, హిందూదేశస్వాతంత్ర్యసమస్యను పరిష్కరింపవలయునని, పైమనుగారు బ్రిటీషు ప్రభుత్వమువారికి సలహానిచ్చుట మేలు. తాము చేయబోవుచున్న ఘనకార్యములపట్ల, తమవోటరులు సంతృప్తిని గర్వమును జూపెదరని, పైమనుగారు నమ్ముచున్నారు. కాని, తద్వ్యతిరేకఫలము గలుగునని చెప్పవచ్చును. భారతీయుల కిష్టములేని, పైమను కమిషనుచు ఎందుకు పంపితిమాయని, బ్రిటీషు ప్రజలు పశ్చాత్తాపపడవలసివచ్చును.

బర్మా : ఇండియా

ప్రస్తుతసమయమున ఇండియానుండి బర్మాకు విడదీయ వలయునను ఉద్యమమునకు యూరపియనులే ముఖ్య ప్రోద్బల కారకులుగ నున్నారు. భారతీయుల ప్రాబల్యమును తగ్గించుటకు వీరిటుల గావింప నెంచి నను, తమ ప్రాబల్యము తగ్గుట మాత్రము వీరి కిష్టము లేదు. బర్మాకు స్వపరిపాలన మిచ్చు తలంపు అసలేలేదు. ఇట్టి సందర్భములలో బర్మాను విడదీయగోరువారు, నిరంకుశపరిపాలనము ఒకమందును సాగించుటకే యత్నించుచున్నారనుటకు సందియము లేదు. వీరియద్వేష్యమును గ్రహింపజాలక, బర్మా ప్రముఖులు కొందరు అనవసరం దోశనము గావించుచున్నారు. బర్మాప్రజల యిచ్చ నెరవేరుట యుక్తమే యయినను, ఇండియాతో లాటు బర్మాగూడ స్వేచ్ఛను బడసినపుడుగాని, విడిపోవుటవలన ప్రయోజన ముండదు. రంగూనుప్రజల బ్రిటీషు గూడి, బర్మాను ఇండియానుండి విడదీయనవసరము లేదనియు, పైమను కమిషనుచు బహిష్కరింపవలయుననియు ఎచ్చరించుచు తీర్మానించియుండిరి. ఇందుకు విరుద్ధముగ జరుగు ఆందోళనము కృత్రిమాందోళన మని నమ్మవచ్చును.

మైసూరు విశ్వవిద్యాలయ

పట్టప్రదానసభ

(స్వకీయవిలేఖరి)

మైసూరు, 28-8-28 ఈ సంవత్సరపు పట్టప్రదానసభ కడువిశేషకరము పరిస్థితులలో జరపబడెను ఇటీవలనే జరిగియుండిన తెలంగాణ అల్లరులు ప్రజలయొక్క యత్నావమును పూర్తిగాజోగొట్టింది పట్టప్రదానసభకు ఛాన్సెలరు గారు గాని, వైసుఖాన్సెలరుగారుగాని, హాజరుగానందు కనే కుల నొచ్చుకొనిరి. శివానగారు, శ్రీయంత ఎం. ఎన్. కృష్ణరావు, కె. నాథంగార్లు గూడ హాజరుగాలేదు. చీఫ్ జస్టిసు గారుగూడ హాజరయ్యుండలేదు. ఎల్లయినను, ఆర్టింగు వైసుఖాన్సెలరు కె ఛాన్సెలరు సభాసభనములను జరిపిరి.

పట్టముల సందుకొనుచున్న శ్రీలంకాస్థి యేటేట స్థితి యపడుటల పంఖోప దాయకముగానెన్నది. ఎల్లయినను, శ్రీయంత సి ఆర్. రెడ్డిగారి ఆర్థిక శక్తి మూలమున ప్రైవేటులు కొంతవఱకు పూర్తిగావిశేష సభకు కొంతభోధవచ్చెను. శ్రీయంత రెడ్డిగారు సంస్థానముయొక్క విద్యావివరణ కొనసాగ 10 యేండ్లకాలము అనుభవముగలిగియుండుటచే, మైసూరు వ్యవహారములతోను ప్రజలతోను పరికిరల పరిచయముగూర్చి విశేషించి చెప్పవలసరమైనది. తాము మైసూరునకే తెంచుట తమకులుబడుతో మరల గలిసికొనినట్లే యున్నదని శ్రీయంత రెడ్డిగారు తమయువవ్యాసముతో నుడిపిరి. వీరియువవ్యాసము ప్రారంభమునుండి అంతమునకు విద్యావ్యవహారములలో పరికిరల విశేషాభివృద్ధిచుచున్నది.

ఈ సందర్భమున నొకవిషయము చెప్పవలసియున్నది. నేటియుదయన శ్రీయంత రెడ్డిగారు మైసూరు వ్యవహారములను శ్రీయంత వెంకటకృష్ణయ్యగారిని దర్శించిరి. మైసూరులో రెడ్డిగారుద్యోగవహయం దున్న కాలములో వెంకటకృష్ణయ్యగారు రాజకీయ వ్యవహారములలో రెడ్డిగారికి వరకు శత్రువులుగా నుండిరి. వీరుభయంకరమైన రాజకీయము వ్యవహరించుటలో భేదాభిప్రాయములుగల వెంకటకృష్ణయ్యగారి గత జన్మకొత్తైన సందర్భమున రెడ్డిగారు వీరిని ప్రశంసించుట ఉధృయలకుడుగల అనోచ్య గౌరవ స్వభావములకు నిదర్శనముగా నున్నది.

శ్రీయంత రెడ్డిగారి ప్రాతివిద్యార్థులు మిత్రులు మున్నగు వారిల్లరులు యెల్లయందును రెడ్డిగారిని విడువకున్నారను. యూనివర్సిటీ యూనియనుచే రెడ్డిగారిధ్యక్షతక్రింద నొక చక్క జరుపబడును. చర్చించబడు విషయము పైమను కమిషనుతో సంబంధము గలిగియున్నది

శ్రీయంత వెంకటకృష్ణయ్యగారి యధ్యక్షతక్రింద శ్రీయంత రెడ్డిగారిచే విద్యార్థులకొక బహిరంగోపబ్యాస మొనగలుగుటకు యేర్పాటు చేయబడుచున్నది.

విదేశవార్తలు

సర్ జాన్ సైమన్ గారు

స్వార్థత్యాగ క్రమములు

(బీము సర్వీసు)

లండన్, ఆగస్టు 28:—సర్ జాన్ సైమన్ గారి నియోజకవర్గమున రు అయిన పరిధిలో, తన దళమున ఆతను ఇండియాకు చెందిన వ్యవస్థాపక బోర్డును ఏర్పాటు చేసి ఇట్లు నిశ్చయించినది:—రాష్ట్రమున కమిషను పనిమీద నన్ను మీరు బంపుటకు గొప్ప స్వార్థత్యాగము నొందుచున్నాను. భారతీయులు భాగ్యవ్యక్తులు. అందుకే నమరకుల నేననునామనరులను కొంతకాలము చేసుకొనితమే మీరు చేసిన స్వార్థత్యాగము సాధకమునను జూచిన పక్షమున తృప్తికరముగ నెంచుచున్నాను.

కెల్లాగు ఒడంబడిక

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతలంపి)

లండన్, ఆగస్టు 24:—కెల్లాగు గారు కనడా ప్రధానామాత్యుడు మొకటికొనుకొని యాధునికమైన బొడంబడికను సంపాదించుటకు ప్యాసిఫిక్ బోర్డు గారును ప్రియమైన డిప్యూటీ మేయరు (పునరావేశమునకు పాధ్యక్షులు) వారిని ఆహ్వానించిరి. ఈ ఒడంబడిక పెక్కు జాతులచే తయారుచేయబడినది. మరియు వారెవరైన యాధునిక బోధనలను అన్ని జాతులనుగూడ అభ్యసించునది యున్నదనియే తమ ప్రాంతీక బ్రతిమాల నాకాదననకు బొడంబడికను గూర్చి ప్రస్తావించవలయునని తలచినది. కెల్లాగు గారు యాతరులతో చెరియజేసెను.

జాతీయమిత్ర అసెంబ్లీ సభ

భారత ప్రతినిధులు

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతలంపి)

లండన్, ఆగస్టు 24:—రాజోవు జాతీయమిత్ర అసెంబ్లీ సభకు బోధనకు భారత ప్రతినిధులు ఇండియా కార్యాలయమున ప్రారంభము చేసెను. గలించుచున్నాడు. వీరు జాతీయమిత్రమైన మొదటి తేదీని బహుళతేదీ. వీరి అధ్యక్షులుగా వీరి ఏర్పాటు చేయియే ఎవరికిని తయారు.

కెల్లాగు ఒడంబడిక

స్వయం సుసత్రిక లు వేషించుట

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతలంపి)

మ్యూడిడ్, ఆగస్టు 24:—ఇంగ్లండుకు స్వయం సుసత్రికలు కెల్లాగు ఒడంబడికపట్ల చాలా ప్రావీణమును బాధించుచున్నది. ఇతర దేశపు ప్రభుత్వములతో బాటు ఈ ఒడంబడికను సంపాదించుటకు స్వయం సుసత్రికలు నా హానిననలేదని దానిని తలచిరి. స్వయం సుసత్రికలు చాలా దిగువనున్నాడు. స్వయం సుసత్రికలు ఇతర ప్రభుత్వములతో చేర్చుటకు నిలువలేదని స్వయం సుసత్రికలు ప్రధానామాత్యునితో యునైటెడ్ కింగ్డమ్ ప్రభుత్వముగాను చెలిపిరి. ఇతర దిగువ ప్రభుత్వములతో స్వయం సుసత్రికలు కెల్లాగు ఒడంబడిక సంపాదించుటకు దానిని ఆహ్వానించునది ఆశుకొనిరి. ఇప్పుడు స్వయం సుసత్రికల ప్రభుత్వములతో రి వ సాధనము గోయనున్నది. డాక్టరు స్ట్రేస్కోవా గారు ప్యాసిఫిక్ బోర్డును వైద్యుల భృత్యులను తీర్చుచున్నది జాతీయమిత్ర సభలో నాల్గొనుటకు వారంగి కరించుటలేదు. గాన ఇతర సభలేకదు. తత్కారణమున అతిని సహాయములే దాక్కు వాక్కులు బుద్ధులును జ్యోతులు రాయచారముతో జూచి తగినది. డాక్టరు స్ట్రేస్కోవా గారు ప్యాసిఫిక్ బోర్డును ప్రదేశమును భాగీజేయు విషయమై ప్రస్తావించెదగని ప్యాసిఫిక్, లండన్, రోమ్, బ్రెస్టెల్ రాయబారులు ఆయా ప్రదేశముల విదేశాంగ మంత్రులకు చెలిపిరి. బహుళత ఈ విషయమై పోయింకేనుకొనితో మాట్లాడుటకు ఆవకాశము నీయి నలేదని గోరెదరు.

యునైటెడ్ కింగ్డమ్ అధ్యక్షుని ఎన్నిక

స్వీటుగారి అభయములు

ఆల్బర్నీ, ఆగస్టు 28:—గవర్నరు స్వీటుగారు యునైటెడ్ కింగ్డమ్ అధ్యక్షుని పదవికి బేర్కొనబడినవారిలో ఒకరు. ఇతర పేరును అందజేసిన ఆహ్వానించుచున్నాడు.

ఇతడు వెనిజెంటు కూలిజ్జిగారు మెక్సికో, నికరగవ్యపట్ల అవలంబించు విధానమును నిర్మోగ మాటముగ ఖండించిరి. సుంకముల విషయమై అంత తీవ్రముగ మార్పు లింతలో జరుపదలంచలేదు. పని వారిడ రక్షణార్థము అభివృద్ధికరమగు శాసనములను క్రమక్రమముగ జేయవలెననిరి. కార్మిక తగాదాలలో అనవసరముగ ఇంజంక్షనుల నీయకుండ జూచెదమనిరి. మధ్యపాననిషేధపు టుత్తరువులు సమగ్రముగ నెరవేరునటుల లంచగొండితనమును యాపుమాచెదననిరి. కుటుంబములను ఎడబాపుల జేయు వలనపద్ధతిని క్రమక్రమముగ తొలగించుటకు ప్రయత్నించెదనని వాగ్దత్త మొనగిరి.

మధ్యవర్తి పరిష్కారపు బొడంబడికలు మినహాయించుటతో జేయబడుటచే నిరర్థకములగుననిరి. ఎవరిమట్టుకు వారే స్వీయరక్షణార్థము యుద్ధము జేయు అధికారము నుంచుకొని ఒడంబడికలను జేసికొనుట నిష్ప్రయోజనమనిరి. ఏవిదేశజాతితో ఒడంబడిక లేకుండనే ప్రపంచ పరిపాలనా బాధ్యతవలెను పూర్తిగా అమెరికా ఒక్కటే వహించగోరెదనని నమ్ముచున్నాడననిరి. ఈమినహాయింపులను, కూలిజ్జిగారి ఇష్టము ప్రకారము అర్థము జేసెదరు. అట్టి మినహాయింపులతో గూడుకొన్న ఒడంబడికలు ప్రయోజనములు గావనిరి.

యుద్ధమునకు గల కారణములను బారద్రోలి సఖ్యతతో గూడుకొన్న సభను నెలకొల్పి మధ్యవర్తి పరిష్కారమును న్యాయశాస్త్ర సమ్మతముగ సంక్షేమముతో గావించెదనని అభయమిడెను.

బ్రిటిష్ పార్లమెంటు ఎన్నికలు

ఓటర్ల జాబితా

రగ్వి, ఆగస్టు 28:—బ్రిటిష్ పార్లమెంటు ఓటర్ల జాబితా తయారుచేయుటకు ప్రారంభించిరి. ఎన్నికలు రాజోవు సంవత్సరము మధ్యభాగమున జరుగును. 28,780,000 ఓటర్ల సంఖ్య గలదు. వీరిని చాలాసంఖ్యలో తయారుచేయుటకు గలదు.

పెరిషియా భూకంపము

10 మంది చనిపోయిరి

పెరూర, ఆగస్టు 22:—నిన్న రాత్రి 11 గంటలకు పెరిషియాలో కొన్ని జిల్లాలందు భూకంపము గలుగుటచే 11 మంది చనిపోయిరి. కొన్ని భవనములు పాడై పోయి.

గ్రీకు ఎన్నికలు

ఏథెన్స్, ఆగస్టు 28:—మొన్నటి గ్రీకు ఎన్నికలలో తుపాకులను గొల్పుటచే తత్కారణమైన ఇద్దరు చనిపోయిరి. ఒక కర్మలను చెలిపాల కిత్తుకు విధించిరి. ఇట్టి ప్రాంతాల్గురు చనిగలానగారిని సమగ్ర జేసి కారాగారమున.

గ్రేటు బ్రిటన్ అప్రీయకు పెరిషియా ప్రచారమును ప్రారంభించుచున్నాడు. ఇంగ్లండ్ ను ధరించు తగిలించిరి. అతి వెంటనే ఆము జరుగును.

మెక్సికో అల్లరులచే 1920 మే 31 తేదీని 1910 నవంబరు 20 తేదీని కల్గిన పద్దమును బ్రిటిష్ వారి కెంతియవలెనో నిర్ణయించుటకు అంగ్లో మెక్సికన్ ఒడంబడిక 22 తేదీని మెక్సికో నగరమున గూడెను.

తామర కమిషన్లు, ప్రాథమికగురు బిడ్డు కృష్ణమూర్తి గారు బెర్మిజేరి.

అంతర్జాతీయ పార్లమెంటు మహాసభ

(బీము సర్వీసు)

బెర్లిన్, ఆగస్టు 28:—25 వ అంతర్జాతీయ పార్లమెంటు మహాసభ బెర్లిన్ లో గూడ జున్నది. ప్రపంచంలో నున్న అన్ని పార్లమెంటుల ప్రతినిధులు వీరియందున్నాడు. ఈ సభ్యులలో మున్నగు దేశముల నుండియై ఈ మహాసభా నిర్వాహకులక, కష్ట మేర్పడినది. కొందరు తమరిని ఈ సభకు ప్రతినిధులుగ ఎన్నుకొనవలె ననుచున్నాడు. ఇతరులు వీరిని అంగీకరింపరాదనుచున్నాడు. ఈ సభ్యుల పార్లమెంటులకు, సెనెటులకు ప్రతినిధుల నంపిరి. వారిని అంగీకరించవలె ననుచున్నాడు కాని ఆ రెండుసభల సత్తికేమిటచే వారు అర్హులుగారి ప్రతిపక్షులనుచున్నారే వీరు. ఇట్లు విడివిడియై పార్లమెంటు సభ్యులు సెనెటులకు నిజముగ ప్రతినిధులగునగా లేదామను విషయమున పార్లమెంటు సభా నిర్వాహకులు నిర్ణయించవలసి యున్నది. ఇటులనే పార్లమెంటులకు ప్రతినిధులు అంగీకరింపరాదని ఇటలీ పార్లమెంటు సభ్యులనుచున్నాడు. సకలత్వలా గాన గూడ ఈ సభ ప్రతినిధిగ వచ్చి.

నెహరురా కమిటీని వేసిక

డెయిలీ డిస్పాచ్ వివరాలకు వ్యాఖ్య

(బీము సర్వీసు)

లండన్, ఆగస్టు 28:—కార్మికపక్ష విధానము ననుసరించి తయారుచేయబడినది కాదని నెహరురా కమిటీ నివేదికమును గూర్చి తెలుపుచున్న డి.డెయిలీ డిస్పాచ్ వివరాలకు ఇప్పుడు గాదుకదా, ముందుగా కార్మిక ప్రభుత్వము ఎప్పుడుగాని డి.డెయిలీ ప్రతిపక్షిని భారతీయుల కిచ్చుబిల్లును ప్రజలే పెట్టుటగాని కల్లయిచ్చును. ఇంతకంటే హాస్యాస్పదముగ విషయము లేదంటిని. నెహరురా గారు మహావృద్ధుడు, సమంజస స్వభావుడు. కాని నడిపించుకొని లేనివాడు. చాలకాలమునుండి ఉచ్చునకు చే బాధపడుచున్నాడని ప్రాయమున్నది నెహరురా గారు కొడుకు జవహర్లాల్ నెహరురా గారు ఆకస్మాత్తులో కిత్తుమును బడ న మేధావి కెంతకంటే ఎక్కువగా మందము గొడిదాడు కాని ఆతడు అతడులే లేని నాయకుడు. ఆకస్మిక తగిన ఏర్పాటులు, కట్టుదిట్టములుగల అంగవిధానములు లేవు అనియు ప్రాయమున్నది ఈ ప్రాంతలను బట్టియే ఈ ప్రతిక నెహరురా నివేదికముపట్ల అపహేళనలు జూపుచున్నదనియు, కట్టుదిట్టములు కల్పింపగలమున్నది.

నెహరురా కమిటీ నివేదికమును నిరసించుటకు

ఇండియానుండి విశేషములు లండన్ ప్రతికలకు ప్రాయమున్నాడు. అదొక ప్రచారముగ బెర్లిన్ లో చేయించుచున్నాడు. మఖ్యముగ సంఘములన్నియు వీరిని ఆశీర్వదించుచున్నవి ప్రకటింపుచున్నాడు. ఎవరికిని సచ్చితదన్నట్లు ఇండియాలో బయలుదేరిన అనుకూలాభిప్రాయమును అణచివేయుచున్నాడు. కార్మికపక్షమువారు, కార్మికపక్ష నాయకులెంత యనుకూలముగ మాట్లాడి అనివేదిక మానకు ప్రాయమున్నది నిచ్చుచున్నది బ్రిటిష్ ప్రతికలు నెహరురా నివేదికమునకు అనుకూలముగ అభిప్రాయములను తొక్కి పెట్టి ప్రతికూలాభిప్రాయములనే ప్రకటింపుచున్నవి. లిబరల్ పక్షములలో గూడ అపహేళనలు లున్నవనుటకు ల్యాంబర్ట్ గారు మంచెప్పగార్డి యనప్రతికలో వ్రాసినలే ఖయే దృష్టాంతము.

మార్క్సింగు బొమ్మప్రతిక గూడ ముసల్మానులు నెహరురా కమిటీ నివేదికమునకు ప్రతికూలు గల నున్నారని పంపిన సిద్ధా విలేఖరి వార్తలను ప్రకటింపుచున్నది. సింధు రాష్ట్రమును విడిచియుటకును, శాస్త్రవేత్త ప్రాంతీయ రాష్ట్రమునకు సంస్కరణములను వ్యాపింపజేయుటకును పుర్యాచారక రాయలులగు హిందువులు ప్రతికూలుగా నున్నారని ప్రకటింపుచున్నది. ముసల్మాను హిందూ సంఘములు రెండును ప్రతికూలుగా నున్నవనుచున్నది. వీటినే ఇండియా కార్యాలయము, నెహరురా కమిషను, మరియు అధికారులు గైకొని ప్రవర్తించెదరనుకొనుచున్నాను.

పెరిషియానుగల్గులో రాయలనై మనిక నౌకాదళమును ఏర్పాటు జేసెదరు. బస్రాను స్థానముగ నియమించెదరు.

సంసాధాన శక్తిగల రాయబారమున కగు ఖర్చుగాను 1000,000 పాసలు గావలెనని పాటియాలాచువారాజు గారికి గిరన్నుమాట అబద్ధమని డాక్టర్ రమ్మబ్రాహ్మణ విలియంసు గారు చెబుచున్నాడు.

బినెంటు, అయ్యంగారు

చెట్టిగార్ల రాక

శ్రీశ్రీశ్రీ

బొంబాయి రేవునందు స్వాగతము

“కామను వెల్లు చట్టముబడులు సర్వపక్ష సభవారి స్థిరము పార్లమెంటునందు ప్రవేశపెట్టబడును”

అనిబినెంటు

బొంబాయి, ఆగస్టు 24:—డా॥ బినెంటు, ఎస్. శ్రీనివాసయ్యగారు “ఆర్. కె. మణ్సుంగుచెట్టిగార్లు నేడుదయము మాంటువ శాసనబొంబాయిచేరి. వారిని సన్మానించుటకు అనేకమంది ప్రజగుంపులు గుంపులుగ తేలియగారు. స్త్రీమత నిలవగనే స్త్రీమత సరోజినీనాయకుడు, జమ్నూచాను ద్వాదశదాసు, బి. శివరావుగార్లు వారిని పూలమాలలంకరలతో సన్మానించిరి. డా॥ బినెంటు అయ్యంగారు చెట్టిగార్లు చాల ఉత్సాహముగ నున్నారు. అయ్యంగారు పూర్తిగ ఖద్దరు నూలు ధరించి యున్నారు.

“ఇంగ్లాండులో కార్మిక పక్షమువారు ఇండియా కామను వెల్లు చట్టమును తిరగింపిరి. సర్వపక్ష సభవారు యేదో నిర్ణయించిన వెంటనే కామను వెల్లు చట్టమును ఉపసంహరించి దాని స్థానే సభవారి స్థిరము ప్రవేశపెట్టవలసినదిగా కోరెదను” అని డా॥ బినెంటుగారు శ్రీశ్రీశ్రీ స్త్రీమతపై సందర్భింపగా చెప్పిరి. (శ్రీశ్రీశ్రీ)

వాతావరణ నిర్ణయ

1928 సం॥ ఆగస్టు 24-వ తేదీ శుక్రవారము

ముఖ్యస్థానములు	ముఖ్యస్థానములు	ముఖ్యస్థానములు	ముఖ్యస్థానములు	ముఖ్యస్థానములు	ముఖ్యస్థానములు
ముఖ్యస్థానములు	ముఖ్యస్థానములు	ముఖ్యస్థానములు	ముఖ్యస్థానములు	ముఖ్యస్థానములు	ముఖ్యస్థానములు
గోవా-పూర్	98	82	...	14.1	- 4.7
విశాఖపట్టణం	98	81	...	16.6	+ 8.4
కాకినాడ	94	80	...	8.6	- 6.0
మచిలీపట్టణము	98	82	...	7.8	- 9.8
కర్నూలు	92	76	...	12.1	+ 0.8
బళ్లారి	89	78	...	6.9	+ 1.4
అనంతపురం	...	...	...	8.4	+ 0.8
కడప	92	78	...	10.7	- 0.5
నెల్లూరు	95	82	...	6.8	+ 0.2
మద్రాసు	94	80	...	8.1	- 1.1
కడపూరు	94	78	...	15.0	+ 6.7
నెలము	92	74	...	12.5	+ 0.7
కోయంబూరు	89	71	...	1.9	- 2.1
తిరుచనాపల్లి	97	77	...	8.8	- 1.7
నాగపట్టణము	95	80	...	7.8	+ 1.9
మధుర	100	78	...	4.9	- 1.5
పాంబన్	89	80	...	2.0	+ 0.9
పాలంకోట	...	...	...	0	- 1.2
తిరువేండ్రము	84	76	...	19.7	- 4.8
చిచ్చిన్	88	76	...	46.4	- 15.6
కాలికట్టు	86	74	...	61.1	- 16.2
మంగళూరు	84	78	1.5	92.7	1.1
బెంగళూరు	88	66	...	16.6	+ 5.5
మెరకార	71	61	0.8	70.8	- 17.8
కొడైకనాల్	69	52	...	8.2	- 6.1
కూనూర్	71	55	...	6.1	-

సర్కారులు:— ముఖ్య సాధారణముగ నున్నది. పనికి రానిదేమి 2 మొదలు 5 దిగ్గీలు ఎక్కువ.
డక్టర్లు:— బళ్లారిలో కప్ప ఇతరచోట్ల ముఖ్య నిస్తా రక్షణనున్నది. శిశువైద్యుని మామూలుగ నున్నది.
కర్నాటకము:— ముఖ్య నిస్తారముగ నున్నది.
ప. ప. సారాయణ అయ్యరు, ప్రధాన వాతావరణ నిర్ణయ.

వైద్యులచేతను, వైద్య సత్రికాధిపతులచేతను మిక్కిలి శ్రేష్ఠమైన టాయిలెట్ సబ్బునియు, సర్ సెరినబ్బునియు ప్రశంసింపబడుచున్నది.
రైట్స్ కోల్ టార్ సాప్ పాడకుడ వాడి చూడును.

అత్యుష్ణమువల్ల గలిగిన తాపమును వెంటనే తొలగించును.

నెహ్రూగారి నివేదిక

శ్రీశ్రీశ్రీ

గాంధీ మహాత్ముని వ్యాసము

నెహ్రూగారి నివేదికకు తది అలంకారమును పూర్తి చేయుటకు కొంతసేపా నమను, పరస్పరగౌరవమున, పరస్పర విశ్వాసమున, త్యాగ భావమున, అధికమగు: మృత్యుమున ఆనగా అల్ప శక్తులమును మనయందుగాక మనసందరము నేమహాత్మునియందు అల్పమును సభ్యులముగానున్నామో అట్టి భారతజాతియందధికమును నమ్మకమును ఆనశక్తిములుగా నున్నది. లక్ష్మీ సమావేశమునం దీనివేదికను నిష్ఫలమొనరించుటయును ఉపసంఘము వారు యంతకాలమును అధికమును ప్రయాసకుపాలై పలికిన కృషిసంతన వ్యర్థ మొనరించుటయును కడు నులభము. కామ కోరికవర్షియును లభింపలేదనుకారమున మహామృదీయులు వీనిని తిరస్కరింపవచ్చును మేముబుద్ధిమైన త్యాగమును చూపజాలమని హిందువులు ప్రమాణమొనరించి పురోవృద్ధికి నిరోధమును కలిగింపవచ్చును. రాజకీయనిధాంతముల నేకరువు పెట్టగలవా రివివేదికలో పెక్కులోపములను కనిపెట్టుచును. కావున యీ వివిధపక్షములవారు తమ పక్షములవ్యక్తము నుండిగాక భారతజాతీయతాదృక్పథమునుండియే యీ నివేదికను పరిశీలించదగును. ఈసంఘమువారు నూచించిన రాజ్యాంగ విధానముక్రింద సంపూర్ణముగావృద్ధివొందుట కన్ని పక్షములకును గూడ సవకాశముకలదు. న్యాయములను సంఘములకు సహజముగా అభివృద్ధివొందుటకుయేకాదే కావున సమగ్రముగ నున్నచో వాటికెన్నటికినిగూడ సంపూర్ణమును రక్షణయొపగుటకు దీని యందు పూచీయేర్పరుపబడెను. ఎన్నికవాక్కు సకలజనులకును గూడ కలదు. సహనములేని అతివాదుల కిది పంతుప్తిని కలిగింపజాలనిమాట నిజమే. భిన్నాభిప్రాయముల నెల్ల పును నెల్లదించు వివిధపక్షములవా కందరకురూడ కామోషింపగల విధాన మితియొక్కటియేయని వీరు గ్రహింపదగును. స్వోద్యమ ప్రతినిధులు సమర్పించిన యీ నివేదిక తిరస్కరింపబడు సంతకరకునుగూడ దీని నెదుర్కొనామట జాతీయతకు విరుద్ధమే యగును. అని మహాత్ముడు వ్రాసినవ్యాసము నిన్న 28 వ తేదీని వెలువడిన ఎంగుయిండియాలో ప్రకటింపబడెను. (శ్రీశ్రీశ్రీ)

నైనును విద్యోపసంఘము

ప్రథమిక విద్యాసంఘమువారు సాత్త్వమి యరారు

కలకత్తా కార్పొరేషను సభ్యుల అసమ్మతి
కలకత్తా, ఆగస్టు 24:—సయువను కమిషను విద్యోపసంఘమును హోర్ను కమిటీవారికి తమ అభిప్రాయములను తెలుపవలసిగదిగోరుదు బెంగాలు విద్యాశాఖ డైరెక్టరువారంపిన నూతన నంగీకరింపలేనను ప్రతిపాదనకు కలకత్తా కార్పొరేషనులో 15 నరు సభ్యులు అసమ్మతిని తెలిపిరి. ఈ విషయమునవిద్యాశాఖ డైరెక్టరుగారికి జవాబు వ్రాయరాదని యు, హోర్ను కమిటీవారి ప్రకృతిపలి కుత్తర వాసంగరాదని యు ఒక తీర్మానము చేర్చింక కార్పొరేషను ప్రత్యేక సభ మంగళవారము జరుగును. ఆసభ సమావేశపరకారినవారిలో జె. ఎం. బాను, జె. ఎం. నేనునత్త, నుబాను బాను, గా రానుప్రసాదు మొఖర్జీగార్లుగలరు. (శ్రీశ్రీశ్రీ)

బెంగళూరు శాంతిమహాసభ

(స్వకీయవిలేఖరి)

మైసూరు, 28.8-28 రెండవబెంగళూరు శాంతిమహాసభ 20 వ తేదీన జరిగెను. దినాచుగారు వార్తాపత్రికలపై సంద మోపుట అనేకులకు ఆగ్రహకారమునున్నది. ఈసందర్భమున హిందూపత్రికావిలేఖరి బుద్ధిపూర్వకముగనే తేక తెలియకనో, సానికవార్తాపత్రికలను ప్రత్యేకించుట చాల శోచనీయముగా నున్నది. దినాచుగారి యుపన్యాసములో నట్టిప్రత్యేకత స్పష్ట పరుపబడలేదు. దినాచుగారు వార్తాపత్రికలకు జూపిన బెరసింపు మైసూరు ప్రజలకుద్రోకమును బుట్టించినది. బెంగళూరు సభ యొక్క ఫలితముల/రూర్చి నిశ్చితాభిప్రాయము లింకను వెలువడ లేదు. ఒకపక్షమువారు విచారణ తెచ్చి యును జరుపబడగూడ దని గోరుచున్నారు. ఇంకొక పక్షమువారు నిజము బయలుపడ వలెననియు, అపరాధులు దండింపబడవలెననియు గోరుచున్నారు. సభలో నొకగటచీన యుపన్యాసములు అల్పసంఖ్య వృద్ధి గా వించు నట్టి విగతే యున్నవ నివలు పురభి ప్రాయపడుచున్నారు. ఇక నియమింప బడబోవు కమిటీ విషయమున, యిది న్యాయవిచారణకు సంబంధించి యుండుచో, చైర్మనుగా నుండుటకు సర్ ఎం. కృష్ణేశ్వరయ్య గారి కంటె కె. ఎస్. చంద్రశేఖరయ్యగారికి తగియుండురని, యిచ్చటి న్యాయవాదు లనేకుల యభిప్రాయమైయున్నది. మైసూరులో అల్లరులేనియునలేవు. జిల్లా మేజిస్ట్రేటు గారు తగిన జాగ్రత్తచూచున్నారు. బెంగళూరు న్యాయ విమలెట్టు పరిష్కరింపబడునో చూడవలసియున్నది.

కార్మిక పక్ష సమావేశము

(బీము సర్వీసు)

అండకో, ఆగస్టు 28 బెంగళూరులో కార్మికపక్ష సమావేశము త్వరలోనే జరుగ నున్నది. సోషలిజం కార్యక్రమమునకు అనుకూలం ను ఏర్పాటు చేయుటకు మ్యాక్స్ వాక్కుగారు గొప్ప ప్రయత్నములను చేసి సభలను సూపుచున్నారు. తమము కార్మిక పక్షవిధానకార్యక్రమ కలకను చేతులలో విధానమునందే గాక సామ్రాజ్యవిధానమునగూడ భిన్నాభిప్రాయ మున్నదని దెలుపుచున్నారు. రాబోవుసభలో కార్మిక పక్షమువారు స్వపరిపాలనమున, స్వయం నిర్ణయకూర్మమును అంగీకరించి తమ కార్యక్రమమున ఆవలంబించునటులే చేయవలెననుచున్నారు. ఇండియోడెంటు కార్మికపక్షమువారు ఇది నెరవేరుటకొక పనురగాను ప్రవేశపెట్టుచున్నారు.

వగుళ్లకు తెలము

డబ్బీ 1-కి రు 0-6 0; వి. పి. శో 0-11-0
అరికార్లు, అలచేతులు, చగుముకాంకములను, శిశు లిలలను వగిలినీరుకారుటయు, జలపుట్టుటయు సందించును. ఈ తెలమును రాచిన చగుళ్లు నూని జలపోయ నుంచినప్పుడు కాగలదు. చగుళ్లనొప్పియునయమును. స్వర్ణప్రాయము. అప్పుకాంబులం దివో, బాణయి- మొదలగు

కారిక సంభవము

నిజాంరైలు పనివారిసమ్మె

ముగియుట

నికలద్రాబాదు, ఆగస్టు 28:—దేశభక్తులను, ప్రజాసేవార్థమునను నగు శ్రీయుత రామచంద్ర వామనశాస్త్రిగారి శ్రమలవలన, నికలద్రాబాదు సిటి పోలీస్ కమిషనర్ అసిస్టంట్ కమిషనర్ గారలు వెంకటాచార్యుల, మేజర్ అమీర్ ఖాన్ గారు ప్రయత్నములవలన అన్ని కార్మికుల పనివారుల సమ్మెను ఆపుతేసి పనులలో చేరుటకు సభ్యులగుచిరి.

పనివారి కష్టములను ఏజంటుకు తెలుపుకొనుటకు గురించి యిటీవల నివారించిన యెడల తక్షణమే పనులలో చేరవలెనని చెప్పబడినది 2000 మంది పనివారు సభ్యులగుచిరి. వైకుంఠ సభకు దయచేసి సమ్మెనాయకులతో సంప్రదించిన తరువాత శ్రీయుత వామనశాస్త్రిగారు సభలో నుపస్థితులగుచిరి.

వామన్ నాయక్ గారి యువన్యాసము

పనివారి శాంతియుతమైన పద్ధతులు ప్రజల యామోదమును బడసినవియు, వారి కష్టములు న్యాయమునుబడి గాన తక్షణము నివారించదగినవే యని యతడు చెప్పెను. ఈ సమ్మెనుండి వైకుంఠానికి తెలిసి సమ్మెమైన విచారణ జరుపవలసినదిగా వారాహించిరి. పనివారియెడల ఉద్యోగులందరకు సానుభూతి గలదు. తక్షణమే వారు పనులలో చేరవలెనని విచారణజరుగును.

పనివారు సమ్మెచాలించుట

ఈ మాటలపైన సమ్మెదారులు పనులలో చేరుటకు నిశ్చయించిరి. తరువాత యీ ముగ్గురు పనివారిని కర్మాగారములలోనికి తీసికొనివెళ్లిరి. లోకోకర్మాగారములో మాక్వార్టీ గారును, ఇంజనీరింగ్ కర్మాగారములో స్క్రివనర్ గారును పనివానికి తీర్మానించుచిరి. పనివారందరు ఆదరింపబడిరి.

ఏజంటు నోటీసు

ఆగస్టు 10 గంటలకు ఏజంటు యీ క్రింది ప్రకటన గావించెను.

కర్మాగారముల యిభాగకారము తెరవబడినది. ఇదివరకు చేరవలసినవారూ, యిదివరకు సంబంధపరిగారిన పనివారు పనిచేయుదురు.

ఇదివరకు తెలుపబడినట్లు బర్తంబు చేయబడలేదని పనివారు సులభించిరి.

పనివారి కష్టములు

పనివారు వామనశాస్త్రిగారి ద్వారా యీ క్రిందిపడు కష్టములను నివారించుమని ఏజంటు గారికి మనవిచేయుచున్నారు.

- (1) కార్మికులకు కుటుంబ సభ్యుల (2) జీతము కుపిసి రూపాయలతో నివ్వవలెను (3) చుట్టుప్రక్కల గ్రామములనుండి కర్మాగారములకు పనివారిని డబ్బు పుచ్చుకొనకుండా తీసికొని పోవలెను. (4) సమ్మె జరిగినలోకాలలో జీతము యివ్వవలెను (5) సంవత్సరమునకు గైలె (విదేశీ) సెలవు కానుకతో సెలవు 15 రోజులు, గవర్నమెంటు సెలవుదినములలో జీతము (6) గంటకు జీతమురద్దుచేసి రోజుకింతయని యేర్పాటుచేయుట. (7) ఇదివరకు పనిచేసినందుకు బోనసుమొదలగునవి యివ్వవలెను. (8) సమ్మెచేసినందుకు పనివారిని సత్కరించరాదు.

ఇంజనీరింగ్ కర్మాగారములలో చాలమంది కార్మికులు రిటైర్డ్ మెన్, రైలు పరీక్షకులు చాలమంది, లోకోపనివారు 1160 పనులలో చేరిరి. దూరప్రదేశములలో నుండువారు రేపు పనులలో చేరెదరు. (ఆ. (పెన్.)

జిమేషన్పురము సమ్మె

పరిశీతులు విషమముగా నుండుట

జిమేషన్ పురము, ఆగస్టు 28:—సమ్మెపరిశీతులు విషమముగా నున్నది. అధికారులు శ్రాత్పనివారిని చెప్పకొనుచున్నారు. ప్రజలు పనిచేయుచున్నవారిని బయటికి రప్పించి పని సాగకుండా చేయువలెనని బ్రహ్మప్రయత్నములు చేయుచున్నారు. పిక్కెటింగ్ తీవ్రముగాను యెడతెగకుండా సాగుచున్నది. (ఫీ (పెన్.)

జి. వి. పి. రైల్వే పనివారి రాయబారము

బొంబాయి, ఆగస్టు 28:—జి. వి. పి. రైల్వే సంఘ సభ్యులు ఏజంటునువర్తించి జి. వి. పి. రైల్వే యూనియన్ జి. వి. పి. రైల్వే యెంట్లాయీ సంఘమును కలుపుటకు గురించి యాలోచించిరి. త్వరలోని సంఘము శ్రేడ్ యూనియన్ ఆఫ్ క్రింద రిజిస్టరుచేయబడునని చెప్పిరి. యూనియన్ కష్టములగుడా వారు యేజంటుకు నివేదించిరి. (ఆ. (పెన్.)

బొంబాయి రైల్వేపనివారి సభ

అగ్రాసనాధిపత్యముకై తగాదా

బొంబాయి, ఆగస్టు 28:—జి. వి. పి. రైల్వేపనివారి వారి కసమాజేము రాత్రి జరిగెను. సభలో ముందు మాట్లాడు కొందరు జవాబులగారు అధ్యక్షుడుగా నుండరాదని యు, జోషి గారుండవలెననియు చెప్పిరి. సంఘకార్యనిర్వాహకులు చెప్పి సమాధానము లేవియు వారికి వచ్చలేదు. తమ కష్టము లేవన్న సభనుండి వెడలిపోవచ్చునని వారు చెప్పిరి. అంతట సభలో గడవిడపాగెను. ఆరగంటసేపు కొలాహలము చేలరగెను. తరువాత ఎవరు అగ్రాసనాధిపతిగా నుండ వలెననుండి వోటుకు వెట్టుబడినది. అధికసంఖ్యయు జవాబులగా నుండవలెనని తీర్మానించుటచే నతడు అగ్రసీతము నలంకరించెను.

వార్ని కనివేదిక

అంత వార్ని కనివేదిక చదువబడినది. ఈవిషయమై సభావేదికపై నన్న శాయకులు ఆనేక ప్రశ్నలతో వాదించబడిరి.

కార్యనిర్వాహకుల ఎన్నిక

కార్యనిర్వాహకుల ఎన్నికసమయమున మరలగందరగోళము ప్రారంభమయ్యెను. ప్రేక్షకులలో నొక పార్టీ అధ్యక్షునిపై కేకలుచేయుగా నతడు సభనుండి వెడలిపోయి పార్టీని అజ్ఞాపించెను. అతడు సందేహించుచుండగా జైలీ పోయినదాక గడవిడ జరిగెను. అడపెట్టువారిందరిని అధ్యక్షుడు వెడలగొట్టెను. తరువాత కార్యక్రమము శాంతముగా జరిగెను. (ఆ. (పెన్.)

పనివారి ఆశాంతి

నర్ ఇబ్రహీం రంతుల్లాగారి ప్రకటన

బొంబాయి, ఆగస్టు 28:—ప్రస్తుతము కార్మికులలో ఆశాంతి సాంఘికీకరణము (బాల్లి వెపమ్) వలనగాని బొంబాయి ప్రభుత్వములో నిదివరకు సభ్యుడుగ ఉండిన నర్ ఇబ్రహీం రంతుల్లాగారు వాయుచున్నారు.

పనివారికి కడుపునొందా లిండిలేకపోయినప్పుడు వారు కడుపు పూడ్చుకొనుట కేయద్యమమునానైనను చేసెదరునుట విజయ. భారతదేశములో పెట్టుబడి పెట్టిన ధనమునకు తగిన పలాభముగాని, మాత్రము పరియరు జీతముగాని లభించకన్నవి. ఇది జాతీయరాబడి సమస్యయని చెప్పవచ్చును. నాగరిక దేశములన్నియు జాతీయీకర్త (నేషను నాలోచించును. భారతదేశ ప్రభుత్వమునూడ నిట్టి ప్రయత్నములు చేసిన బాగుండును. వారత్వదత్తుకు స్వల్ప ప్రయత్నములు చేయుచున్నారగాని అవి యేమాలకు ప్రజల రాబడిని హెచ్చు చేయుటయొక్క ప్రజల మనస్సులలో విష వీజములు నాటుకొనకుండా చేయగలదు. ఫీ (పెన్)

రూస్సె రైల్వే యూనియన్

శ్రేడ్ డిస్ పూట్లు బిల్లును ఖండించుట

కాన్పూర్, ఆగస్టు 28:—జి. వి. పి. రైల్వేసభ్యుల సంఘము ఎంప్లాయీ సంఘము రెండును కలిసి నిన్న సాయంత్రము సభచేసి రెంటినికలపుటకు తీర్మానించెను.

అభిభారత రైల్వేపనివారి సంఘము చెన్నపురిలో చేసిన తీర్మానములను ఏజంటు బిచ్చుకొనవలెనని కోరబడినది.

శ్రేడ్ డిస్ పూట్లుబిల్లు

శ్రేడ్ డిస్ పూట్లుబిల్లు కార్యకర్తమునకు భంగకరముగాన దానిని ప్రభుత్వమునా రుపసంహరించు కొనవలెనని తీర్మాన ముమోదించబడినది. (ఆ. (పెన్.)

బాల్గోలిషన్ వసూళ్లు

నూరత్, ఆగస్టు 28:—బాల్గోలి ఠాలాకాలో ఆగస్టు 21 తారీఖువరకు వసూలైన మొత్తము రి, 88,000 రూపాయలు. ఇంక 45,000 రూపాయలు వసూలుకావలసియున్నది. వాలాద్ ఠాలాకాలో రూ 1,24,000 వసూలైనవి. ఇంక 88,800 వసూలు కావలసియున్నది.

త్వరలో యీ వైకము వసూలునని తలచుచున్నారు. (ఆ. (పెన్.)

ఎస్. ఐ. ఆర్ లేబర్ నాయకులపై కేసు

సత్యమూర్తి ముకుందలాల్

సర్కారుపక్షమున వాదించుట

చెంగల్పట్, ఆగస్టు 28:—ముఖరాంకం సబ్ ఇన్స్పెక్టరుగారు అడ్డుతీర్మానము చేసిన తరువాత ముకుందలాల్ సర్కారు

పక్షమున వాదించుచున్న శ్రీయుత సత్యమూర్తిగారు సి. బి. డి రిపోర్టులు విచారణ విషయమై వ్రాసికొనవచ్చునని యని యడిగెను. కోర్టువారు వాక్కులనువకు వారికిచ్చెదరా యని కూడనడిగెను. సాక్షి యిచ్చుటలేదని చెప్పెను. పోలీసులు బాధ్యతగల పెద్దమునుష్యుల గనక నట్లు వారినడుగుట న్యాయమా యని మే జి జి ట్రైబునల్ చెప్పెను. వాదనసమయములో సీ వి వి య ము ల ను చెప్పవచ్చునని, సత్యమూర్తిగారితోననెను. అందుపై సత్యమూర్తిగారు న్యాయవిచారణలో రిపోర్టులువచ్చి వ్రాసికొనుట తొనిదివర కెక్కడను చూడలేదని చెప్పెను.

అచ్చరపాకం సబ్ ఇన్స్పెక్టరు విచారణ

తరువాత అచ్చరపాకం సబ్ ఇన్స్పెక్టరు విచారించబడి యిదివరకు సాక్షులుచెప్పినదానినే చెప్పెను. ఇంకను సాక్ష్యము ముగియకుండా కోర్టు చాలించిరి. (ఆ. (పెన్.)

పునస్సంధాన వయోనిర్ణయము

బొంబాయి కార్పొరేషన్ వారు వివాహితులకు 15, ఇతరులకు 18 సంవత్సరములు సిఫారసుచేయుట

బొంబాయి, ఆగస్టు 28:—పున స్సం ధా న వ యో నిర్ణ య సంఘమువారి ప్రశ్నాపత్రమునకు జవాబునొసంగుచు బొంబాయి కార్పొరేషను ఉపసంఘ మియభిప్రాయము మిచ్చినది.

‘కారీకసిరినిబట్టి యాలోచించినవో 12 సంవత్సరములనుండి 18 సంవత్సరములకు హెచ్చుతేయుట లాభకారి కానేరదు. 12 సంవత్సరముల బాలికకు 18 సంవత్సరముల బాలికకును అంతగా భేదముండదు. పునస్సంధానవయోనిర్ణయము చేయవలెనని బాలికల కరీకసిరినిబట్టియే మనమాలోచించవలెను. ఈకారణములట్లుంచి, యం కా చాల కారణములుగూడ హెచ్చించుటకు కలవు. 1891 సంవత్సరములో పునస్సంధాన చట్టము నాటి పరిస్థితులకును ని ప్ప టి త రి స్థి తు ల కు ను సాంఘిక ప రి స్థి తు ల లో స వా స్రావము భేదమున్నది. మొదటిది వివాహములు కొంచెము తలస్థముగా జరుగుచున్నది. శ్రీరీద్య అభివృద్ధియొక కొలది శ్రీరీలు వివాహము విద్య పూ ర్తియగునవరకు ఆపుచున్నార. అధిక పరిస్థితుల మార్పువలన ఫాక్టరీలలోను యితరత్ర పనిచేయు శ్రీలసంఖ్య హెచ్చినది.

వీటిఫలిత మేమనగా శ్రీలు నిర్భయముగా పురోగమించు పాటు సంపరించుచున్నారు. శ్రీలపై పూర్వపు నిబంధనలు సడలినవి. కావున అనుభవములేని బాలికలను కాపాడుట మన విధియై యున్నది. కావున సీ సంఘము వివాహితుల విషయమై 15 సంవత్సరములను, యితరుల విషయము 18 సంవత్సరములను సిఫారసు చేయుచున్నారు. (ఆ. (పెన్.)

కాంగ్రెసు అధ్యక్షత

14 రాష్ట్రములు పండిత నెహ్రూగారిని సూచించుట

కలకత్తా ఆగస్టు 28:—కాంగ్రెసు రాష్ట్రములలో 14 రాష్ట్రములు పండిత నెహ్రూగారిని కాంగ్రెసు అధ్యక్షునిగా సూచించినవని ఫ్రీ ప్రెస్ వారికి తెలియుచున్నది.

“ఐరావతము” మరణించుట

తోడియేనుగు విలపించుట

కలకత్తా జంతుప్రదర్శనశాలయందు

విచారకరముగు దృశ్యము

కలకత్తా, ఆగస్టు 24:—అల్పవయస్కు జాతియందు పావా యను ప్రసిద్ధముగు తెల్లయేనుగు ఆకస్మికముగ మరణించెను. దీని ననేకమంది జాదుజువచ్చి పూజించుచుండెడివారు. ఇది విషప్రయోగమునల మరణించె ననుకొనుచున్నారు. కుక్రవారి మూడు కొంతమంది ప్రేక్షకులు కుళి పోయిన అరటిపండ్లు ఒసంగిరియు, అవి తిన్న మూడుగంటలకు మరణించెననియు, ఆపండ్లై మరణహేతువు యుండుననియు అనుకొనుచున్నారు. కళేబరమును స్త్రీమరుపై రంగూను గొంపోయెదరు అచ్చట జాద్యసాక్షులు ఉత్సవము జేయుదురు. ఈలోపుగ దీని సహచారియగు అడయేనుగ “మాయాలంగు” విచారముచేకొనించి ఆహారము నిరాకరించుచున్నది.

ఈ తెల్లయేనుగు 1919 సం॥ పట్టువడి యుండెను. ఇం గ్గాండునుండి కలకత్తాకు మే 17 వ తేదీన వచ్చెను. వచ్చేసెలలో తిరిగి బర్మాచేరవలసియుండెను. రెండేండ్లుక్రిందట నిడి బర్మాచేరెను. దీనిబాదవు 2 బిడ్డులు పడేండ్లు ప్రాయము. (ఆ. (పెన్.)

నెహ్రూ కమిటీవారి నివేదిక

ఈ కమిటీవారు తయారుచేసిన రాజ్యాంగప్రణాళిక, యింగ్లాండు పరిపరాజ్యములవారి ననుసరించియే యున్నది. దీనిలో వ్రాయబడిన ప్రాథమిక రాజ్యాంగసూత్రములను పద దేశములోని అందరు రాజకీయపక్షములవారును ఒప్పుకొనదగిన వై యున్నవి. దీనిలో చెప్పబడిన రాజ్యాంగతంత్రమున, మున్ముందు మనసీలుకొలది మార్పు చేసికొనవచ్చును. ప్రపంచము లోని రాజ్యతంత్రజ్ఞులు దీనిలో సకేకవిధములైన పరిణామము ఉపపాదించవచ్చును. లక్ష్యజాతులములో మన నాయకు లందరు సమావేశమైనపుడు, అందరును యీ ప్రాథమికసూత్రముల నామోదించి, తమకు స్వల్పనివేదములతో గల భేదాభిప్రాయములను కట్టిపెట్టినయెడల, మన విదేశీప్రభువులు యీమాత్రపు అధినివేశరాజ్యపరిపాలననైనను మన కొసంగరు. కాబట్టి కాపన నిర్మాణసంఘకట్టడములను గురించిగాని, యింగ్లాండుతో సంబంధమును పదలుకొన దలచుకొన్న విషయమును గురించిగాని, ప్రస్తుతపరిస్థితులలో చర్చింపవలసరము లేదు. ఇప్పుడు తయారు చేసిన ప్రణాళికలో ద్వితీయాధ్యాయ భాగమున నిర్మాణసంఘము అగత్యములేదనియు, ఒకవేళ శిష్టసభ సేర్పరచినను దానిలోని సభ్యులను ప్రజలే డైరెక్టుగా నెన్నుకొనవలెననిగాని, రాష్ట్రీయ శాసనసభలచేత మాడ దనియు, యీ శిష్టసభలోని మెంబర్లు యీమాడవంతు మెంబర్లు, రెండేసి సంవత్సరములకు పేలుమీద తమపదవులకు రాజీనామాలు నిచ్చి, తిరిగి యెన్నికలకు నిలవవలె ననియు, రాష్ట్రీయ శాసనసభలకు సామ్రాజ్యశాసనసభవారికి ప్రత్యేకించి యిచ్చినది తప్ప, తక్కిన యధికారము లన్నియు కలిగియున్నట్లు స్పష్టముగా వ్రాయవలయుననియు, యీమొదలగు సకేకపరిణామము వారివారికి తోచినట్లు ఈ రాజ్యాంగ నివేదికలో ప్రతిపాదించవలె నని కొందరు జాతీయాలపడవచ్చును కాని, వీరి కిప్పుడు సమయముకాదు. ప్రస్తుతవిధానము నమలులో పెట్టినతరువాత, అప్పటిప్పటి యనుభవమును బట్టి, దానిలో మార్పులచేయుటకు ఒకనిబంధన యీ ప్రణాళికలో నుండనే యున్నది.

సామ్రాజ్యశాసనసభవారి నామోదించిన చట్టమును, గవర్నరు జనరల్ గారుగాని, యింగ్లాండు రాజుగారుగాని, నిరాకరించునపుడు చేయవలసిన పనిని గురించి యీకమిటీవారు చల్లగా జాగ్రత్తచేసారు. ఇండియా పార్లమెంటు సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యము కలిగియుండవలెనన్న ఒకటిరెండు సార్లు లాల్ బావి నిరాకరింపబడిన తరువాత అట్టి చట్టముగ మారవలసియుండునని స్పష్టముగా వ్రాయవలసినదే. దక్షిణాఫ్రికావారు తెదరించి నట్లే మన యిండియా ప్రభుత్వమువారును, సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యమును అవసరము వచ్చినపుడు త్రవ్వకటించ గలుగుటకు యీ ప్రణాళికలో అసంధిగముగ సావకాశములు కలిగించవలెను. చల్లకు వచ్చి ముంత దాచుకో!

ఈ కమిటీవారు అన్నికతులవారి యామోదము బడయునట్లు మిక్కిలి శ్రమచేసి సంయుక్త రాజ్యాంగ తంత్రముల నన్నిటిని పరీక్షించి, యీనివేదికను తయారుచేసినందుకు వంద్యులు. ఈమాత్రపు కనీసపు హక్కులను బ్రిటిషువారు నిరాకరించినయెడల, వీరు స్వయంనిర్ణయసూత్రమును త్యేకించించిరిని స్పష్టము. అప్పుడు గవర్నరు మెంటువారిసహాయము లేకనే, మన మందరము కష్టపడి మహాత్మాగాంధీగారి నిర్మాణకార్యక్రమమును కొనసాగించి, మన తలాకా లన్నిటిని, బాజ్జోలను చేయుటకు ప్రయత్నించవలసి యుండును. ఇది నాలుగవతలభాగము కాదు గాని మహాత్ముని విధానప్రదర్శనము జయప్రదమైనదని మనము కన్నులారా చూచుచు, మన మింక ను నెనకంజ వేయుట, మనదైర్యసాహసములకు గౌరవప్రదమైనదికాదు. మనపట్టణవాసులేగాక, పల్లెటూళ్లలోని ధనవంతులు, భూస్వాములు, నిర్భయముతో, స్వార్థ త్యాగము పూర్తిగా అవలంబించి, కార్యరంగములో దుమికినయెడల తక్కిన సామాన్యమానవులందరు వీరిని చూచి తమ స్వస్వమును భారపోయుటకు సిద్ధమగుదురు. అప్పుడుగాని మన విదేశీప్రభువులు మనకు లొంగరు. మనయంగ్లేయప్రభువులే ప్రపంచములోని అకాంతికి ముఖ్యకారకులనియు, మనయిండియాదేశమును వీరి క్రిందనుంచుకొనబలవననే, నానాజాతులలో పరస్పరవైషమ్యములకు ముఖ్యకారణ మనియు, ప్రపంచములోని నిష్పక్షపాతరాజ్యతంత్రజ్ఞులందరి యభిప్రాయము. ఒకప్పుడు యింగ్లాండు పార్లమెంటు, ఇతరదేశీయ పార్లమెంటులకు తల్లియనియు ప్రజాస్వాతంత్ర్యములకు యింగ్లాండ్ పుట్టినిల్లనియు ప్రపంచములో నెచ్చోటను స్వాతంత్ర్య సమరము జరిగినను, యింగ్లాండ్, అక్కడి ప్రజలయందు తన సానుభూతిని చూపి సహాయముచేయుచుండెననియు, వారి నాయకులకు తానే నిలు

శ్రీవసంతకుని ప్రఖ్యాతాఖ్యాయిక. వేలకొలది విక్రయము. చిత్రపటశోభితము. 3 వ ముద్రణము.

అంతః పుర విశేషములు,
అంతః పుర విశేషములు,
అత్యద్భుత వివరములు, మనోహరముగ వర్ణించు గొప్పనవల.

అనేకాంధ్ర విద్యాధికులు, వత్రికలు వేసోళ్ల బాగడిరి. మదరాసు మైసూరు యూనివర్సిటీలవారి సేక పరీక్షలకు వర నీయమొనర్చి పోషించిరి.

రెండు భాగములు. మూల్యము రు. 1-12-0 మాత్రమే.
సువర్ణకుటీరము, నరసాపురము. (పశ్చిమగోదావరిజిల్లా.)

భూమండలమునకు దీని మూలముననే ఇంజెక్షను లేవ్యాము కేరములోనికి ద్రావక మెక్కించ నక్కరలేదు

నిమిషమునకే గొప్పగుణము. 40 దినములకు సరిపడు 5 తుల డబ్బీ రు. 40 ఇంతవరకు యిట్టి బొంబరాజులు లేదు

ఎట్టిరోగము యెట్టి కష్టవశోనండినను దివ్యముగు శక్తినిచ్చి రోగముల మాపి, వంశముల నిల్పునట్టి ఘనోపద్రము ప్రపంచములో యిట్టి మహాత్మ్యవైషమ్య మేరిచేతను తయారుచేయబడియుండలేదు. పటాటోప్రకటనల గాంచి మోసపోయినవారు దివ్యోపద్రముల త్యేకించుటలన్ని గొప్ప చిత్తుల నొందెదరు. కుష్ఠరోగములు, కుష్ఠప్రాయములు, పవ్వాలు, నెగ జాడ్యములు, మూర్చ, పిచ్చి, చెవులు, మహాచిక్షుము, వాటి అంగవైకల్యములు, గ్రుడ్డి, నపుంసకత్వము, రోగములు చెప్పినట్లు నివారణ చేందును. గ్యారంటీ. గ్యారంటీ.

ఏదేశములోను, యెవరును, యెన్నడును చేయలేని గొప్పబొంబము. నేలకునేలు వ్యయపరచి నూతనముగా తయారు చేయబడినది. నిమిషమునకొకసారి రోగిని మంచిస్థితిలోనికి దెచ్చును. పూచీగా ఒక్కమోలెదుకే మంచుగుణము. జర్మనీ, జపాను, యింగ్లాండు, అమెరికా, యిటలీ, బర్మీ, గ్రీసు, ప్రాన్సు ఆస్ట్రేలియా, ఆఫ్రికా తదితర మహాదేశములందున్న మేధావంతులు దీని నిర్మాణ రహస్య మెంగరు. ఆంధ్రమండలమునందెది మాచేతనే తయారుచేయబడినది. దీనికి మేమే యాజమాన్యులము. దీని గొప్పశక్తికి మేము మిక్కిలి గర్వింపచున్నాము. ఈబొంబములమున మిరోగము గుదరనిచో మిసాము మిసా నిరాశ్చేదణగా తిరిగిపంపవేయదును. వివరములకు 2 లి స్టాంపును, కేటలాగునకు రు 1 ని పంపించవలెను. కార్డువాసిని జవాబీయబడదు.

ఆర్డరుతో సగముసామున్ను, రోగియొక్క చాయాపటము పంపించవలెను. అనేకులు ఏజన్సీ లీయుడని వ్రాయుచున్నారు. వారీక్రింద నిబంధనలు గమనించవలెను. మన రాజురాజధానిలోనివారు రు 800 ల్ను యితర రాజధానీలవారు రు 500 ల్ను ధరావత్తు చెల్లింపవలెను. వీరికి ఏజన్సీలీయబడును. ఇంకను ఏజన్సీవివరములు వలయువారు 8 అణాలు తపాలబిళ్లలు పంపవలెను.

ది జర్మన్ ఇన్ జెక్షన్ లేవ్యా మాన్యుఫేక్చరీంగు కంపెనీ, న్యూఢెల్లము, గాడిలంక, ముమ్బైవివరంబొట్టు (ఈస్టు గోదావరిజిల్లా.)

వ.ర. :—అనేకులు వెల తగ్గింపునుచున్నారు. వారికట్లు తగ్గించలేమని విన్నవించుచున్నాము.

వ నిడనిచ్చి రక్షణ యొసగెననియు ప్రతీతిని సంపాదించినది. ఈవిషయములను గురించి, మా చిన్నతమునలో ఆంగ్లేయులు వ్రాసిన గ్రంథములలో చదివచదివి, యిప్పటికిని వారియెడల మితవాదులు నమ్మకము పోగొట్టుకొన జాలనస్సారు. ఇటీవల వీరు స్వార్థపరత్వమునకే, తమ యింగ్లాండులోని ప్రజల పరత్వణ కొరకు అవలంబించి, తమక్రింద నున్న నల్లజాతులవారి నందరిని అణగద్రోక్క జూచుచున్నారు. ఈ తెల్లజాతివారి స్వార్థపరత్వము నెదుర్కొనుటకు, మనము, అహింససూత్రము నవలంబించి కష్టముల పాలైనగాని, మనకు సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యము లభింపదని, యిప్పటికైనను మన శాసనసభ వ్యామోహితులు గమనించెదరు గాక. మహాత్ముని నిష్కడనను అనుభవజ్ఞుడు వ్యవహార కాదని తెగడకుండురు గాక.

వల్లూరి సూర్యనారాయణరావు.

హిందూ యువతీ శరణాలయము

కడపజిల్లాబోర్డు విరాళము

ఈ నెల 15 తేది 50 రూ విరాళము తమబోర్డునుండి హిందూ యువతీ శరణాలయమునకు పంపించిన కడపజిల్లాబోర్డు సెక్రటేరియముగారి వ్రాసిన మ-రా-రా-త్రీయ. రంగారెడ్డిగారికిని బోర్డు మెంబర్లకును ఎంతయు కృతజ్ఞులము. ఇట్లే తదితర స్థానిక సంస్థలయందు ఈశరణాలయమునకు తోడ్పడి ఈమహాద్యమమును కొనసాగింపజేయుచురిని ధ్యేయముగా నమ్ముచున్నాను. ప్రతివారును ఈచెన్నపురికి దయచేసినపుడు శరణాలయము యొక్క కార్యక్రమముంతయు స్వయముగా చూచి నెత్తగలండులకు ప్రార్థింపుచున్నాను. మూలధన మింకనుకైనను లేకపోయినను అనుసంత్సరములనుండి అహోరాత్రములు పాలుపడుచు అనేక కష్ట నిష్ఠురముల కోర్చుకొనుచు ఎట్లో భగవత్ కృప వలన కేరణాలయకార్యక్రమము పడిపోకుండా జరుగుచున్నందుల కొంతయు కుభనూచకమని నమ్ముచు ఇటుపై తగినటువంటి పూజాది ఏర్పరిచిన గాని కార్యము గట్టెక్కనేరదని నమ్ముచు దేశీయుల నందరిని ఈసంవత్సరాంతములోపల నొక్క 10 నేలరూపాయల నైనను మూలధనముగా శరణాలయముకు ఏర్పరగలండులకు అందరిని వేడుచున్నాము. దీనిమహాద్యము తత్వముంతయు ప్రజలకు బాగుగా ముందు నుబోధకముగాగలదు.

యన్. యామినీపూర్ణతిలకమ్మ, కార్యదర్శి.

దక్షిణాఫ్రికా త్తమాపణ

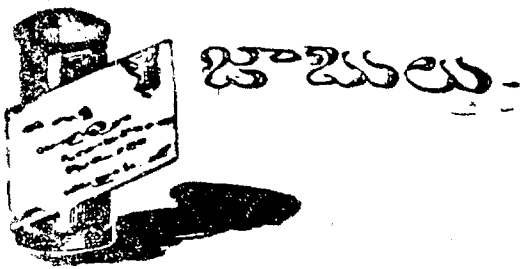
కంప్లీనేషను స్కీము

దక్షిణాఫ్రికాలో అక్రమముగా ప్రవేశించినందుకు నెనుక నెపుడైన యేభాంఠీయుడైన త్తమింపబడి యుండినచో యిప్పుడు మరల త్తమింపగోరుచు విజ్ఞప్తిని పంపనవలసరములేదు గాని అటుల త్తమింపబడినటుల నతడు ప్రవేశత్రమును మాత్రం నెనియుండును. 1914 వ సంవత్సరములో జరిగిన గాంధీస్వల్పబు నొడంబడికయందు అప్పటికి అక్రమముగా ప్రవేశించినవారందరును త్తమింపబడిరను విషయమునుగూర్చి యేమియును వ్రాయబడ లేదుగాన అట్టివారందరునుగూడ నిపుడు విజ్ఞప్తిని పంపవలసియేయుండును. ఇటుల త్తమింపబడినవారి పుత్రులను బ్రాన్సు వారును తీసుకొనువచ్చుట కనుమతింపబడిన ప్రాజ్ఞ తరాలి పుత్రుల (మైనరుసన్సు) విషయమునవారు మామూలుప్రకారము రిజిస్ట్రేషను సర్టిఫికేటులను బడయుట కెట్టి అధ్యంతరమునుండదు. కంప్లీనేషను సర్టిఫికేటును బడయుటవలన వారిహక్కులు కాపాడబడును. ఈసర్టిఫికేటువలన వారిహక్కులకు రక్షణలభింపలేదని స్పష్టమైనచో ఆలోచనను సరిపించుటకు నేను మరియొకచట్టము నుపపాదించుటకు సందేహమేమియునులేదు. అని దక్షిణాఫ్రికామంత్రి డి. ఎఫ్. మలనుగారు 16-5-28 వ తేదీని దక్షిణాఫ్రికా యిండియను కాంగ్రెసు ప్రధాన కార్యదర్శి పి. కే. దేశాయుగారికి వ్రాసిరి. దేశాయుగారు మలనుగారికి 14-5-28 ని వ్రాసిన లేఖ కిది ప్రత్యుత్తరము.

ఈవిషయమున నే నెట్టిసలహాను చెప్పజాలను. ఇతర విషయములను తెలియగోరువారు బ్రాన్సువారు యిండియను కాంగ్రెసుకుగాని, నెటూలు యిండియను కాంగ్రెసుకుగాని కేపుబ్రెటిషు యిండియను కాన్సిలుకుగాని వ్రాయవలెను.

(మో. క. గాంధీ—ఎంసు యిండియా 16-8-28)

నైమానిక మంత్రివర్గమున నివిలు సర్వెంటుగ పనిచేయుచున్న ఆర్మీబాల్స్ టెయిలరు అను నాతడు కార్యాలయపు రహస్యములను బయల్పెట్టెనని ఆతనికి రెండు మాసములు శిక్షను విధించిరి. ఇతడు పెరవారిపర్గర్ డబ్బు గైకొని గవర్నరు మెంటు కంట్రాక్టుల వట్టేసి, ఎవరెవరు పోటీ సబ్బుచున్నారో దెలుపు జాబితా, వాటిధరలను సప్లయ చేసెనట.

మద్రాసు పెరంబూరు అరుంధతీయ సేవక
సభవారు

తిరువల్లూరు గ్రామ ప్రచారమునకు
అరుంధతీయ సేవకసభ ప్రెసిడెంటుగారు యొక్క
కొంతమంది డైరెక్టర్లు చెంగలపట్టు జిల్లా తిరువల్లూరు తాలూకా
గూనిపాళయం పెన్నాలూరిపేట మరియు గ్రామాదులు
విస్తీర్ణములకు 25-8-28 ఈ తాళిపు కనివారము ఉదయము
బయలు చేరిపోవుచున్నారు. ఎం. చిన్నస్వామి.

పుత్తూరు (చిత్తూరుజిల్లా) లో ఖద్దర్ ప్రచారము
శారాయణవరమునందుండి సంచార ఖద్దర్ సమాగ్రుల
యమును 1928 సం॥ 8వ ఆగస్టు మాసం 25, 26 తారీఖులలో
ధర్మరాజులవారి పుత్సవమునకుగాను పుత్తూరికి మార్చబడును.
అన్ని రకముల ఖద్దర్ బజారులలో యందు బోర్డు బాలికా
పాఠశాలయందు ప్రవర్తించబడును. ఖద్దర్ ప్రచారముల మూల
ముగా ఇంటింటికి పల్లెపల్లెకు పంపి అసలధరలకే అమ్మ
బడును.

శారాయణవరం } సి. వి. రంగంరెడ్డి,
2-8-28 } గౌరవకార్యాయంతి.

కళువె ఆంధ్రవచన భారతము

గ్రంథకర్త పేజ కవుల వీరరాజుని, కళువె వీరరాజు
కావని ఇటీవల నాకు తెలిసినది. ఈవిషయమును చర్చించి ఒక
చిన్న అనుబంధ పేజికను వ్రాసి పూర్వపు పేజికతో చేర్చిరాను.
ఈ 17 వ శతాబ్ద ఆంధ్రవచన గ్రంథకర్తయొక్క భిన్నపర్యము
అప్పుడు తయారగుచున్నది. ఆంధ్రసాహిత్య సాహిత్యములు
సభాపర్వమును ఎంత త్వరలో కొందఱో అంతటి త్వరలోనే
భిన్నపర్యము వెలువడినవిని విన్నవించెదను.

ఎ.కె. శ్రీ. వెంకటేశం,
రాజమహేంద్రవరం.

వేదశాస్త్ర పాఠశాల, ఆదిపల్లి

“మా పాఠశాలలో వేద, వేదాంత, తిర్క్కు వ్యాకరణ,
శాస్త్రములు చదువు విద్యార్థుల స్థానములు కొన్ని భాగం లన్న
వి కావున చదువుకొను విద్యార్థులు పాఠశాల నిబంధనలకు
లోపై చేరవచ్చును. విద్యార్థుల కుచిత్ర భోజన మొసంగబడును.
రెండు సంవత్సరములకు తక్కువకాలము చదువుచారు చేర్చుకొన
బడరు. ఎక్కిమెంటు గార్డీయర్ వ్రాసి ఇవ్వవలెను. 1928 సం॥
8వల పెట్టెంబరు 10 తేదీలోపల విద్యార్థులు చేరవలెనది”

సూరి పురుషోత్తమశాస్త్రి
అధిపతి, ఆదిపల్లి వేదశాస్త్రపాఠశాల
ఆదిపల్లి పొట్టు, పుట్టాజిల్లా.

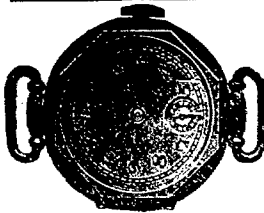
హిందూ దేశచరిత్ర—పచ్చయప్పకళాశాల

చెన్నపురి విశ్వవిద్యాలయమువారు “హిందూ దేశచరిత్ర
ను” ఇంటరు మీడియేటు పరీక్ష మూడవభాగము.
(Optional group, part I I I) చెప్పియున్న పచ్చయప్ప
మొదలియారుగారి కళాశాలలో, కళాశాలాధికారులు ఏకాం
కములలో ఇంటరుమీడియేటు చదువు విద్యార్థులకు “హిం
దూ దేశ చరిత్ర”ను చదువుటకు యింకను అవకాశము యొసగక
య్యారు. హిందూ దేశచరిత్రను చదువుటవలన విద్యార్థులకు
మాతృదేశభిమానము తప్పక పోవును. గ్రీకుదేశ చరిత్రను
లోమోనిదేశ చరిత్రను చదువుటకున్న మాతృదేశ చరిత్రను చదువు
ట విద్యార్థులకు ఎక్కువ ఆసక్తియందును. ఈవిషయమును
కూడ విశేషముగా పరిశ్రమచేయ నవసరములేకనే జ్ఞాపకము
నందుచుకొని పరీక్షయందు సులభముగా కృతకృత్యములు
కాగలుగుదురు. హిందూ దేశచరిత్రను జ్ఞాపకమునందుచుకొన
వారు గ్రీకు, రోమనుదేశ చరిత్రలను ఏల జ్ఞాపకమునందుచుకొన
బాలరసి ప్రశ్నింపవచ్చును. “హిందూ దేశచరిత్ర” స్వ దేశ
చరిత్ర యగుటవల్లను, చరిత్రయందు వ్యవహరింపబడిన నామము
లన్నిటిని ప్రవేశపరీక్షవలన చదివిన “హిందూ దేశ చరిత్ర”లోని
దేయగుటవల్లను, మాతృదేశభిమానము కలుగుటవల్లను ఇతర
యేదేశచరిత్రలకన్నను “హిందూ దేశచరిత్రను” ప్రతిభారతీయు

కాను బంగారమునకు, సీమవెండికి, రత్నములకు పూచీ నిచ్చెదము.

మావద్ద పలారకముల తోలాకులు, దుద్దులు, మోపులు, బంగారు మొదలయినవి, మొత్తముగా,
టంబుల్లు మొదలగునవి రాయగ నున్నవి. వివరములకు ఈడిగవ విలాసములకు వాయును
పొవైట్లద్దు: కాకుమాను లక్ష్మయ్యచౌదరి, కనగపాటి కోటయ్య అందు బడర్లు,
1149 ది ఆంధ్ర జాయలరి మ్యానుఫాక్చరింగు కంపెనీ
హెడ్డాఫీసు: బెజవాడ. ఫోన్: 210 చైనాబజారురోడ్డు మద్రాసు.

ఆనంద గడియారములనే కొరుడు.
గడియారపు చినలు సరియైనవని గ్యారంటీ యివ్వబడును.
కోట ఆనందకృష్ణశెట్టి
217, చైనాబజారు రోడ్డు, మద్రాసు.

దును సులభముగా గ్రహింపగలుగును. సులభముగా జ్ఞాపకము
నం దుందుకొనగలుగును.

ఎల్లప్పుడు “హిందూ దేశ చరిత్ర”ను చదువుటయందే కా
లముగడిసిన యితరదేశచరిత్రలను చదువుట కవకాశముండదని
చెప్పవచ్చును. దీర్ఘముగా యోచించిన తనదేశచరిత్రయే చక్క
గా చూచకనే యితరదేశచరిత్రలను చదువుటకు ప్రారంభించుట
సమంజసముగా యుండదని తోచును. మొదలు తన మాతృభూ
మికి సంబంధించిన చరిత్రను చదివి అవకాశముండిన యితరదేశ
చరిత్రలను చదువుటయే ఉత్తమమార్గముకాని మాతృదేశచరిత్ర
ను సంపూర్ణముగా నవలె ఇతరదేశ చరిత్రలను చదువుట అంత
నాణ్యముగా తోచుట లేదు. ఇది యునుగాక
ప్రస్తుత దేశకాలపరిస్థితుల ననుసరించి ప్రతి భారతీయుడును
భారతదేశ చరిత్రను, భారతదేశ వ్యవహారములను చక్కగా
గ్రహింపవలసిన తగుల ముకదెంచినది.

పచ్చయప్ప మొదలియారుగారి కళాశాల ప్రథమ తర
గతిలో చరిత్ర భాగమును తీసుకొనిన విద్యార్థుల సంఖ్య ఈ
సంవత్సరము కొంచెము యందుమించుగ రెండువందలు
య్యును. ఈ 200 విద్యార్థులు కళాశాలయందు హిందూ దేశ
చరిత్రకు ఇంటరుమీడియేటు పరీక్షకు చదువుట కవకాశము
లేకుండన విధితక గ్రీకు రోమనుదేశ చరిత్రలను బ్రిటిషు దేశ
చరిత్రను చదువుచున్నారు. కాని హిందూ దేశచరిత్రను పరిష్కార
ము చదువుటకు కళాశాలలో అవకాశముంపని సుమారు 150
మంది విద్యార్థులు హిందూ దేశ చరిత్రనే చదువుచునట నిర్వి
వాదాంతము.

చెన్న నగరమున ఉండు కళాశాల లన్నిటిలోను పచ్చయప్ప
మొదలియారుగారి కళాశాల ఒక్కటియే జాతీయ కళాశాల
యని చెప్పవచ్చును. ఈ కళాశాలయందు చదువు విద్యార్థుల
సంఖ్య యితర కళాశాలలలో చదువు విద్యార్థుల సంఖ్యతో
పోల్చిచూచిన ఈ కళాశాలయే ప్రధానస్థానము శాస్త్రమిం
చును. చరిత్రకాఖను బోధించుటయందు ఈ కళాశాల చాల
క్లిష్ట వహించినదనట సర్వజనవిదితము. ఇటువంటి కళాశాల
యందు విశ్వవిద్యాలయమువారు అవకాశ మొసగి యుండియు
హిందూ దేశచరిత్రను ఇంటరుమీడియేటు తరగతులకు బోధించుట
తన ఏర్పాటులు గానింపవలెనట కడ రోచనయముగా
య్యున్నది. అయితే కళాశాలయందు హిందూ దేశ చరిత్రను ఇంటరు
నందు కొన్ని కళాశాలలన్న హిందూ దేశ చరిత్రను ఇంటరు
మీడియేటు తరగతులకు బోధించు చున్నవి.

కాన పచ్చయప్ప కళాశాలాధికారులకూడ ఈ విషయ
మై దీర్ఘముగ విశాల భావముతో చర్చించి హిందూ దేశచరిత్ర
ను ఈ సంవత్సరమునుండియే ఇంటరుమీడియేటు తరగతులలో
ప్రవేశపెట్టి మాతృదేశ చరిత్రను చదువ కత్తూపాలము గల
విద్యార్థుల తన యాస్పద మె సగుదురుగాకయని మిక్కిలి భక్తి
తో ప్రార్థించు చున్నాము.

విద్యార్థులు

ఆచంట వెంకయ్యగారు

పశ్చిమ గోదావరిజిల్లా నర్సాపురం తాలూకా ఆచంట
కాపురమ్మలు ఆచంట రామయ్యగారి జ్యేష్ఠ కుమారుడు వెంక
య్యగారు ది 2-2-1228 తేదీ అనగా చూపు శుద్ధ ద్వాదశి
లక్ష్మీవారంరోజున పరమమయియారు. వీరు 1860 సంవత్సరము
లో జన్మించినారు. 70 సంవత్సరములు జీవించినారు. ఆచంట
గ్రామముకు వీరు 44 సంవత్సరములు కర్ణికము చేసినారు.
చాలా ప్రభ్యాసించినారు. వీరు దేశసేవయు చేసినారు.
వీరికి ఖద్దర్లు ఎంతో ప్రీతి. వీరు అప్పుడప్పుడు రాలముతో
కూడ నూలుబడ కడివారు. భగవద్గీతను పారాయణ చేసుకుంటూ
పాఠాత్మగా మరణించిరి. వారికి చైనము శాంతిలంగ జేయు
గాక.

ఆచంట వీరరాఘవరావు

గుడ్లూరు ప్రాంతములకు
ఉప్పు పేరు కాలువ

కేవలము వస్త్రాధారములనే పండవలసిన మెట్టధూ
ములు యీ ప్రాంతములం దెక్కువగాయున్నవి. ఈధూములు
కూడా ఊపరత్తేత్రములు. కర్మకుడు కడుపునొంది అన్నము
తో జీవించుచూ, యేడాదిపొడుగునను, యెముకలువిరుచుకొని
వ్యవసాయముచేయుగా, అఖరన ఖచ్చిలబోను నెలలో, పది
పేనుకోజులలో యీ ధూములం దాతడు పండించగలడు. ఈ
ధాన్యముతో, సగము పొట్టసంపుకొనుచు, నెలలో, పదిపేను
కోజులలో గడిపి, ధాన్యము అయిపోగానే, యేనుమకారి
కాళ్లనో గడ్డమో పట్టుకొని, భార్యాబిడ్డల తోడ చూడలేక,
మహుకారి యష్టప్రకారము, మేగోలవల్లంధములు, అదనం
నడ్డిలు, మొదలగువరకులకులొనై, అప్పులెచ్చును. ఈ అప్పు
యెట్లుతీరును. పండిలేగా తీరేద. తుదకిల్లు ప్రతిసంవత్సరము
అప్పులపాలై తనకు వున్న ఆ పూసరత్తేత్రముకూడా, అప
మాకారికి కట్టిపెట్టి, “అన్న మారాచుండ్రా”యని అల్లాడుచుం
డును. ఇట్టిదీనుని చరిత్రవీరిన యెవ్వరికేని కనికరముపుట్టక
నునా?

ఇదిగాక యీప్రాంతముల పల్లెలలో కొన్ని చెరువులు
కలవు. యీచెక్కులు యేటానిండేని కావు యేనాజగెండ్ల
కొకసారో, నిండుచుండును. నిండినపు పూర్తిగా నీరుచాలదు.
యీచెరువులక్రింద ధూములకు ప్రభుత్వమునా రెన్నిసారులో
శిస్తులు మజరాదాచ్చియున్నాడు.

యీకారణములచే యీ ప్రాంతపు పల్లెల గ్రామములు, అప్పు
లపాలై, అల్లాడుచున్నాడు. వీరిని దారిద్ర్యదేవత జీవచ్ఛసముల
జేసివేయుచున్నది. ఈపెద్దమ్మ పుత్రులగు యీ గ్రామములకు
నివారించునా రెవరో తెలియకన్నది.

ఈగుడ్లూరుకు వైములిమూలగా యున్న పెదలూరి
పేద, ఉప్పుపేటిలోనుండి కాలువతీయించి, మొగట్లూరు,
గుడ్లూరు, కొత్తపేట, బద్దిపూడి, మొదలగు పల్లెలమీదుగా
పొనిచ్చిన, యీ గ్రామములకు అన్నిటికి
మంచి, నీటి సౌకర్యము నొరకును.
ఈకాలువయేర్పాటు చేసినయెడల 7,8 వందల యెకరములధూ
మి సాగుబడికాగలదు. ఈకాలువత్రవ్వించుటకు బహుసంఖ్యమై
నమార్గములుకలవు. యెక్కువఖర్చు చేయవలసిన ఆగత్యములే
దు. ప్రభుత్వమువారు కొంతసేనము ప్రజలపై వేసినను యెట్లో
తంటాలుపడి యచ్చుకొందురు. ఈకాల్పవిషయమై ప్రభుత్వ
మువారికి రైతులందరు మహిష్టిలు వ్రాసుకొనియున్నాడు. ప్రభు
త్వమువారిదయ యింకను కలగలేదు. కానసవభా యెన్నికలం
దుగాని, తాలూకాబోర్డు యెన్నికలందుగాని, యీనీడరైతుల
పద్దతువచ్చి మీపూరికి చెర్యయిస్తాం, మీపూరికి భావిత్వయిస్తా
ము, మీపూరికిరోడ్డువేయిస్తాం మీకప్పుములు ప్రభుత్వమువారికి
చెప్పతాము అని యేమేమో నమ్మజేప్పి వోటుయిప్పించుకొని
పోయిన ప్రజాప్రతినిధులు మళ్లీ యెన్నిక లొచ్చేంతవరకు కనక
పడతారా? వీరు యెన్నికల పన్నటి ముట
లు తుదివరకు జ్ఞాపకముంచుకొనిన రైతులు బాగుపడిననాకే.
ప్రజాప్రతినిధులు యిటువంటి కష్టపనుయములతో రైతులకు
తోడ్పడిన వరకు వీరినే యెన్నుకొందురు.

మా నెల్లూరుజిల్లా, కానసవభా ప్రతినిధులు యీ నీడ
రైతులందు సంపూర్ణమైన చదువుంచి, యీ విషయము ప్రభు
త్వమువారిలో అలోచించి త్వరలో యీ ఉప్పుపేటికాలువ
యేర్పాటు చేయించవలయునని మనవిచేయుచున్నాను. ప్రజల
కష్టముల నివారింప బాధ్యులగు ప్రభుత్వమువారు క్రింది అధి
కారులు యీ దీనులమొర లాకించి రక్షించవలయునని కోరు
చున్నాను.

సూ. కోటయ్య.

(అంశ పత్రిక ప్రత్యేకం)

స్వామిసానం

మేజిస్ట్రేటు—స్వామిసానానికి ఇంకవరకు ఎన్ని సార్లు వచ్చావు?
 మద్రాసు—ఎప్పుడూ రాలేదండి. తమ దగ్గరికి మాత్రం చాలాసార్లు వచ్చాను.

డబ్బు

ఒకడు—అనుభవించడం చేతగాని వాళ్ళకు డబ్బుండి ఏం లాభం?
 ఇంకోడు—డబ్బు లేకపోతే, అనుభవించడం చేతగాని ఏం లాభం?

మర్మమతు

ఎల్లయ్య—కొత్తమోటా బండి కొన్నావే? పోత వివరముల్ని చెప్పిస్తానంటే?
 ఫల్లయ్య—మరకాదు. చేయించడానికి డబ్బు దొరక్కపోయింది.

పెనిమిటి

మేజిస్ట్రేటు—ఈ ముగ్గిని చూసి నీ కేం తెలుసుకు?
 శ్రీ—ఏం తెలియదండి. నా పెనిమిటి అని మాత్రం తెలుసుకు.

తిండి

ఫకీరు—సలత్తోకోజు భోజనం లేకుండా, ఉండగలను. వరీక్ష చెయ్యండి.
 పెద్దమనిషి—ఇట్లా ఎందుకని అభ్యాసం చేశావు?
 ఫకీరు—తిండికోసం.

కత్తి

వర్తకుడు వ్యాపారం నిమిత్తం ఇంకోదేశం వెళ్లెను. వల్లి యింటికి రాగానే, తమ్ముడు కనిపించెను.
 వర్తకుడు—గడ్డం పెంచా వందుకు?
 తమ్ముడు—ఊరికి వెళ్లేటప్పుడు, మంగలికత్తి నువ్వు తీసుకుపోయావా?

విలవ

భర్త—నీకు డబ్బుయొక్క విలవ బొత్తిగా తెలియదు.
 భార్య—నాకు డబ్బుంటే తెలిసేదే.

కవి

ఒకడు—ఎల్లయ్య సరసమైన కవి నుమా.
 ఇంకోడు—చాలా సంవత్సరాలనుంచి ఆయన ఏమి రాయడం లేదే.
 ఒకడు—అందుకనే సరసమైన కవి.

ఉపన్యాసం

ఉపన్యాసకుడు—నిన్నటిదినం నేను గొప్ప ఉపన్యాసం ఇచ్చాను.
 ఒకడు—నిజమే. ఉపన్యాసానికి వచ్చినవారంతా గడియారాలను చూసుకుంటూ కూర్చున్నారు.

తాడు

ఒకడు—చేతికి తాడు కట్టుకున్నా వేమి?
 ఇంకోడు—ఉత్తరం బహుళా వెయ్యడం మరిచిపోకుండా, నా భార్య తాడుకట్టింది.
 ఒకడు—బహుళా వేళావా?
 ఇంకోడు—నా భార్య, ఉత్తరం ఇయ్యడం మరిచిపోయింది.

పండితులు

ఒకడు—ఏమాయి ఇక్కడికి వచ్చావు? పండితుల మధ్య నువ్వూకొచ్చడం, సంతోషంగా ఉంది.
 ఇంకోడు—మీదయ్యగద.
 ఒకడు—ఇక్కడ అంతా పండితులే వుంటారు. నీవంటివాళ్లు ఇక్కడికిరారని అనుకున్నానులే.

గుట్టెం

బాటసారి—ఎందుకయ్యా గుట్టెన్ని ఇక్కడ పెట్టుకుని నిల్చున్నావు?
 వృద్ధుడు—గుట్టెం కదలడంలేదండి.
 బాటసారి—ఈతయింట పెట్టి ముఖం రుద్దండి.
 రుద్దంగానే గుట్టెం పరిగెత్తెను.
 వృద్ధుడు—ఇంకొంచెం తయిలం ఇయ్యండి.
 బాటసారి—ఎందుక?
 వృద్ధుడు—గుట్టెన్ని పట్టుకోవాలి.

ఆలస్యం

ఉపాధ్యాయుడు—ఎందుకు ఆలస్యంగా వచ్చావు?
 బాలుడు—మేడమీడినంది కిందపడ్డానండి.
 ఉపాధ్యాయుడు—అయితే తొందరగానే రావలసి ఉండెను ఆలస్య మెందుకయింది?

సున్న

విద్యార్థి—నాపేరుమీద సరిగా ఇద్దలేదండి. మాకులునున్నా ఇచ్చారు. నాకు నున్నారావడం అస్వాయముడి.
 టీచరు—అస్వాయమే. అంతకన్నా తక్కువ మాకులు ఇయ్యడానికి బిలులేకపోయింది. ఏంచేసేది?
 ప్రొగడటం

ఒకడు—పురాణం చెప్పిన యన, చాలా గొప్పవేదాంతి నుమా.

ఇంకోడు—ఎట్లా గొప్ప?

ఒకడు—ఆయనకు, తెలియరానిది తెలుసును. చేయరానివనులను చేయగలడు. చూడరానివస్తువులను చూడగలడు.

అర్థజ్ఞా

ఎల్లయ్య మల్లయ్యకు ఉత్తరం ఇచ్చి రమ్మనమని పిల్లవాడిని పంపించెను. పిల్లవాడు తొందరగా పోయిరావడం కోసం అర్థజ్ఞాచేతులోబెట్టెను. కొంచెంసేపయిం తరువాత పుల్లయ్యరాసిన జవాబుకు పిల్లవాడు తెప్పించెను. అందులో పుల్లయ్య ఇట్లా రాసెను. “తమకరాసిన ఉత్తరం అందింది. మీరుచెప్పినవని చేసిపెట్టుకొనుకొని, ఈ అర్థజ్ఞా నాకక్కరలేదు. పిల్లవాడికిచ్చి మళ్ళీపంపించాను.”

వ్యావారం

ఒకడు—మీవువూళ్లో తెలివిగా వ్యాపారంచేసేవారే ఒక్కరూ కనిపించరే?

ఇంకోడు—అటువంటివారల్లు జయలలో ఉన్నారండి. నలువలలేక.

ధర్మం

పెద్దమనిషి—నీకు డబ్బుకీ ఇస్తే ఏంపేస్తావు?
 యాదవడు (ఎగతాళిగా)—భోవతీ ఉత్తర్యంకొనుకొని రేపు మూడుపూటలు హాయిగా భోంచేస్తానండి.
 పెద్దమనిషి—అయితే యారెండు రూపాయలూ తీసుకొని, ఒకసంవత్సరం పాటు హాయిగా బతుకు.

సిగరెట్టు

బాలుడు—అయ్యా, సిగరెట్టు మట్టించిపెడతారా?
 పెద్దమనిషి—నీ సిగరెట్టు నేను కాల్చిపెట్టాలెవా?
 బాలుడు—అవునండి. చేతులుకాల్చుకుంటానని నా అమ్మ నిప్పుపెట్టె ఇయ్యనండి.

వాగడం

టీచరు—కోజంతా, వాగేవాడిని ఏమంటారు?
 బాలుడు—టీచరంటారు.

పిండి

పెద్దమనిషి—గొప్పరాయలైఉంది. దీనిని ఏమిడితో చేస్తావు?
 వంటవాడు—అమూలపంచితో, ఉప్పు పిండితో చేశాను.
 పెద్దమనిషి—ఓరీ సవ్యాసి, అది నీమెంటునున్నారా. పిండికాదు.

విందు

భార్య భర్త కలిసి విందుకుపోయివస్తుండిరి.
 భర్త—నేను మతిమరుపువాడనంటావుగద. చూడు నాపట్టుబట్టా నీపట్టుబట్టామాడా కలిపి పట్టుకువచ్చాను.
 భార్య—అయ్యా, అది ఎవరో? నేనూ పట్టుబట్టి తీసుకుపోలేదు. మీరూ పట్టుబట్టి తీసుకుపోలేదు.

తల్లి

కవి—ఇంటికి అంతా ఒకతం ఉండాలి. మీరేమంటారు?
 వర్తకుడు—అందుకు, నేనూ వచ్చుకుంటాను.
 నాకు ఆరుగురు కొడుకులున్నాడు. అందులోకి ఆరుటోపీలు కొని పెట్టలేక వచ్చిపోతున్నాను.

కుక్క

ఉపాధ్యాయుడు—కుక్క నిన్నయ మై నువ్వు ప్రాసించి నీ అన్న ప్రాసించి ఒక్కటిగానే వుంది. ఎందుచేత?
 బాలుడు—అవునండి. మేమురం ఒక్కటేమక్కన గురించి ప్రాశాము.

కన్ను

యల్లమ్మ—మీ అల్లరి పిల్లవాడికన్ను నానించేలే.
 పుల్లమ్మ—బుద్ధినుంతుడయిన మీ పిల్లవాడు కొడుకే, వాచింది.

చుక్క

ఇక పెన్సిల్లు—నువ్వు చుక్కగా చదవడంలేదు. ఏంకారం?

విద్యార్థి—చెనక ఎప్పుడో బోర్డుపై బరిగింది. ఇంకా ఎందుకు ఆసంగతులని నేను చదవడంలేదు.

కళ్లు

వివసరీ—ప్రార్థనచేసేటప్పుడూ, కళ్లు ఎందుకు తెరుస్తావు?

విద్యార్థి—నేను తెరువలేదండి. విశ్వశాసనం తెరిచాను.

పెల్లి

ఎల్లమ్మ—మానాయన డబ్బుకోసం, నా పెనిమిటి నన్ను పెళ్లిచేసుకున్నాడు. అంతేకాని, నామీద ప్రేమ వుండేకాదు.

పుల్లమ్మ—అయితే మీ ఆయన తెలివితల వాడన్న మాటే.

ఆపరేషను

డాక్టరు—ఈ ఆపరేషను చాలా అపాయకమయింది. నూటికి ఒక్కడే బతుకుతాడు. మొదలుపెట్టకముందు, ఏమయినా చెప్పావా?

రోగి—అయ్యా, నాచొక్కా, టోపీ ఇయ్యండి కళ్లుతాను. బతికివుంటే, బలుకు ఆపరేషను.

నిజం

వైద్యుడు—నీ పెనిమిటికి నిజం చెప్పావా?
 పుల్లమ్మ—ఏమి, ఆయన బతుకా ఏమిటి?
 వైద్యుడు—అతికాదు. ఇకనుంచి, కాఫీ మానెయ్యమని చెప్పాలి.

సంగీతం

ఒకడు—నిన్న పాడిన సంగీతం వినలేక, బల్లచాలా నేపుకున్నాను.

ఇంకోడు—అట్లాగా? నువ్వు. సంగీతించావని అనుకుని, తాను చాలాసేపు పాడినట్టు పాటకుడు నాతో చెప్పాడు.

నోరు

రైలుబండిలో ప్రయాణితుల కిద్దరికీ స్నేహం కుడిరెను.
 ఒకడు—గిగిల్లు కావాలెవా?

ఇంకోడు—నేను కాల్యనండి
 ఒకడు—తాంబూలం ఇచ్చేవా?

ఇంకోడు—నేను పేసుకోనండి.
 ఒకడు—అయితే రయలు దిగించాకా నోటితో ఏంచేస్తేయ్యా?

A FORTUNE AWAITS YOU!
 Purchase "SEX PEARL" and win
 Rs. 55,000 IN PRIZES.
 1st Prize of Rs. 20,000.
 2nd " " 10,000.
 3rd " " 5,000.
 Which together with 210 other cash prizes.
 5 of Rs. 1,000 each | 25 of Rs. 100 each
 5 of Rs. 500 each | 50 of Rs. 50 each
 25 of Rs. 200 each | 100 of Rs. 50 each
 are offered on the sale of
 "SEX PEARL" on 31-8-28 or after.
 A unique preparation of a Sanyasi which is a necessity for every married man and woman (1) when it is kept in mouth it produces immense retentive Power; (2) when it is boiled in milk and milk so prepared is drunk daily, its constant use produces virile power, purifies blood; remove Sexual Debility and cures Gonorrhoea, syphilis, Piles and every other male and female disease. Once purchased will last for life. Satisfaction guaranteed, Sold in 3 sizes at Rs. 10, Rs. 5, and Rs. 2-8 each. Purchasers of Rs. 10 will get 4 numbers, of Rs. 5 two numbers and of Rs. 2-8 one number.
 Also Agents wanted on Rs. 100 a month,
 Obtainable from—
SEX PEARL Co.,
 Solan—(Near Simla),

మదరాసు మార్కెట్ రిపోర్టు

(24-8-28)

నీనుజుల్లి దినుసులు
ఇరువది గజముల పీస్ ధరలు
హరికామల్లు—22 X 22 ముగిసమాద్య (2) 8-12-0
సరాసరికము 7-12-0
హరికామల్లు—22 X 22 "మోటాకరైలు" (2) 8-6-0
సరాసరికము (30 X 22) 7-6-0
తెలుపుముల్లు—1708 (నెట్) 12-10-0 స్టాన్ గో 9000
12-2-0 ఎల్. ఎల్ 78, 78, 8-4-0
68/888 12-12-0;

నూలు
40 నెంబరు నీను (5 పా కట్టులు)—ట్రాక్ 6-5-0
చలవ (కొంక) 7-8-0; చలవ ("ఎనిగ్గె-కో") 6-11-0.
చలవ (కాగకనక) 7-8-0 చలవ (గుడ్డి) 6-15-0 చలవ
(గడ్డకొంక) 7-14-0 కచ్చగురము (ఎల్) 7-8;
40 జులూ (పదిపానులకట్టు) ఆయిదు నత్తరములు
కల్ బాల్ 12-8-0 నెమలి
60 పీను (5 పానులకట్టులు)—అడకరై 14-12-0;
రాట్టుము (పెత్త) 12-0-0; రుదుకారము 8-14-0 ఎద్దు
గడియారము 8-15-0
ఇత్తడిరైలు—(డిల్ మేన్) 227.
డిల్ (ప్రసాదయర్) 125
రాగిరై 272, 275.

మొంట్ పీసా వెల్—
గిల్ గో హెమ్ ("యెయ్") 11-2,
జుల్ గో నెమలి 10-2-0
కెల్ గో మూటయెక్క ధర—
బానా "రెడ్" 26-18-0 నెట్టుబరు, అల్లొబరు 26.8-0
గిరుసెనగ నూనె
"ఇంగ్లీషు బాదమధరలు—గానుగ 116,
(విరుదాచెట్టి) పీలూడ 110,
అముదము
(బుల్ టెలిగ్రాఫ్) 102-0-0
మదునుచేసినతోలు రతి 1-కి ధరలు

అత్తలొలు (7 టు 7 1/2) "ఆవకంట్రిన్" 1-5-8; 1-5-9
" (8 టు 8 1/2) " 1-4-6 టు 1-5-0
" (తేలిక) " 1-7-9 టు 1-8-8
" (8 1/2 టు 9) బెంబూనా 1-4-9 టు 1-5-8
" (7 టు 7 1/2) " 1-5-6 టు 1-6-8
" (తేలిక) " 1-8-0 టు 1-9-0
" (8 టు 8 1/2) బెజవాడ 1-4-9 టు 1-5-0
" (6 1/2 టు 7) " 1-5-9 టు 1-6-8
" (7 టు 7 1/2) విజయనగరము 1-5-6 టు 1-6-0
" (6 1/2 టు 6 1/2) 1-6-6 టు 1-6-9
" (7 టు 7 1/2) పిలూడ 1-6-0 టు 1-6-8
గోదొల 0-15-0 టు 0-15-6
బెదూడతోలు 1-8-0 టు 1-9-0
అద్దూడతోలు 1-15-0 టు 2-1-0

మీకు సరికము
నది ఒకమాది
8 గలదు.
HARDWEAR PEN

అండియా, బర్మా, సిలీనుకు సోల్ ప్రతినిధి
ఆల్ఫ్రెడ్. డబ్ల్యు. బ్రూక్ (కన్స్టర్) లిమిటెడ్,
హార్టర్ ఫెక్ కంపెనీ.
ఫోన్ నెంబరు 875 బొంబాయి

సంతాననికాశము

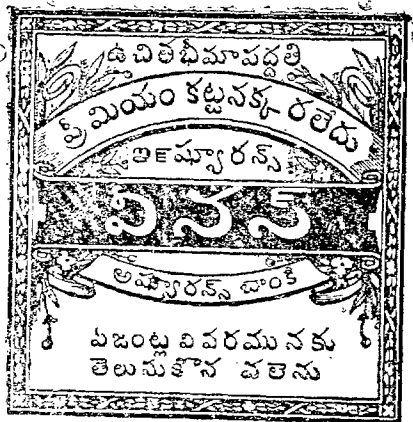
(జన్మకాశము)

జన్మిను రామేశ్వర పీఠికలో బిడ్డలు పుట్టకుండుటకు
ఎట్టికిను చేయని పెళ్ళి-మందులతో సాధనములతో పట్టు
తో స్త్రీ పురుష రహస్యములతో 875 పుటల గ్రంథము.
వల 2 రు. మంచికాగితములు. నుండరమును మద్రాసు.
అడ్రెసు:—జి. వి. కృష్ణయ్య, అంగలూరు, కృష్ణాజిల్లా

కామామృతము

కామామృతము 1676

ఈయోషధము రాత్రిపూట ఒక్కమాత్రపున్న
కొనిన ఎంత నిస్సారమైన కుక్కమైనను వెంటనే సంసారశా
శ్రమ నీయగలదు. 5 దినములలో మూత్రములో గలసిగాని,
ముందుచెనకలగాని నిద్రలోగాని పోయెడి కుక్కమును దృఢ
ముగా నిలిపివేయును. మధ్యనపుంసములు, నరములబలము తగ్గి
నవారు ఈమందుచే ప్రాంతగాగూడ నుపయోగించిన
విక్లిలిక క్షింతులు కాగలరు. మియు తురములు రహస్య
ముగా భద్రము చేయబడును. యోగ్యతాపత్రములు అనంత
ములుగాగలవు. 20 మాత్రలసేనా 2-0-0 అడ్రెసు:—
అమృతాశ్రమము నెం 1. వీలూరు ప. గోదావరిజిల్లా

నెల 1-కి రు వేతనము వివాద ఏజెంట్లు కారలెను.
ఆర్గనైజింగు సూపరెంటెన్ డెంటు
యస్. ఆర్. ఏ. గుప్తగారు, కావలి లేక
చావలి శేషయ్యగారు, కన్నా, విజయనగరం.

1204 వసంతకుసుమాకరము 2126
ఇది ఆర్యగృహముగోడ ప్రతిమానపుడు నేవించకగినది.
(వసుమాను, క్షయ, పాండుపు, మూత్రవ్యాధులు, శాశ్వత
కుంట, అందు తీపిపదార్థము, వీనినిబోగొట్టును. అత్యుత్తమ
మైన రసాయ, సాధనము. నెల తులం 1 కి రు 30-0-0. 5
అర్చరసాయనశాల, ముత్తూరు, కృష్ణా,

Best Plants & Fresh Seeds !!
Salem Mango Grafts Rs.80 per 100 Guava
and Pomegranates Rs.6 per dozen. Pomaleo
Orange and Lime Rs. 9 per dozen, Roses & best
coloured Crotons Rs. 6 per doz. English Veget-
table & Flower Seeds, 20 sample pkts. Rs. 2
each per 10 sample pkts. Rs. 1-4 each INDIAN
VEGETABLE SEEDS BIG PKTS. 20 Rs. 2.
Apply for 1928 English & Telugu Catalogue to:—
S. K. I. ABDUL RAHMAN, Nursery, Salem.

మోహనీలైలము

5 తుల నూనెగల సీసా 1-కి 0-12-0
స్త్రీపురుషులు వాడుటకు యోగ్యమైనది.
ఇది మనవరిత్రము జేయు విద్యార్థులు, క్షిద్రులు,
ఉద్యోగములు మొదలగువారికి సుఖనిద్ర, విక్రాంతి నిచ్చును.
నుండరల మోహలావ్యములకు ప్రావగుతులను మనోహరముగ
పెంచి కాపాడును. ఈ లైలమునందుగల రహస్యమును సువాసన
చెప్ప నలవి గారు. తలకు రాచి దుభ్బుకొనిన ఇరుగుపొరుగు
వారలనుగూడ పరిమళము వ్యాపించును. తలలో చుండును శ్రద్ధ
నియ్యను. దీనియందు మనోహరముగ సువాసనద్రవ్యములను చేర్చి
తయారుచేయించి వేలకొలది సీసాల విక్రయించి మెప్పు బడసి
యన్నాము. వేయేల, ఒకసారి పరికిరించిన నిజము తెలియగలదు.
అమృతాశ్రమం డిప్, బొంబాయి - మదరాసు

అఖిలభారత స్వదేశ భీమా కంపెనీల మహాసభ

1928 ఏప్రియలు 4, 5 తేదీలలో బొంబాయిలో
జరిగినది

హిందూదేశములో నున్న 88 కంపెనీలలో స్వదేశి
కంపెనీలుగా నున్న 60 కంపెనీలకున్న యాదినవనోట్లనుంచి
ప్రతినిధులుగా వచ్చిరి. మచిలీపట్నము అంధ్రయన్ స్వారెన్న
కంపెనీయొక్క బొంబాయిలోనున్న 19 కంపెనీలను, బెంగ
ళూరులో నున్న 31 కంపెనీలకు ఒక కంపెనీయొక్క కలకత్తాలో
నున్న 11 కంపెనీలకు 10 కంపెనీలను, లాహోరులోనున్న
7 కంపెనీలకు 5 కంపెనీలను, బెక్రటిన్ లో నున్న శాగపూరులో
నున్న 3 కంపెనీలకు 3 కంపెనీలను, కరాచిలోనున్న ఒక్క
టిన్ ను మదరాసులోనున్న మూడింటికి ఒక్క కంపెనీయొక్క
సతారాలో నున్న ఒక కంపెనీయొక్క వెరసి 46 కంపెనీ
లను తమ ప్రతినిధులను పంపించెను.

ఈ సభకు బొంబాయిలో వర్తకవ్యాపారములో ప్ర
ఖ్యాతిగాంచిన యస్. బి. సకల్ చాలా సి. వి. థి. గారు
అధ్యక్షులుగానున్న లాల్ జి, నారాజ్ జి, యం. యల్. సి.
జి. పి. గారు ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షులుగాను నుండిరి.

ఈ మహాసభయందు యా దినవారము తమ ఉపన్యాస
ముల నొసంగిరి.

1. డాక్టరు బి. జి. మోడిగారు (మేనేజింగు ఏజెంట్లు
బ్యాంకింగు జనరల్ యన్ స్వారెన్న కంపెనీ, బొంబాయి)
ఇన్ స్వారెన్న వివిధ నేపథ్య గూర్చియు.
2. ఆర్. జి. డెఫ్ గారు (జనరల్ మేనేజరు స్వారెన్న
డియన్ స్వారెన్న కంపెనీ బొంబాయి) విదేశీ కంపెనీలు
యికా ఎందుచేత హిందూదేశములో పనిచేయుచున్నవి అను
దానిని గూర్చియు.
3. కె. యస్. రామచంద్రయ్యగారు (శ్రీకృష్ణ
బ్యాంకింగు జనరల్ ఇన్ స్వారెన్న కంపెనీ, బొంబాయి) వీరి
తాత్పర్యముగ ముఖ్యోద్దేశ్యమునుగూర్చియు.
4. యస్. కబ్బూరుగారు, బి. ఎ., యస్. యస్.
యస్., (లండను) (ఆసిస్టెంట్ మేనేజరు జనరల్ ఇన్ స్వారెన్న
సోనెటి ఆఫ్ ట్రేడ్) వీరు హిందూదేశములో నున్న ఇన్ స్వారెన్న
కంపెనీలలో నుండి పోటాపోటీలతోని మంచిచెడ్డను
గూర్చియు.
5. కె. సంతానంగారు బి. ఎ; పకీలు (మేనేజింగు
డైరెక్టరు లక్ష్మి యన్ స్వారెన్న కంపెనీ లాహోరు) ఇన్ స్వారెన్న
చట్టమును గూర్చియు.
6. అబ్రహం, యస్. ఎరుల్ కార్ గారు యం. జి.
(లండను) బి. యస్; యల్. ఆర్. సి. యస్; యం. ఆర్.
సి. యస్; యస్. యస్. పి; వీరు ఇన్ స్వారెన్న కంపెనీల యొ
క్క వైద్యకాని ఏర్పాటు అను దానినిగూర్చియు.
7. కంపెనీలలో వరాజ్ దాస్ గారు (మేనేజింగు ఏజెం
టు ఫర్ ఆండు ఇన్ స్వారెన్న, బొంబాయి) వీరు పోలీస్
దార్లు చెల్లించే సొమ్మును గూర్చియు.
8. బిల్లార్డుగారు (మారీస్ మేనేజరు స్వారెన్న డియన్
యన్ స్వారెన్న కంపెనీ బొంబాయి) హిందూదేశములోని
ఓడల (మారీస్) ఇన్ స్వారెన్న గూర్చియు.
9. యస్. జి. గోరగారు, బి. ఎ; యల్. యల్. బి;
(వెసిడెన్సీ ప్రావిడెంట్లు ఆండు జనరల్ ఇన్ స్వారెన్న
కంపెనీ బొంబాయి) ఇన్ స్వారెన్న సొమ్మును
ఏలా పెట్టుబట్టి పెట్టవలెనో అనుదానినిగూర్చియు.
10. జి. హెచ్. హిరానాస్ దాని బి. కామ్ (బొంబాయి
ఆండు లండన్) (బ్యాంకింగు జనరల్ ఇన్ స్వారెన్న కంపెనీ,
బొంబాయి) వీరు ఇన్ స్వారెన్న వర్తకపురైకా అనుగూర్చియు.
11. యస్. యం. ఘోషరిహాస్ డెగారు బి. ఎ. (మేనే
జింగు డైరెక్టరు విశియల్ డెవెలప్ మెంట్ ఎస్టాబ్లిష్మెంట్ కంపెనీ
శాగపూరు) ఎక్కువ వాయిదాలపొడ యెచ్చే తనభూమిన్నా
ఇన్ స్వారెన్నకున్నా పున్న సహజంబంధమును గూర్చియు.
12. యమ్. జి. మర్చంటుగారు (మేనేజరు డి గ్రేటు
యిస్ట్రీక్ లైఫ్ ఎస్టాబ్లిష్మెంట్ బొంబాయి) వ్యాపారముయొక్క
వరపరి అనుదానిని గూర్చియు.
13. యస్. బి. డేవ్ గారు (మేనేజరు అర్బన్ ఇన్ స్వారెన్న
కంపెనీ బొంబాయి) హిందూదేశము హిందూదేశపు
భీమాకంపెనీలకే అనుదానిని గూర్చియు.
14. జి. ఎస్. మరాఠీగారు ఎం. ఎ. (బొంబాయి) ఎ
వి. ఎ. (లండను) పూనా. వీరు లైఫ్ ఇన్ స్వారెన్న కంపెనీలు
వివాహితీయనా అనుదానిని గూర్చియు.
15. సి. జి. ఫోజ్ దాడుగారు (మేనేజరు ఏషియన్
ఎస్టాబ్లిష్మెంట్ కంపెనీ బొంబాయి) పిల్లలకు భీమాచేయుట అను
భావని గూర్చియు.

15. ఎ. ఇ. షేక్ జాన్ డిగ్రా- ఇన్స్యూరెన్స్ అనగా శీషా అందు జీవితాల భీమా యొక్క ముఖ్యము అనుదానిని గుర్తింపు మరియు ఉపన్యాసముల నొసంగిరి.

ముఖ్యతీర్మానములు

1. హిందూ దేశములోని స్వతంత్ర భీమాకంపెనీలలోనే భీమా చేయవలసినదిగ భీమా చేయు భారతీయు లందరిని ప్రత్యేకముగా ప్రోత్సహించుటకు ఆము చేయ, డైరీ, మరీస్, లెఫ్ట్, ఇన్స్యూరును విలే నగరమున స్వతంత్రకంపెనీలోనే భీమా చేయవలెనని తీర్మానించడమైనది. (అధ్యక్షులు)

2. హిందూ దేశపు భీమాకంపెనీలన్నియు ఇండియా గవర్నమెంటుగాని దేశీయముగా హిందూ దేశములో జరగే ఇన్స్యూరెన్స్ మ్యాటర్లలో (స్వతంత్రకంపెనీల) లెఫ్ట్, మరీస్, డైరీ, మోటార్, అక్సిడెంటు, మొదలగు వాటియొక్క ఇన్స్యూరెన్స్ కంపెనీలు చేయవలెనని (ప్రెసియంట్, కమిషన్, ఇన్స్యూరును విలే నగరమున ప్రత్యేకముగా ప్రోత్సహించుటకు ఆము చేయ, డైరీ, మరీస్, లెఫ్ట్, ఇన్స్యూరును విలే నగరమున స్వతంత్రకంపెనీలోనే భీమా చేయవలెనని తీర్మానించడమైనది. (అధ్యక్షులు)

జి. ఆర్. కె. డి. డి.

ఆర్. కె. సంతానం.

3. ఇన్స్యూరెన్స్ చట్టము నొకదానిని త్వరితగతినే నిరసించుటకు ఆచట్టమును తియ్యబడే శాసనసభలో ప్రవేశపెట్టుటకు గాను చట్టమును తియ్యబడే యొటనుండి సభ్యులలో వారికి తోడుగ హిందూ దేశపు ఇన్స్యూరెన్స్ కంపెనీలలో లెఫ్ట్ కంపెనీల తరపున నొకరిని తిరస్కరించుటకు ఇన్స్యూరెన్స్ కంపెనీల తరపున మరొకరిని సభ్యులుగా నియమించవలెనని గవర్నమెంటు వారిని కోరుచున్నారు.

జి. లాల్ జి. నారాజి.

ఆ. నిర్దేశాల్ మల్లిక్.

4. హిందూ దేశపు భీమా కంపెనీలకు గుర్తి భారతీయు లలో జానుగా వ్యాపించజేయుటకు యీ శాసనసభలో గా వివిధ తీర్మానములను తయారుచేయుటకు యీజను వారి నొక ఉపసభాగా నియమించడమైనది అవసరము వెంబడిన తదితరలను చేర్చుకొనుటకు అధికార మివ్వడమైనది.

సభ్యులు

1. యస్. యస్. బి. సకలత్ వాలా సి. బి. ఇ. అధ్యక్షుడు.

2. లాల్ జి. నారాజి జె. సి. యం. యల్. సి. ఉపాధ్యక్షుడు బొంబాయి.

3. కె. యస్. రామచంద్ర అయ్యర్.

4. యస్. జె. గోర్. కాశ్యపజ్యులు, బొంబాయి.

5. మోచి. ఇ. జోషి ఎఫ్. ఎఫ్. ఎ. బి. ఎ.

మేనేజరు ఓరియంటల్ ఇన్స్యూరెన్స్ కంపెనీ, బొంబాయి.

6. జె. సి. నెటల్ కాడ్.

7. సి. జి. ఫోజ్ దార్, (మేనేజరు ఏషియా ఎస్టేట్ ఇన్స్యూరెన్స్ కంపెనీ, బొంబాయి)

8. ఇ. ఎ. ఎఫ్. జల్లమ్.

9. మోచి. ఎఫ్. బొంబాయిస్. ఎ. బి. ఎ (లండను) కలకత్తా.

10. యస్. డి. డి.

11. నిర్దేశాల్ మల్లిక్ బి.వి. (జనరల్ మేనేజరు భారత ఇన్స్యూరెన్స్ కంపెనీ లాహోరు)

12. లాల్ నిర్దేశాల్ (మేనేజరు డైరీ కంపెనీ హిందూ దేశపు భీమాకంపెనీ, ఢిల్లీ.)

13. కె. సంతానం, బి.వి. నకిలు (మేనేజరు డైరీ కంపెనీ ఇన్స్యూరెన్స్ కంపెనీ లాహోరు)

14. యల్. జి. సంగయ్య బి. వి. బి. యల్ (శ్రీకటరీ ఆంగ్ల ఇన్స్యూరెన్స్ కంపెనీ, మనలిపట్టణము)

15. యస్. కమ్యూక, బి.వి. ఎఫ్. యస్. యస్. (లండను) అస్టియెంటు మేనేజరు జనరల్ ఎస్టేట్ ఇన్స్యూరెన్స్ సొసైటీ అస్టియెంటు.

16. జె. సి. నేన్. ఎం. ఎ. బి. యల్. ఎ. బి. ఎ. (లండను) కలకత్తా.

17. యస్. యం. నిర్దేశాల్ జి. బి. ఎ. (మేనేజరు డైరీ కంపెనీ ఐడియల్ ఎస్టేట్ ఇన్స్యూరెన్స్ కంపెనీ నాగపూరు)

18. ఆర్. జె. డి. (జనరల్ మేనేజరు న్యూయింగ్ యా ఇన్స్యూరెన్స్ కంపెనీ బొంబాయి)

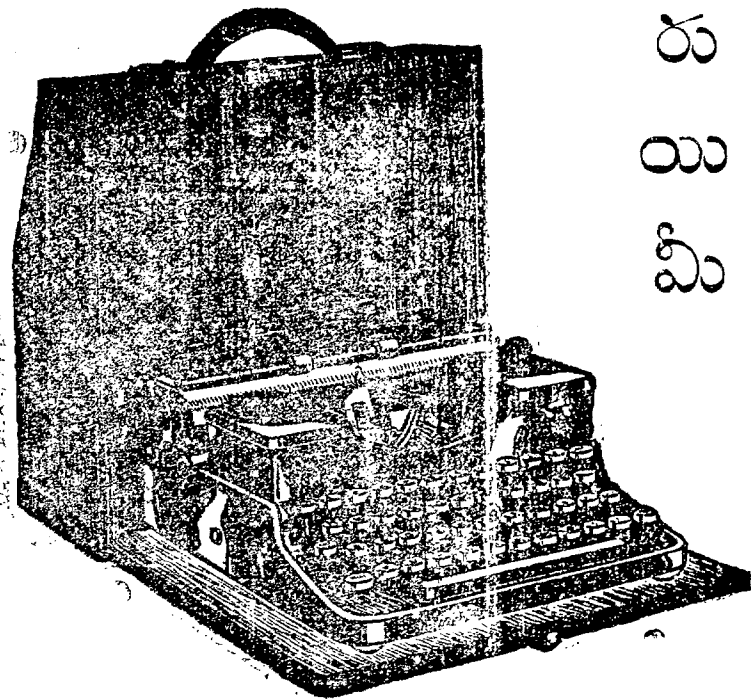
19. కనకమోహన్ వరాజ్ దాస్ (మేనేజరు ఏషియా ఎస్టేట్ ఇన్స్యూరెన్స్ కంపెనీ, బొంబాయి.)

20. జి. ఎస్. మరాఠీ యం. ఎ. ఎ. బి. ఎ. (లండను) కలకత్తా.

జి. నిర్దేశాల్

జి. నిర్దేశాల్ నారాజి.

శి|| సు||

రు 12/-

యిచ్చిన
మీ అధీన

మగును

ROYAL

నెవ్వెంబరు మాసాంతము వరకు.

రు 12/- మొదట చెల్లించి తదుపరి వాయిదాకు రు 12/- చొ॥
17 వాయిదాలలో చెల్లించిన రాయల్ పోర్ట్ లుల్ టైప్ రైటరును పొందవచ్చును. మొత్తం రు 216 అగుచున్నది. వైర్లెస్ టేబిలోగా కొనిన వారలు రు 20/ ల లాభమునకు కొనినవారగుచున్నారు.

ప్యాకింగ్ పోస్టేజిఖర్చులు ఉచితము.

రాయల్ కొనిన వారలకు యీ తక్కువ ధరలుతో బాటు ఒకమంచి ఫౌంటెన్ కలమును బహుమతిగా నివ్వగోరుచున్నాము. ప్రతి కలముతో కూడ, నెవ్వెంబరు 30 తేదిలోగా రు 200 బహుమతిని పొందు విధమును తెలుపు వివరములు పంపబడును.

మీరు దీని విషయమై ఎక్కువ వివరములు
ఏల కనుగొన కూడదు?

యిక్కడచిందు.

అడిసన్ అండు కో లిమిటెడ్.

మౌంటురోడ్డు, మద్రాసు.

రాయల్ పోర్ట్ లుల్ టైప్ రైటరు విషయము తెలుపు పూర్తివివరములను, నెవ్వెంబరు మాసాంతము లోపున రు 200/- గడించువద్ద టిని తెలుపు పత్రమును దయచేసి పంపగోరెదను.

చేరు.....

అడ్రసు.....

మీరు యాదంగుల స్వయం మీ స్నేహితుల కెవ్వరికైనా తెలియజేయవలెనని వారి చేరు అడ్రసు ప్రాసించువరకు తమ ని, విషయమంతయు మేము నిర్వహించ గలము.

అమ్మ తాంజినము

అన్ని నొప్పులకు దివ్యవధము. ప్రతియింట నుండగలది. అన్ని షాపులలో దొరకును.

ఆనంద ఆంగ్ల భాషా బోధిని

అను గ్రంథము దుక్కిలి నహకారిగ నుండును. ఇది 700 పేజీలును, చక్కని కాల్గోయెనును భారతభాషను, అర్థమగు పంజాబీయిన 15 అక్షరములను గలదియగును.

దీనియందు ప్రతిపదమునకు తెలుగు ఉచ్చారణ, ఇంగ్లీషు అర్థము, ఆర్యము చేర్చి నేర్పుకొనువారలకు అవకాశముగ చేయబడినది. ఇంగ్లీషు భాషకంటె 10 సంవత్సరములు వేలకొలదిపాఠాదులు భర్త్యులైన సహజింపి: న్నవమీను ఇంటియందు చదివేదే సహజింపవచ్చును. ఉపాధ్యాయులకు నెడక పనిలేదు. ప్రాచీనాధ్యయము, కళాములు, వాః తో సంబంధముగల ఇట్లెట్ల, వంటవారలు, మరియు సింపులు పేరలమును, ఆంగ్లభాషాభివృద్ధిము లేనివారలకును మా ఆనంద ఆంగ్లభాషాబోధిని చాల ఉపకారిక నుండును ప్రతిపదములనును ఇది చూపావచ్చును. డి 242

ఆనంద ఆంగ్ల భాషా బోధిని ఆఫీసు, వ (1481) బొమ్మరావు నెం 167, మద్రాసు.

ప్రకటన (2043)

కోగులు స్వయంముగ వచ్చిగాని, బాలులవారాగాని కోగలక్షణములను తెలుపును చేసినచో కోగస్వభావము వచ్చుకొనవలసిన ముద్ర, పద్యము, వగైరాలి సవరముగ పోలికముగ వ్రాసి పంపవచ్చును. (సం 2) బాక్సును శ్రీరాధ శ్రీకృష్ణమూర్తి శాస్త్రి, బెజవాడ.

Advertisement for a revolver, showing an image of the gun and text describing its features and availability.

ధనసంపాదన చేయు మార్గ మేదో ఎటుగుదురా?

వ్యాపారము చేయుటచేత ధనమును సంపాదించగలరు. అని పిల్లవానికిమాడ తెలియును. అయితే ఏ వ్యాపారము చేయుట చేత అను ప్రశ్న తప్పక వచ్చును. జగత్ప్రసిద్ధిని పొందుచున్నట్టి యు మా ఫ్యాక్టరీలో ఇక్కడనే తయారగుచున్నట్టియు అన షానమైన వాణ్యము గల మా శిల్పి ఖండువాలు, ధోతులు, వర్తింకులు, కోటింగులు, వ ర్మడిపంచెలు, తలగుడ్డులు, చీరలు, చొక్కములు మొదలగు వానిని కొని వ్యాపారముచేయుచో ధన మును, ధనవృద్ధియునుకూడ వచ్చును. ఒక్క మగ్గ మాపెట్టుకొని కేయుచున్న వాడు కూడ శిల్పి మ్యాన్యుఫ్యాక్టరరస్సి చేయు చున్న ప్రకటనలను నమ్మితిరా ఏమగునో మీకే తెలియును. అందఱును శిల్పవస్త్రులను ధరించవచ్చును. మా వస్త్రుల చొక్కయే చొక్క. 1 నూబట్టల వాణ్యమే వాణ్యము. ఎవ్వరికి కావలసినను మా వ్యాపారమును పంపెదము. మీ అడ్రెస్సును విశేషముగా వ్రాయుదు మీ ఎక్కడ కొన్నను మా శిల్పవస్త్రములు కొనుదు. కొనునప్పుడు మా ప్రేమ మార్కు ఉన్న వస్త్రులనే కొనుదు.

ముప్పన సోమరాజు అండ్ వీర్రాజు, ప్రాప్తెలురు: శ్రీ లక్ష్మీశిల్ప మ్యాన్యుఫ్యాక్టరీంగు వర్కుస్, టెగ్రాఫ్ ఆడను. "శిల్పి గుప్తు" వెదాపురము

ఇంద్రజాల మ హేంద్ర జాలము

ఈగ్రంథములో జర్మనీగారడీ, హ స్థలభువము, ఆంగ్ల ఇంద్ర జాలము, మంత్రకాస్త్రము, ధూతశైల్యము, యంత్రములు, చీట్ల పేక తనూపాల్లు, విశోదభిద్యలు, మనుష్యుని మాయముచేయుట, మామిడిచెట్టును పుట్టించుట, జీవముతో సమాధి యగలు, శరీరములేని తలచేత మాట్లాడించుట, గాలిలో మనుష్యుని నిలుపుట మొదలగువిచిత్రములన్ని విధించే మేజిక్ చేయగలరు. నెల రూ. 2118 చమత్కార గణితము: (తెట్టులుకో కమిటీ వారిచే అమ్రాపు కాబడినది.) ఇందులో విచిత్రవిశోద, సూక్ష్మ గణితములు, సమస్యలు, చిక్కుప్రశ్న, యుక్త, తనూపా లెక్కలు, గణితావధానము గలవు. నెల రూ. 1.12 కి రూ. 2. ఆర్. జార్జునం వాయుడు, లింగోబ. (గుంటూరుజిల్లా.

WANTED. Candidates for Telegraph and Station Master's Classes. Full particulars and Railway Fare Certificate on 2 annas stamp. Apply to: Imperial Telegraph College, Nai Sarak, Delhi. 3108

Advertisement for a revolver, showing an image of the gun and text describing its features and availability.

వనోపధి శబ్దార్థనిఘంటువు.

మూలికలయొక్క 35000 సంస్కృతశబ్దములకు తెలుగు అర్థములు కలవు. క్యాలిగోయెందులకు రూ 3-4-0 లు. "భస్మప్రదీపిక" ఇందు సమ స్థభవిజములు కుడిచేసి భస్మములుచేయు యూహని ఆయుర్వేదవిధానముగలవు. రుబం 1-కి రూ 500 కిమ్మతుగల భస్మముకూడ గలవు. క్యాలిగోయెందు నెల రూ 2-0-0 2454-1323 రెడ్డి సోదరులు, రాయవరము. గోదావరి.

Advertisement for 'మేలెన పోర్టులాండు సిమెంట్' (Nelum Portland Cement), including details about its quality and where to purchase it.

Advertisement for 'Charm Relief' and 'AMRUTANJAN' products, featuring an image of a woman and a product container.

బరంపురం తెల్లసిల్కు

నాణ్యమునందు యితర సిల్కులన్నిటిని మించ గలదు. నిత్యము వాడిన 10 సంవత్సరములు మ న్నను. చూచుటకు సొంపుగానుండును. కనీసము శాంపిల్ ముక్క 1 కి పాడుగు 2 గజములు, వెడ ల్పు 48 అం. ముక్కధర 1-కి రూ 13. కోటునకు గాని పద్దనకుగాని నరిపోవును. మద్రాసు కాంగ్రెసు ఎగ్జిబిషన్ వారిచే మార్కెటునందున్నవాటిలో శ్రేష్ఠమైనదిగ నర్జిపై చేయబడినది. స్వరాజ్యవాదు లందరిచే ధరింపదగినది. నచ్చునియెడల పూర్తిజైకం వాషమయివ్వబడును. చిత్రవిచిత్రమైన అంచులతో చీరలు, పంచెలు, చాపులు, కండువాలు కోరినరం గులలో గ్యారంటీప్రది ఆర్డరుకు సంబ్లేయి చేయ గలము.

బి. కె. గుప్త అండు కో.

బరంపురం సిటీ, గంజాంజిల్లా మాన సోల్లా సి నీ మాత్రలు 30 మాత్రలు 0-10-0 (పది అణాలు) వెలగులభము! (పోస్టుఖర్చులను ప్రత్యేకము)గురుగుడికము! కరీరములో ఉష్ణాధికముచే కలిగిడి ప్రైవేట్ కాకల కీమాత్రలు దివ్యావృత్తము. అశిర్వము, అరుచి, ఆవులింతలు, అగ్ని మాంధ్యము, అలిదాహము, ఎక్కిళ్లు, సర్వాంగముల యందు బలతయము, పిక్కలు, పార్యములు, శిరస్సు, వేళ్లు, అనులు మొదలగువానియందు గలిగిడి నొప్పలను బోగొట్టి జేమామును మంచి ఆర్యమునకు దెచ్చును. ఈమాత్రలు మేహవాతనొప్పలను వెంటనేమాన్యును. ఇందు అనేక ఓషధులు చేరినవి. అనుభవముగల ఔషధ మగుటచేతను పరమహంసక్రియ యని చెప్పవచ్చును. ఒక్కసారి వాడిచూచిన నిజము తెలియగలదు. చిరునామా: (1078)

ఆయుర్వేద వైద్యనిలయం,

పోస్టు నిడుమోలు, ఎలకుర్రు, కృష్ణాజిల్లా, గృహ ము మా ర్చు ట శ్రీమూకా పండిత స్వామి శ్రీనివాసఅయ్యం గారువారు తమనిదానస్థలమును 226, వాల్టూక్కు రోడ్డునుండి ఎగ్గోరు లెవల్ క్రాసింగుకు దగ్గర గంగురెడ్డి రోడ్డునందు గల నెం 51 రు "రెడివింగు" బంగళాకు 1-9-28 తేదీనుండి మార్చెదరని యిందుమూలముగా తెలియజేయుకమైనది.